

At the heart of the image

D300.
Fotoaparat koji želi da upozna svet

Fotoaparat koji svet želi da upozna
D3.

Nikon
D300

Nikon
D3

www.refot.com

40 million
NIKKOR EXPPEED

EKSKLUZIVNI UVOZNIK I DISTRIBUTER

Pćinjska 15a, 11000 Beograd
011/24-56-151; 30-87-004, E-mail: info@refot.com

LEDENI DURMITOR | MAMIYA 645 | LIGHTROOM II | NAJUSPEŠNIJI UČESNIK KONKURSA

ReFoto

ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE | BROJ 46 | MART 2008 | WWW.REFOTO.CO.YU

Zima

Duga i hladna,
savršena za
fotografisanje

D-SLR trka

Pridružuju se
Sony i Panasonic

Najbolji Nikonov
kompaktni digitalac

ISSN 1450-6394

DIN 250
K. M. 8
KUNA 34
DEN. 250
EVRA 4

Mobilni
fotografi

Dubinska oštrina

Kako je kontrolisati
i što bolje upotrebiti

Zavodljiva
lepota akta
Daniel Sikorskyi

Putopis
Pohod
na planine

Vile i
vilenjaci
Ognjena
Topalovića

Spoljašnja
zaštita vaše
unutrašnje
vizije

Nakon 20 godina karijere u foto-žurnalizmu (5 puta je bio predsjednik udruženja Novinskih fotografa Bele Kuće), Kevin je pokrenuo Blue Pixel® eksperti u digitalnoj tehnologiji Amerike, da bi predstavio digitalnu fotografiju. Danas, snima "Reality TV" i fotograf je "EcoChallenge" trke

© Corey Rich — www.coreyrich.com

Predstavljamo vam
DryZone® Rover

- Dvodelni dizajn
- Vodootporna zaštita
- Ugrađeni sistem za osveženje
- Dizajnirano za digitalnu opremu

Designed
for
Digital

Waterproof drypod održava vašu opremu potpuno suvom. Dvodelni dizajn omogućava dovoljno prostora za vašu foto opremu i dodatke.

Rezervoar vode za piće kapaciteta 1,5 litar, može se vaditi, a bezbedno je postavljen bez opasnosti po opremu.

Za kompletnu specifikaciju svih Lowepro proizvoda, posetite www.lowepro.com

REFOT B, ekskluzivni uvoznik i distributer, Pčinjska 17, 11000 Beograd, t. 011 2456 151, f. 011 446 0234, e. info@refot.com, www.refot.com, www.lowepro.com

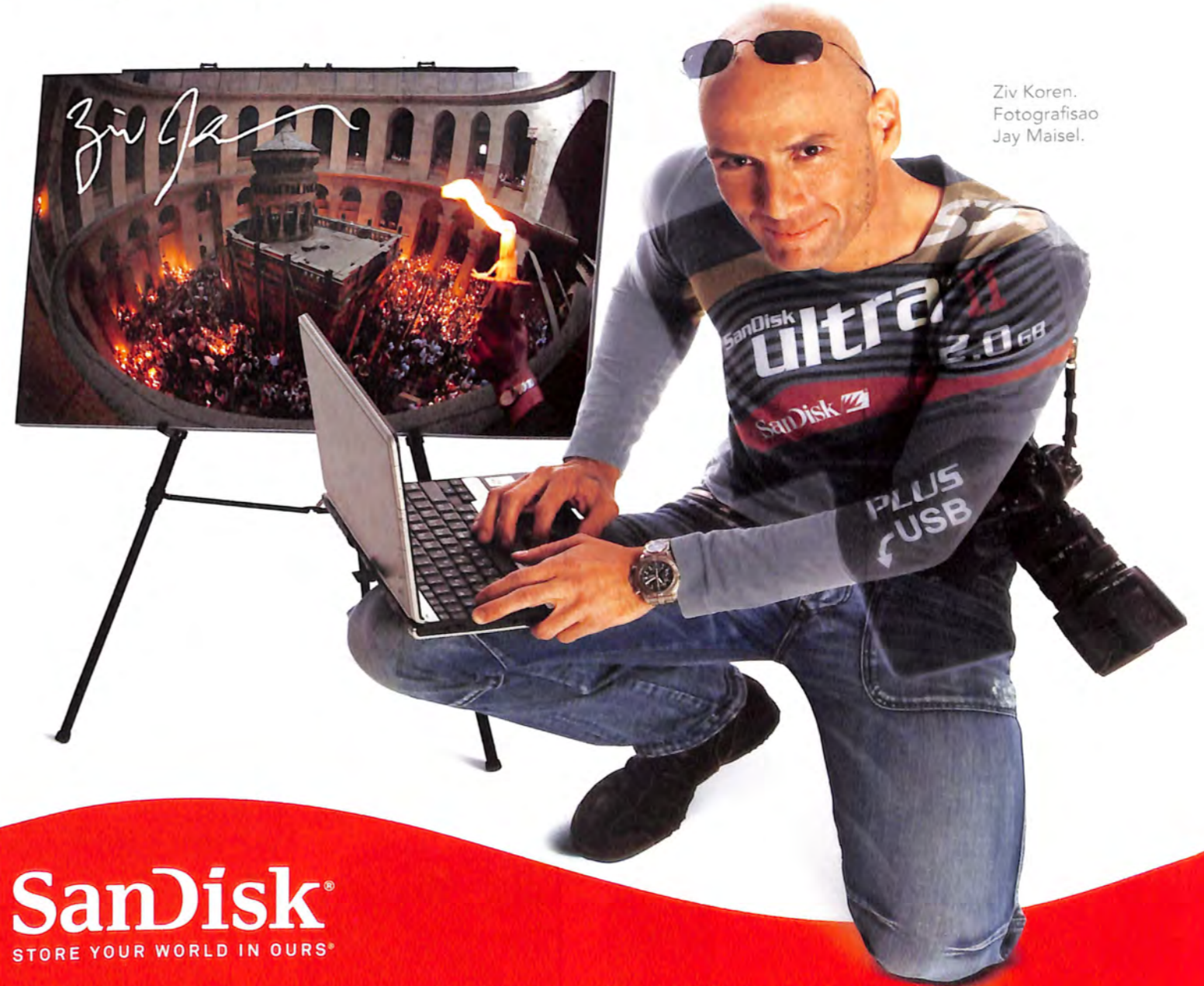
SanDisk i SanDisk Ultra su brendovi i/ili usluge SanDisk Corporation, SanDisk je kompanija koja je član SanDisk grupacije. © 2007 SanDisk Corporation. Svi prava su zadržana. Slike i fotografije su iz stvarnog života. Slike i fotografije su iz stvarnog života. Slike i fotografije su iz stvarnog života.

moje srce je na prvoj liniji dešavanja.
moj fotoaparata je moj vizuelni dnevnik.
ja sam Ziv Koren i izabrao sam SanDisk.

Nezaboravne slike Ziva Korena govore više od bilo koje knjige. Da bi se snimile tako upečatljive fotografije, najvažnije je biti u pravom trenutku na pravom mestu. Ziv se oslanja na rasklopive SanDisk Ultra® II SD™ Plus memorijske kartice sa ugrađenim USB adapterom. Ove kartice visokih performansi omogućavaju mu da brzo preuzima, obrađuje i šalje fotografije udarnih vesti nestrpljivim urednicima širom sveta. I kao što Ziv kaže, ponekad je tajna kako da prvi dođete do vesti, skrivena u brzom protoku informacija.

WWW.SANDISK.COM

Ziv Koren.
Fotografisao
Jay Maisel.

SanDisk®
STORE YOUR WORLD IN OURS®

REFOT B, uvoznik i distributer, Pčinjska 15a, 11000 Beograd, t. 011 2456 151, f. 011 446 0234, e. info@refot.com, www.refot.com

STALNE RUBRIKE

- 4 **U FOKUSU**
Naš poziv urodio je plodom, proverite i vi
- 8 **AKTUELNOSTI**
Pored već ustaljenih izložbi, konkursa i dešavanja tu su i vesti iz sveta i sa veba
- 14 **MOJE ISKUSTVO**
Dubinska oštrina može biti mala ili velika ali svakako kreativna
- 26 **PRAKSA NA DELU**
Fotografisati zimске pejzaže nije lako ali je svakako izazov za svakog fotografa
- 38 **ŠTA POM I KANAPOM**
Ne plaćajte "grdne" pare za Lens Babies kad možete sami da ga napravite
- 40 **ZANIMLJIVOSTI**
Otkrivena do sada nepoznata ferotipija
- 42 **PUTOPIS**
Slobodan Manojlović i Tamás Tóth preneli su na svoja uzbudljiva iskustva s planinskih vrhova
- 48 **TALENTI**
Ognjen Topalović je dokazao da kreativnost i zanatska stručnost idu ruku pod ruku
- 52 **FOTO-AMATER**
Najuspešniji učesnik prošlogodišnjih konkursa časopisa je Ivica Kostić iz Niša
- 54 **VEB-KONKURS**
Balkan photocontest se proširio, pored virtuelnih, na druženja uživo
- 76 **LEGENDE KOJE TRAJU**
Mama 645 je fotoaparat koji po formatu pripadao srednjeformatnim a po lakoci rada maloformatnim fotoaparatim
- 78 **KOLEKCIONARSKI UGAO**
Mnogi će poželeti da i sami poseduju jedan od prelepih "crvenokožaca"
- 82 **FOTO-KOMENTAR**
Par odličnih fotografija "izmamilo" je sve pohvale
- 86 **KONKURSI:**
Sport, Najbolja digitalna fotografija i autoportret
- 96 **PISMA ČITALACA**

42

18

48

62

68

56

26

ALEKSANDAR JOVANOVIĆ, GRADAC

FOTOŠKOLA

TEHNIKE FOTOGRAFISANJA, DIGITALNA OBRADA

- 36 **SLOJEVI**
Četkicom i bojom prosvetličete ili zatamniti deo fotografije kao pravi slikari

FOTOGRAFI

PORTFOLJIA POZNATIH IMENA FOTOGRAFIJE

- 18 **DANIEL SIKORSKYI**

TEHNIKA

FOTOTEHNOLOGIJA, SKENERI, ŠTAMPAČI

- 56 **NOVITETI**
PMA sajam uneo je pravu pometnju u našu malu rubriku s velikim brojem noviteta koje su predstavili svi vodeći proizvođači fotoopreme
- 62 **SONY ALFA 700**
Sony polako, ali sigurno, uplovljava u vode u kojima plivaju samo najkrupnije ribe
- 64 **PANASONIC L10**
Iako je živi prikaz slike sada već standardna opcija kod svih novih D-SLR fotoaparata, Panasonic nudi najbolji kvalitet
- 66 **SONY ERICSSON K850i**
Da, to jeste pre svega telefon ali "all in one" filozofija ovde počinje da ima smisla
- 68 **CANON EF-S 17-55 mm**
Ako tražite kvalitet i vrlo koristan raspon zuma, ovo je pravi objektivi za vas
- 69 **NIKKOR AF-S DX VR ZOOM 16-85 mm**
Da li će naslediti popularni objektivi 18-200 mm odlučite upravo vi
- 70 **NIKON COOLPIX P5100**
Upoznajte, za sada, najbolji Nikonov kompaktni digitalac
- 72 **LIGHTROOM**
Upoznajte sve finese ovog softvera
- 74 **PLUG IN**
Za brzu i efikasnu obradu fotografije

66

NASLOVNA STRANA

OGNJEN TOPALOVIĆ,
fotografija iz serije "Srebrna vila"

reč urednika

U IME SVIH NAS

Tako je dobar osećaj kada radite i trudite se da napravite nešto dobro i shvatite da je to prava stvar! Sudeći po vašim reakcijama, odzivu na konkurse i druge rubrike, pismima, prodaji... pronašli smo pravu formulu. Većina vas odlično je reagovala na nov logo i naslovnu stranu, ali ima i „romantičara“ koji se teško opraštaju od starih dobrih stvari. To tako mora biti, ne mogu svi biti zadovoljni, važno je da naš rad izaziva reakcije – bilo pozitivne bilo negativne. Oduvek sam imala najveći strah od indiferentnosti i smatram je najgorom kritikom. Zanimljivo je da uspeh časopisa ne doživljam kao lični, ili uspeh naše male redakcije koja pravi časopis, već mnogo globalniji, tj. regionalniji – kao uspeh svih nas koji se svakodnevno borimo da ime naše male države sija punim sjajem. Ponekad pomislim da se mi sigurno više radujemo svakom uspehu nego ljudi iz bogatih društava (tzv. Zapada) jer su uslovi rada toliko teški, a ideje i vizije često utopijske, da vam je potrebna zaista snažna volja da neko delo privedete kraju, pa još da to bude i kvalitetno.

Zbog toga i tuđe uspehe doživljavamo kao naše jer nas oni povezuju i daju nam inspiraciju. To znači da Novak Đoković nikada ne igra samo za sebe (i svoj konto u banci kako bi mnogi zlorado prokomentarisali) jer pored njegovog imena uvek stoji i trobojna zastava nama svima dobro poznata, koja u svaki udarac utka sve naše nade i želje koje odzvanjaju trenom kroz svaki njegov uzdah ili krik. Možda odatle potiče ta želja za pobedom jer teško smo mi breme, za nositi pa Novak jedva čeka da ga se reši. Zanimljivo je da sam primer ovakvog stava i razmišljanja našla i u američkom filmu emitovanom na našoj televiziji pre nekoliko nedelja. Priča nas vodi kroz život jednog američkog boksera koji već na početku karijere doživljava veliki uspeh ali, nažalost, on traje kratko i njegov život dramatično se menja jer zloglasna recesija dvadesetih godina prošlog veka dovodi njegovu porodicu, kao i mnoge druge, do ruba propasti, gladi i najvećeg siromaštva. Igrom slučaja on prihvata jedan izazov i nasuprot svim očekivanjima ređaju se pobeđe i uspesi protiv najvećih i najboljih protivnika ali ne zato što je on bolji od njih, već zato što ima najjači mogući motiv – da osvetla obraz i odbrani svoju čast pred sobom, svojom porodicom i svim ljudima koji žive jednako teško kao i on. On se borio za sve njih, nosio je to breme koje je užasno teško ali, izgleda, "ubojito". Mi nosimo breme teškog vremena u kojem živimo, ali očigledno je da svi zajedno imamo dovoljno ideja i energije da svima oko nas ponudimo jedinstvenu viziju koja sve nas okuplja u jednu zajednicu, u našem slučaju – REFOTO porodicu. Ako se dan meri po jutru, a godina pa njenom početku, onda sam sigurna da je ovaj naš proizvod duboko zagazio u Evropu.

IVANA BREZOVAC
ivana.brezovac@refoto.co.yu

OSNOVAČ I IZDAVAČ REFOTO B, Beograd, Pčinjska 17
DIREKTOR Slobodan Vukadinović
CENA pojedinačnog broja 250 dinara
žiro-račun 255-0009780101000-19

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK mr fot. Ivana Brezovac
IZVŠNI UREDNIK Milan Živković, milan.zivkovic@refoto.co.yu
UREDNIK TEHNIKE Boris Bjelica, boris.bjelica@refoto.co.yu
REDAKCIJA mr fot. Vladimir Červenka, Svetislav V. Dragović,
Goran Malić, Miroslav Nikoljačić, Imre Szabó, mr fot. Mitar Trninić, Srdan Vuković

SARADNICI Vojin Mitrović (Pariz), Stevan Ristić,
Jelena Matić, Marija Milovanović-Maksimović,
Miloš Zdravković, Srdan Vukmirović
TEHNIČKA REDAKCIJA I DIZAJN Sanja Kovačević, Igor Ilić
LEKTOR Biljana Gordić

MARKETING mr fot. Dragan Pavlović, dragan.pavlovic@refoto.co.yu
REFOTO, tel. 011/344-9641; 344-9642; faks. 011/4460-234
ŠTAMPA Štamparija "Politika AD", Beograd
PRE-PRESS REFOTO B – Rukopisi i priloge se ne vraćaju.
E-POŠTA: info.refoto@refoto.co.yu

CIP – Katalogizacija u publikaciji Narodna
Biblioteka Srbije, Beograd

77
FOTO: časopis za kulturu fotografije/glavni
i odgovorni urednik Ivana Brezovac – 1996,
br. 1 – Beograd (Pčinjska 17); Refot B, 1996 –
(Beograd: Politika). – 30 cm

Od br. 4/2001 štampa se latinicom, a naslov je
Refoto. – Varijanta naslova: Refoto
ISSN 1450-6394 = Foto (Beograd)
COBISS-SR-ID 117858055

U fokusu

NAJBOLJE FOTOGRAFIJE ČITALACA OVOG MESECA

DARKO VESELINOVIĆ, SMEDEREVO, "POVRATAK SA PAŠE"

"Fotografiju sam snimio u Banatu, blizu mosta na Dunavu između Kovina i Smedereva krajem januara. Tog dana bila je gusta magla, tek u popodnevним časovima se podigla ostavljajući pored Dunava svoje "repove". Magla koja je izgledala kao zaboravljena bela ostrva, kretala se besciljno ravnicom, vijugavom putanjom između dolme i drvoreda topola. Izgledalo je kao da prati goveda koja su se vraćala sa paše nazad u štalu na počinak. Snimljeno je fotoaparatom Canon 20D s objektivom Canon 17-85 mm (postavljenim na 64 mm), f/4-5,6 IS USM i korišćen je filter Cokin ND gradual P 121s. Ekspozicija je bila 1/80s, f/7,1, osetljivost podešena na ISO 400. Fotografije su snimljene u RAW formatu a u Photoshopu su urađene sledeće korekcije: selective colors, curves, levels, noise reduction i sharpen."

Darko Veselinović rođen je u Smederevu 1961. godine. Završio gimnaziju u Smederevu. Fotografijom se bavi od srednjoškolskih dana ali ju je kasnije, zbog obaveza, zapostavio. Danas, u drugoj polovini života, razvoj digitalne tehnologije vratio ga je fotografiji otkrivajući mu mogućnosti koje mu pre, kada je počeo da se bavi fotografijom, nisu bile dostupne.

U OVOM BROJU
SPONZOR RUBRIKE JE

REFOTB

**OGNJE GLAMOČANIN,
BANJALUKA,
"PLANINA MANJAČ"**

"Ovaj tipičan zimski pejzaž snimio sam krajem decembra na planini Manjač u zaseoku Milanovići. Naime, ja i kolega odlučili smo da dva dana provedemo u staroj brvnari njegove bake i na taj način, bar na kratko, osjetimo kako se nekada živjelo. U brvnari se nalaze samo najosnovnije stvari neophodne za život. Noć je bila veoma hladna, a naredni dan, kada je ova fotografija i snimljena, bio je onakav kakav se samo poželjeti može, suncem okupani brežuljci i temperatura nekoliko stepeni ispod nule. Pažnju mi je privukla ograda koja krivuda od periferija prema centru i na taj način usmjerava pogled prema stablu koje se nalazi na njenom kraju. Takođe, interesantnim mi se učinio i izgled ograde koji podsjeća na veliku zmiju. Fotografisao sam fotoaparatom Yashica FR1 s objektivom Yashica DSB 2,8/28 mm na filmu Fuji Superia ISO 200. Tamno plavo nebo rezultat je korišćenja polarizacionog filtera."

Ognjen Glamočanin rođen je 1981. godine u Banjaluci. Po zanimanju je profesor fizičkog vaspitanja i sporta. Najveći deo slobodnog vremena provodi u prirodi, naročito u planinskim oblastima gde uživa u šetnji, vožnji brdskog bicikla i skijanju. Naravno, uvek sa sobom nosi i fotoaparat pa su tako veći deo fotografija pejzaži ali u budućnosti planira da svoj objektiv usmeri prema ljudima.

BORIVOJE JOVANOVIĆ, BEOGRAD, "OBRENOVAC"

"Obrenovačku termoelektranu fotografisao sam 28. januara 2008. sa prozora svoga stana koji gleda ka Makišu u naselju Julino brdo. U vremenskom rasponu od 30 minuta snimio sam 20 fotografija jer sam bio opčinjen kolornom rapsodijom koja je dodala apokaliptičnu atmosferu inače

tmurnom prizoru. Fotografija je snimljena fotoaparatom Nikon D300 i objektivom 18-200 mm. Ekspozicija je bila 1/20 s, blenda 8 i ISO 200."

Rođen u Beogradu 1938. godine. Po profesiji arhitekta, sada u penziji. Fotografija mu je hobi. Najčešće fotografiše pejzaže, arhitekturu, porodicu i prijatelje.

**NEMANJA KNEŽEVIĆ,
BEOGRAD, "MOKRO SUŠENJE"**

"Par dana pre Nove godine, izašao sam napolje s fotoaparatom da probam da zabeležim, poslednjih godina, retke trenutke snega u gradu. Šetajući nedaleko od svoje kuće, naišao sam na zanimljive i koloritne prizore odeće, koja je bila obešena o kanape. Očigledno nije skinuta na vreme, tako da je ovu odeću preko noći "uhvatio" prvi sneg. Otuda i ovakav, kontrastni, naziv fotografije."

Nemanja Knežević ima 22 godine, trenutno studira. Sebe smatra foto-amaterom i fotografiše s fotoaparatom Canon EOS 400D. Odrastao je i živi u Beogradu tako da mu je najbliža takozvana "life" fotografija. Najviše ga zanimaju socijalno angažovane teme i životna staništa ljudi, ali i životinje na gradskim ulicama.

**RADENKO STANIĆ,
NOVI SAD, "MRAZOVAC"**

"Fotografija je nastala u januaru 2008. u okolini Čajniča i u stvari je jedna od prvih makrofotografija koju sam snimio s novim fotoaparatom. Snimljena je po lepom sunčanom danu, ali nakon dugotrajnog pešačenja i uz savladavanje veoma zahtevnog uspona jer se mesto na kojem sam pronašao ovaj motiv nalazilo iznad 1.000 metara nadmorske visine. Prizor je bio čudesan samo je trebalo pronaći pravi ugao. Fotografisano je Nikonom D40x s objektivom 18-55 mm (postavljenim na 24 mm), ekspozicija je bila 1/3.200 s, blenda f 4, osetljivost ISO 100."

Rođen 1967. godine u Čajniču. Živi i radi u Novom Sadu. Po zanimanju je diplomirani inženjer elektrotehnike, a fotografijom se bavi tek od skora. Nedavno je kupio svoj prvi D-SLR fotoaparat.

KONKURS ZA IZLOŽBU FOTOGRAFIJA AUTORA DO 23 GODINE

Memorijal Dragoljuba Tošića

U znak sećanja na profesora Dragoljuba Tošića koji je najveći deo života posvetio mladima, časopis Refoto pokreće konkurs za najboljeg mladog fotografa. Pozivamo sve autore koji do 1. aprila 2008. navršavaju 23 godine života da nam pošalju fotografije koje moraju predstavljati celinu, tj. predlog izložbe.

Primaće se od 30 do 50 fotografija na papiru minimalnog formata 18 x 24 cm. Stručni žiri odabraci najkvalitetniju izložbu, za koju će biti obezbeđen galerijski prostor i sav prateći materijal – izrada povećanja, štampanje kataloga i pozivnica i objavljivanje u časopisu REFOTO. Rok za dostavu radova: 1. 3. 2008. godine.

MITAR TRINIĆ, "DRAGOLJUB TOŠIĆ", 2004

Petrovaradinska tvrđava u 65 slika

VLADIMIR ČERVENKA, 1 – 20. 2. GALERIJA ARTGET, KULTURNI CENTAR BEOGRADA

Kao fotograf Muzeja grada Novog Sada, Vladimir Červenka fotografiše Petrovaradinsku tvrđavu već dve decenije. Beleži njen izgled s reke, zatim zidine, kapije, prolaze, čuveni Toranj sa satom, oštećenja na kamenom grbu, arheološke iskopine, kao i mnoge druge na pogled neprimetne detalje. Lišene čovekovog prisustva, svaka od predstavljenih crno-belih fotografija, igrom svetlosti

i senke nenametljivo nam otkriva skrivenu lepotu ovog novosadskog simbola. Vladimir Červenka (Sofija, 1942) fotografijom se bavi od 1960. godine. Diplomirao je 1974. godine na Fakultetu za film i televiziju FAMU u Pragu, na Katedri fotografije, gde je i magistrirao 1990. godine. Član je Udruženja likovnih umetnika primenjenih umetnosti Vojvodine (UPIDIV) od 1976. godine. Osnivač je i pokretač Foto-ateljea i Galerije "Čardak", Seminara fotografije za mlade fotografe i Bijenala fotografije (Kulturni centar) u Sremskim Karlovcima.

J. MATIĆ

Izložba fotografija Bernarda Vikija

1 – 10. 2. MUZEJ JUGOSLOVENSKE KINOTEKE, BEOGRAD

Na izložbi koja je organizovana u saradnji s "Gete" institutom u Beogradu, prikazano je 40 crno-belih fotografija nemačkog režisera i glumca Bernarda Vikija (Bernhard Wicki 1919–2000). Fotografije su nastale pedesetih godina prošlog veka i to ne samo u Nemačkoj (Minhen) već i u Francuskoj, Italiji, Bosni, Maroku, Africi, Rusiji, Severnoj Americi i Austriji. Vikija nije zanimalo da radi isključivo portrete ili pejzaže, baš naprotiv, na njegovim fotografijama nalazi se sve ono što mu se učinilo dopadljivim i interesatnim. Bilo da fotografiše poznate

glumce svoje generacije kao što je Horst Buholz (Horst Buhholz), zamišljen i odsutan, obične ljude u trenucima odmora, pejzaže, mrtve prirode, na Vikijevim fotografijama postoji doza mističnosti i romantičarske poetičnosti. Interesantno da je fotografija za Bernarda Vikija predstavljala neku vrstu uvertire za režiserski posao. Inače, ova izložba nadovezuje se na prvu muzejsku izložbu sa oko 80 originalnih fotografija iz zaostavštine Vikija, koja je 2005. godine održana u Pinakoteci Moderne u Minhenu.

J. MATIĆ

Organsko u Kalatravinom delu

LUS MARTIN, 17. 1 – 15. 2. INSTITUT SERVANTES, BEOGRAD

Inspirisana prelepim građevinama Santjaga Kalatrave (Santiago Calatrava), jednog od najpoznatijih svetskih arhitekata, fotograf Lus Martin (Lus Martin) uradila je seriju kolor-fotografija čiji je deo predstavila i beogradskoj publici. Fotografije su nastale u Kalatravinoj rodnoj Valensiji gde je u kompleksu Grada umetnosti projektovao operu, pozorište, bioskop, planetarijum i druge građevine. Kako u tekstu izložbe stoji: "Kalatravina arhitektura je neobičan spoj gotike i Gaudija. Kalatravini potporni i dekorativni elementi podsećaju na delove životinja. U njima se prepliću organsko/

životinjsko/biljno/ljudsko sa belom i sjajnom mediteranskom svetlošću kojom je okupana Valensija." Upravo to organsko, kao i snagu i energiju metalnih i betonskih konstrukcija, Lus Martin pokušala je da zabeleži na fotografijama. Na nekima to čini snimanjem cele građevine, dok na drugima fotografiše samo određene detalje kao što su, na primer, lukovi ili svodovi. Lus Martin završila je studije fotografije na Kingsvej koledžu u Londonu. Radila je modnu fotografiju i portrete za mnoge časopise i novine međunarodnog karaktera.

J. MATIĆ

Ljudi otvorenih očiju

28. 1 – 1. 2. GALERIJA OZON, BEOGRAD

Važni kulturni događaji, političari, sportisti uhvaćeni u odlučujućim trenucima meča, kao i oni, na pogled mali trenuci naše svakodnevice, samo su neki od motiva koji su se našli na fotografijama predstavljenim na šestoj izložbi magazina *Status*. Kao i do sada, i ove godine *Status* je dodelio nagrade autorima najboljih fotografskih ostvarenja. U konkursu za nagradu učestvovalo je preko šezdeset fotografa, a prvu nagradu dobila je Tanja Valič, fotoreporter "Tanjuga", za fotografiju nemira i nasilja na fudbalskom stadionu, druga nagrada pripala je Draganu Kujundžiću iz lista *Evropa*, dok je treću dobio Srdan Ilić iz Agencije "AP".

J. MATIĆ

TREĆA NAGRADA

PRVA NAGRADA

DRUGA NAGRADA

Na tragu – panorama format

MAJA SIMIĆ, ALAN BEĆIRI, 14 – 28. 1. GALERIJA GRAFIČKI KOLEKTIV, BEOGRAD

Tragajući za interesantnim i skrivenim motivima gradske svakidašnjice, umetnički tandem Maja Simić i Alan Bećiri fotografisali su grafite, mrlje i senke na zidu ili asfaltu. Kada je fotografija u pitanju ovakvi motivi nisu retki, pogotovo ne kod pripadnika mlađe generacije umetnika. Međutim, i pored toga, različiti uglovi gledanja, kao i načina prezentacije, urbanim motivima daju drugačiji smisao i tumačenje. To je upravo slučaj s radovima ovih umetnika. Uradene u

panoramskom a ne klasičnom formatu, njihove fotografije s velikom lakoćom stupaju u dijalog s posmatračem, terajući ga na ponovno preispitivanje grada. Dobitnica nagrade "Đorđe Andrejević Kun" Maja Simić izlaže od 2002. godine. Diplomirala je i magistrirala na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu. Grafičar, fotograf i dizajner Alan Bećiri izlaže od 1999. godine i do sada je imao pet samostalnih izložbi.

J. MATIĆ

ŠEZDESET DRUGI BRISTOLSKI MEĐUNARODNI SALON FOTOGRAFIJE 2008, ENGLESKA

FIAP 2008/025

Rok: 5. april 2008.

Sekcije i teme: A – slajd generalna, B – slajd "Priroda", C – digitalna slobodna, D – digitalna "Priroda" Format: slajd 5 x 5 cm, digitalne fotografije na CD-u, JPEG, maksimum 1.024 piksela horizontalno, 768 vertikalno. Obeležiti imenom autora kompakt-disk i omot. Četiri fotografije po sekciji. Participacija: 13 evra za jednu sekciju, svaka sledeća za slajd 5 evra, za digitalne 3 evra.

Adresa: Bristol Salon of Photography, c/o Henleaze Rd Post Office, Bristol, BS9 4NB, England.

DVANAESTO MEĐUNARODNO TRIJENALE "POZORIŠTE U FOTOGRAFSKOJ UMETNOSTI", NOVI SAD

FIAP 2008/053, FSS 2008/010

Rok: 15. april 2008.

Tema: "Pozorišna predstava" (drama, opera, balet, pantomima, pozorišni performans i dr.), "Pozorišna atmosfera" (svaki trenutak u pozorištu iza i ispred scene, u gledalištu, u garderobama, u foajeu, na otvorenom prostoru). Četiri fotografije po temi, četiri povezana rada računaju se kao jedan rad. Format: digitalni, JPEG, svaka fotografija u dva fajla: 1.024 x 768 piksela, 72 dpi i, drugi, minimum 20 x 30 cm, 300 dpi. Učešće besplatno.

Adresa: Sterijino pozorje, Zmaj Jovina 22/1, 21000 Novi Sad
Info: <http://www.pozorje.org.yu/>

MEĐUNARODNA IZLOŽBA CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA "PORTRET 2008", LJUBLJANA, SLOVENIJA

FIAP 2008/031

Rok: 19. april 2008.

Tema: "Portret" (pored klasičnog portreta i autoportret, "life" i aktovi). Četiri crno-bele fotografije.

Format: kraća strana ne manja od 18 cm i duža strana ne veća od 40 cm. Participacija 10 evra.

Adresa: Foto-klub Ljubljana, Skapinova 1a, SI – 1000 Ljubljana, Slovenija, s naznakom "PORTRET 2008"

KONKURSI

SEDMANAESTO
TRIERENBERG SUPER KOLO,
AUSTRIJA

FIAP 2008/038

Kolo od 4 izložbe
Rok: 28. april 2008.Sekcije: crno-bela print, kolor-
print, slajd ili digitalni fajl genera-
lno, slajd ili digitalni fajl "Priroda".
Ne mešati slajdove i digitalne
fajlove.Formati: print maksimum 30x40
cm, slajd 5x5 cm, digitalni fajl
1.600x1.800 piksela.
Participacija: jedna sekcija 35 evra,
dve 45, tri 50, četiri sekcije 55
evra.
Nagrada: gran pri salona – 5.000
evra.Adresa: 17.Trierenberg super
circuit, Chris Hinterbermaier,
Postfach 364, A-4010 Linz,
Österreich.Info: www.blaugrau.at/supercir-
cuit/conditions.cfm.SEDMO KOLO SPECIJALNIH
TEMA, AUSTRIJA

(7. SPECIAL THEME CIRCUIT)

Rok: 28. april 2008.

Kolo od četiri iste izložbe
navedene u prethodnom, s tim
da naredne teme nisu pod patro-
nom FIAP-a.Teme i sekcije: print, slajd i
digitalni fajl: "Eksperiment",
portret, akt, "Voda", "Panorama",
"Arhitektura", "Emocije i ljudski
odnosi", "Vreme i godišnja doba",
"Sport", "Dinamika i pokret", "Deca
sveta", "Kina", "Fotografija istočne
Evrope" (autori iz istočne Evrope).
Slajd i digitalni fajl: "Putovanja",
pejzaž.Format: print maksimum 30x40
cm, panorama dužine 50 cm. Slajd
5x5 cm, digitalni fajl minimum
1.200x1.600 piksela.
Participacija: jedna tema 35 evra,
dve 45, svaka sledeća 5 evra.
Autori koji učestvuju i u 17.
Trierenberg kolu i šalju radove u
jednom paketu plaćaju zajedničku
participaciju – jedna sekcija 35
evra (koji god salon), dve – 45 evra
(koji god salon), svaka sledeća
5 evra.Adresa: 7. Special Theme Circuit,
Chris Hinterbermaier, A-4010
Linz, Austria.

Foto-škola Leskovic

JANUAR 2008, DOM KULTURE, LESKOVAC

Obično se kaže da se prvi mačići
u vodu bacaju ali nas Prva izložba
polaznika foto škole u Leskovcu
ubeđuje u suprotno. Iako ima kri-
tika ne treba zaboraviti da je u
pitanju izložba fotografija kojom
su se sugrađanima predstavili mla-
di autori među kojima je veliki broj
onih koji su se prvi put susreli s
fotoaparatom i fotografijom. Školu
je završilo osamnaest polaznika
(A. Stojanović, I. Vuksanović,
V. Jovanović, M. Živković, I.

MILICA MARKOVIĆ, "CVOR"

Stamenković, J. Papadakis, D.
Kocić, N. Nikolić, N. Kostandinović,
J. Đorđević, J. Gligorijević, N.
Stanojković, M. Jovanović, J.
Đorđević, N. Stanković, M. Marković,
J. Randelović i J. Gligorijević)
Zanimljivo je dizajniran i koncipiran
katalog izložbe u kome je svoje mesto
našao i veći broj reprodukcija svakog
autora a gde se nedvosmisleno vidi
velika raznovrsnost motiva ali i
autorskih pristupa.

M. A.

Konkurs Efekat

24 – 27. 1. GALERIJA O3ON, BEOGRAD

PRVONAGRAĐENI IVICA KOSTIĆ, TREĆENAGRAĐENI MODRAG IGNIJATVIĆ I DRUGONAGRAĐENI
SASA LAZAREVIĆ, BILJANA PANTELIĆ, MARIJANA LAZAREVIĆ I IWANA BREZOVACJoš jedna uspešna godina saradnje između
časopisa *Refoto* i kompanije Direct Link,
distributera firme "Lexmark", krunisana je
odličnom izložbom pedesetak najboljih i tri
nagrađene fotografije s konkursa. Pored toga,
na četiri monitora "vrtela" se projekcija svih
pristiglih radova, negde oko 1.500. Predstavnici
kompanije Direct Link i Lexmark dodelili su
nagrade – Lexmark štampeče koje su, vidno
zadovoljni nagrađeni, s teškom mukom odneli
kući zbog težine i gabarita štampeča. Velika
posećenost izložbe, i to ne samo na otvaranju,
dokaz je da se fotografija kao izložbeni ekspo-
nat, i dalje najviše ceni.

M. A.

Epson LFP seminar

24 – 25. 1. HOTEL BEST WESTERN, BEOGRAD

Novi seminar LFP (Large Format Printer)
štampeča Epson korporacije koja predstavlja
lidera u ovoj oblasti bio je još jedna demonstra-
cija moći. Seminar je organizovala firma "BS
Procesor" iz Beograda i on se sastojao iz pre-
zentacijskog dela i demo sesije u okviru koje
je, premijerno na našem tržištu, predstavljen
Epson Stylus Pro 11880 – ploter koji, osim
što je najveći u klasi, svojim performansama
predstavlja pravi izbor svakog profesionalnog
fotografa. S ulazom za papir širine od čak 1,60
metara predstavlja ultimativnu "spravu" i vero-
vatno san svakog fotografa. Tokom dvodne-
vnog druženja prisutni učesnici seminaru mogli
su da vide ali i dobiju oštampane svoje foto-
grafije na modelima Stylus Pro 3800 i Stylus
Pro 9880. Zahvaljujući predstavnicima firmeEpson Italija koji su se svojski trudili da uo-
volji brojnim željama posetilaca i ja sam dobio
jedan "mali" print od 1,5 sa 1 metar i moram
priznati da je to najveća fotografija takvog
kvaliteta koju sam ikad uradio.

M. ŽIVKOVIĆ

Epson Stylus Pro 11880

Bolna prošlost minulih predstava

MITAR TRNINIĆ, 11 – 30. 1. GALERIJA ARTGET, KULTURNI CENTAR BEOGRADA

Izložba Mitra Trninića otvorila je sedmu izla-
gačku sezonu Galerije "Artget", u kojoj je
ona dobila i novog umetničkog direktora
–Branimira Karanovića. Autor je predstavio
seriju crno-belih pozorišnih fotografija nastalih
u poslednjim decenijama XX veka kada su se
u "Jugoslovenskom dramskom pozorištu" i
"Zvezdara teataru" izvodile neke od kulturnih
predstava kao što su: Buba u uhu, Mrešćenje
šarana, Baal itd. Fotografije Miše Trninića
možda su jedino svedočanstvo o ovim predsta-
vama i njihovim akterima, ali nisu, niti se
mogu posmatrati kao dokumentarne u pravom
smislu te reči. Njega nije zanimalo da pritisnedugme i napravi
dobar vizuelni
zapis koji bi se
čuvao u pozorišnoj
arhivi. Naprotiv,
na prvom mestu
bilo mu je da uhva-
ti pokret i energiju
glumaca: Mikija
Majnolovića, Žarka Lauševića, Mire Stupice, Voje
Brajovića. Oni, kao i mnogi drugi, na Trnini-
ćevim fotografijama prikazani su u odlučujućem
i najinteresantnijem trenutku lika koji igraju.
J. MATIĆ

Pogledi

MILOŠ NADAŽDIN, 29. 1 – 6. 2. NEW MOMENT GALERIJA IDEAS, BEOGRAD

Saradnik, kako prestižnih svetskih magazina
(*Cosmopolitan*, *Elle*, *Men's Health*, *Brava Casa*,
Gala), tako i domaćih brendova ("PS Fashion",
Modna kuća "Balašević", Trikotaža "Ivković"),
fotograf Miloš Nadaždin je na prvoj samosta-
lnoj izložbi predstavio ciklus najnovijih
fotografija. U pitanju su portretne i modne
fotografije prefinjene estetike koje na prvom
mestu pokazuju odličnu saradnju između foto-
grafa i modela, autorovu sposobnost da iz nje-
govog unutrašnjeg bića izvuče maksimum.Njegovi modeli nisu dosadni
ni statični, što pokazuju poze
i izrazi lica koji su na svakoj
fotografiji različiti. Upravo
zbog toga, kao i niza drugih,
bitnih i nezaobilaznih stvari za
ovu vrstu fotografije kao što
su svetlost ili stajling, Miloš
Nadaždin pokazao se kao
veoma kreativan fotograf.
J. MATIĆ

Vek novinske fotografije u Irskoj 1905 – 2005.

8 – 21. 2. GALERIJA PROGRES, BEOGRAD

Pre četiri godine jedan od vodećih irskih listo-
va *Independent Newspapers Limited* poklonio
je oko 300.000 svojih novinskih fotografija
Nacionalnoj biblioteci Irske. Dublin nakon
bombardovanja 1941, Koncert Bitlsa u Dublinu
1963. ili portret pesnika Vilijama Batlera Jeytsa
iz 1923. godine i još oko stotina najznačajnijih
fotografija iz ove obimne i jedinstvene kolekcije
prikazano je i beogradskoj publici. Izložba
kojom je otvorena manifestacija predstavlja-
nja kulture Irske organizovali su Balkankultfondacija i Ambasada Irske.
Koncerti, predavanja i
drugi programi koji će se
održavati u sklopu manife-
stacije predstavljaju dobru
priliku da domaća publika
stekne uvid, kako u razvoj
fotožurnalizma, tako i u
ključne sportske, političke, društvene i kultu-
rne događaje i ličnosti Irske u prošlom veku.
J. MATIĆ

Dunavska odiseja

ZAVRŠNA ETAPA

Dragoljub Zamurović poznat je po odličnim
knjigama o Srbiji i Vojvodini u kojima je veliki
broj fotografija snimljen iz vazduha. I ovoga
puta fotografije iz ptičje perspektiva i to iz
balona jednoseda zvanog "Cloud Hopper".
Tema je Dunav, njegove pritoke i okolni kanali.
Rezultat ovog fotografskog istraživanja biće
fotomonografija "Pogled na Srbiju – Dunavski
sliv" u kojoj će slikom i rečju biti prikazane
prirodne lepote kao i život i običaji mnogihnaroda koji naseljavaju
prostor od Bogojeva do
Radujeva. Knjiga bi trebalo
da bude u prodaji od juna a
pored izdanja na srpskom
jeziku biće i na engleskom,
nemačkom, francuskom,
italijanskom i ruskom.
M. A.

FOTOGRAFIJA IMRE SZABO

KALENDAR

PRIPREMILA: JELENA MATIĆ

BEOGRAD

BEOGRAD

GALERIJA ARTGET, KULTURNI CENTAR
BEOGRAD – TRG REPUBLIKE 5/122. 2 – 5. 3. Grupna izložba "Fantastika u foto-
grafiji" na kojoj će biti predstavljene fotografije na
platnu autora Ognjena Topalovića, Pavla
Jovanovića i Dragiše Pavlovića.

OD 7. 3. Goran Micevski, izložba fotografija.

GALERIJA STUDENTSKI KULTURNI CENTAR
– KRALJA MILANA 48DO 27. 2. Neven Bjelić, "Fokus". Izložba foto-
grafija inspirisanih slobodnom vožnjom mauntin-
bajka (freeride mountainbiking).

GALERIJA OZON – ANDRIČEV VENAC 12

25. 2 – 1. 3. Izložba najbolje sportske foto-
grafije u 2007. godini". Udruženje sportskih fotografa
Srbije održaće, drugi put, izbor za najbolju
sportsku fotografiju Srbije. Očekuje se veliki broj
kvalitetnih fotografija, a petočlani žiri u sastvu:Georgi Licovski (fotograf EPA iz Skoplja), Srđan
Sulejmanović (fotograf EPA iz Praga), Petar
Kujundžić (fotograf REUTERS-a iz Singapura).Srđan Ilić (fotograf AP-a iz Beograda) i Miroslav
Todorović (predsednik USFS-a i fotograf dnevnog
lista VESTI), kao i prošle godine, neće imati lak
zadatak da proglasi najbolje.20 – 29. 3. Izložba studenata Kompiuterske
umetnosti i dizajna Akademije umetnosti "Brača
Karić". Kroz svoje fotografije, video-radove i insta-
lacije studenti traže nov i interesantan način za
borbu protiv depresije. Ovi radovi ne funkcionišu
samo na nivou zapisa nekog trenutka koji je
prošao, performans koji se dogodio, već publiku
postavljaju u specijalnu situaciju, obećavaju sigu-
rno dobar provod, ako ne i celodnevnu dozu anti-
depresiva. Umetnici: Deana Petrović, Boris Stanić,
Filip Četković, Bojan Spasojević, Jana Matić.ETNOGRAFSKI MUZEJ –
STUDENTSKI TRG 7OD 28. 2. Izložba fotografija "Studeničko
sazvežđe".

BLOK GALLERY – JURIIA GAGARINA 221

29. 2 – 13. 3. Milan Zulić, Projekat 8.000 modi
fikovanih fotografija, ambijentalna instalacija.SVEČANI SALON NA ŽELEZNIČKOJ
STANICI BEOGRAD1. 3. Italijanski fotograf Marcelo Materasi iz
Firence izložiće 50 fotografija koje je snimio na
putu po Rumuniji. Pored autora otvaranju će
prisustvovati i generalni sekretar FIAP-a gospodin
Rikardo Buzi koji će biti i član žirija foto-konkursa
"Minijatura 08", i predstavnici ambasada Italije i
Rumunije.Pozivamo čitaoce časopisa REFOTO da posete sajt
Foto-saveza Srbije: www.fotoss.org gde će pronaći
informacije o aktivnostima Saveza i kako se
postaje član te fotografske organizacije.

NOVI SAD

GALERIJA FOTO-KINO I VIDEO SAVEZA
VOJVODINE, PAŠIĆEVA 341. – 20. 2. Novi Sad i novosadani 2008" Na
izložbi je prijavljeno 344 fotografije od 80 autora.
Žiri je za izložbu odabrao 186 radova od 66 autora21. 2. – 7. 3. Jovan Vajld KMF dobitnik nagrade
za životno delo Društva novinara Vojvodine
retrospektiva – izložba prati promociju
fotomonografije koja će se održati 21. 2. 2008. u 11
sati u Svečanosti sali Matice Srpske – otvaranje
izložbe u 19 sati u galeriji FKVSU8. 3. – 25. 3. "Zena 2008" Rok za prijem radova
do 25. 2. 2008.

26. 3. – 15. 4. Foto klub Hiroshima – Japan

VELIKA BRITANIJA

TATE MODERN – BANKSIDE, LONDON
21. 2 – 26. 5. "Duchamp, Man Ray, Picabia".
CITY ART CENTRE – 2 MARKET STREET,
EDINBURG

9. 2 – 19. 4. "Ansel Adams: Celebration of
Genius". Na izložbi je predstavljeno 150
najznačajnijih fotografija (portreti, mrtve pri-
rode, apstraktne studije. Američki zapad)
nastalih od 1920. do 1960. godine. Fotografije
su iz kolekcije "George Eastman House".

LADY LEVER ART GALLERY – PORT
SUNLIGHT, LIVERPUL

DO 16. 3. "Victorians Visions". Na izložbi su
predstavljani radovi vodećih engleskih i
francuskih fotografa viktorsjanskog doba:
Džulije Margaret Kameron (Julia Margaret
Cameron), Lejdi Hauarden (Lady Hawarden),
Rodžera Fentona (Roger Fenton), Gistava I
Greja (Gustave Le Gray), Petera Emersona
(Peter Emerson) i dr.

NATIONAL MEDIA MUSEUM –
BRADFORD, WEST YORKSHIRE

7. 3 – 1. 6. "Henri Cartier Bresson's
Scrapbook Photographs 1932 – 46". Izložba je
priredena povodom stogodišnjice rođenja
slavnog fotografa.

HOLANDIJA

STEDELJK MUSEUM POST CS –
OOSTERDOKSKADE 5, AMSTERDAM

8. 2 – 12. 5. "Magnum Photos 60 years".
Velika retrospektivna izložba povodom 60
godina postojanja poznate svjetske fotografske
agencije. Na izložbi su predstavljani radovi 82
najznačajnijih fotografa ove agencije.

AMERIKA

SEAN KELLY GALLERY – 528 WEST 29TH
STREET, NUJYORK

9. 2 – 15. 3. Robert Mapplethorpe, "Certain
People". Na izložbi su predstavljeni portreti
umetnika, igrača, pisaca i drugih vodećih lično-
sti umetničkog sveta sedamdesetih i osamde-
setih godina dvadesetog veka poput: Lori
Anderson (Laurie Anderson), Francisko
Klemente (Francesco Clemente), Džozef Košut
(Joseph Kosuth), Endi Warhol (Andy Warhol).

THE MORGAN LIBRARY & MUSEUM –
225 MADISON AVENUE AT 36TH STREET
18. 1 – 13. 4. Irving Penn "Close
Encounters". Izložba najboljih portreta
umetnika i pisaca

THE GETTY CENTER, LOS ANGELES
18. 12. 2007 – 13. 4. 2008.

"Andre Kertész: Seven Decades". Velika retro-
spektivna izložba koja obuhvata najznačajnije
fotografije, između ostalih i čuvene Distorzije.
Radovi su podeljeni na tri grupe ili perioda:
mađarski, francuski i američki.

ANNIE LEIBOVITZ:

A PHOTOGRAPHER'S LIFE, 1990 – 2005
Nakon predstavljanja u Bruklinskom muzeju
izložba Annie Leibovitz, jedne od najpoznati-
jih američkih fotografa današnjice, krenula je
na američku turneju. Do 11. 5. fotografije su
izložene u Fine Arts Museum of San
Francisco. Najavljeno je da će izložba gostovati
u Parizu "Maison Européenne de la
Photographie" i Londonu "National Portrait
Gallery". Pripremljena odlično urađeno katalo-
gom izložba obuhvata preko 200 fotografija
od dokumentarnih i privatnih iz autorkinog
života, preko portreta javnih ličnosti do
fotoreportaža iz Sarajeva.

WEB

PRIPREMIO: IGOR ILIĆ

<http://www.fineartnude.com/>

Tradicija objavljivanja najkvalitetnijih aktova na
vebu duga više od deset godina, nije zanemarli-
va. Na sajtu ćete pronaći reprezentativne radove
svetskih umetnika koji na artistički način predsta-
vljaju ljudsku formu, kao i intervju s pomenutim
fotografima. Sajt je organizovan kao link direktori-
jum prema sajtojima fotografa ili ćete imati prili-
ku da ukoliko umetnik nema svoj sajt, pogledate
njegovu mini-galeriju. Fotografije su prevashodno
crno-bele. Na sajtu možete postaviti pitanja, na
koja će veb-masteri ljubazno odgovoriti.

<http://www.fotografija.co.yu/>

Najveći srpski direktorijum o fotografiji s
dizajnom s početka devedesetih. Na ovom sajtu
pronaći ćete linkove ka asocijacijama, kontakte s
fotografima, linkove ka njihovim sajtovima, kao
i informacije kako da se pretplatite na časopise
posvećene fotografiji. Ne znam da li zbog nedosta-
tka novca, vremena ili motivacije, sajt se vrlo loše
ažurira. Po mojoj proceni, oko 20 odsto linkova
koji sa sajta vode negde, više na tom mestu ne
postoje. Ovaj sajt ima moju punu podršku da
nastavi da se razvija, ukoliko ga neko nije "zabo-
ravio" na Netu.

<http://www.yervant.com/>

Yervant je poznat kao simpatični čikica koga svi
vole. Živi u Australiji, i ukoliko pravite venčanje i
potreban vam je fotograf, svi će vam preporučiti
upravo njega. Pored toga, uspešno se bavi
modnom i komercijalnom fotografijom. Na sajtu
možete pogledati, po mojoj proceni, oko stotinu
njegovih fotografija. Skoro sam gledao njegov
DVD "Dancing with the Bride & Groom", na kome
priča o odnosu s klijentima, svom radu, opremi
koju koristi itd. i shvatio sam koliko je sve to
drugačije nego u Srbiji.

<http://www.marcosantucci.com/>

Marko Santučić zastupa petoro fotografa na svom
sajtu. Sajt je koncipiran kao fleš-galerija, te na
njemu možete videti veoma kvalitetne komercija-
lne fotografije. Sajt ne da ima vrlo jasnu, već i jako
interesantnu navigaciju. Marko Santučić u svojoj
galeriji u Londonu predstavlja fotografije mladih
fotografa koji, po njegovom mišljenju, zaslužuju
pažnju. Na sajtu ćete pronaći sve što je potrebno
da biste stupili u kontakt s njim. Srećno!

KNJIGE

PRIPREMILA: JELENA MATIĆ

Scott Kelby
DIGITALNA
FOTOGRAFIJA

/izdavač: MIKRO KNJIGA,
BEOGRAD, 2007. /jezik: SRPSKI. /format: 15,2 X
22,9 CM; 232 STRANE; PREKO 200
KOLOR FOTOGRAFIJA I ILUSTRACIJA. /povez: MEK.
/cena: 1.107. DINARA. /mesto prodaje: MIKRO KNJIGA

Pračena sloganom "Otkrijte tajne profesiona-
lnih fotografa da bi i vaše fotografije izgledale
isto tako dobro!", knjiga kroz 11 poglavlja do-
nosi oko 200 praktičnih saveta i trikova (od
dobijanja oštih fotografija, preko snimanja
cveća, pejzaža, sportova, do štampanja i pro-
davanja fotografija na Internetu) za kvalite-
tne fotografije. Teorija, kao i opširne, pone-
kad zbunjujuće informacije, izostavljene su.
Koncept koji Skot Kelbi nudi krajnje je jedno-
stavan. Na svakoj strani nalazi se po jedan
kratak savet praćen slikom. Vaše je samo
da ga dobro pročitate i krenete u izradu
odličnih fotografija. Ova knjiga namenjena je
korisnicima profesionalnih, ali i automatizo-
vanih digitalnih fotoaparata.

Joe Bensen
SUVENIRI S NAJVİŠIH MESTA
ISTORIJA PLANINARSKE
FOTOGRAFIJE

(Souvenirs from High
Places: A History of
Mountaineering
Photography)

/izdavač: THE MOUNTAIN-
EERS, 1998. /jezik: ENGLJSKI. /format: 19 X 24
CM; 144 STRANE; PREKO 150 CRNO-BELIH
I KOLOR FOTOGRAFIJA. /povez: TVRD SA ZAŠTITNIM
OMOTAČEM. /cena: 3.269 DINARA. /mesto prodaje:
KNJIZARA "PLATO XL"

Knjiga fotografa i avanturiste Džoa Bensa
predstavlja prvo izdanje posvećeno razvoju
planinarske fotografije koje se može pronaći i u
našim knjižarama. Nakon interesantnog prika-
za kako se ovaj žanr razvijao u drugim oblicima
umetničkog izražavanja kao što su: slikarstvo i
grafika, Bensen je kroz nekoliko poglavlja
pokušao paralelno da prati i analizira, kako
razvoj planinarske fotografije (ključne ličnosti,
dogadjaji, razvoj opreme, način snimanja), tako i
ovog veoma popularnog sporta. Pisana lako
čitljivim jezikom, knjiga pored fotografija
poznatih fotografa sadrži i snimke amatera.

Gerry Badger

GENIJALNOST FOTOGRAFIJE
KAKO JE FOTOGRAFIJA
PROMENILA NAŠE ŽIVOTE

(The Genius of Photography – How photography
has changed our lives)

/izdavač: QUADRILLE PUBLISHING LIMITED, LONDON,
2007. /jezik: ENGLJSKI. /format: 23,2 X 29,7 CM; 256
STRANA; PREKO 160 CRNO-BELIH I KOLOR FOTOGRAFIJA.
/povez: TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM. /cena: 3.240
DINARA. /mesto prodaje: KNJIZARA "THE ENGLISH BOOK"

Knjiga je nastala povodom Bi Bi Sijeve veoma
popularne serije istoimenog naziva. Kako u emisiji, tako i u
knjizi, Geri Badger, inače poznati britanski
fotograf, kustos i kritičar, pokušao je da
odgovori na nekloliko pitanja, između ostalih "Da li verujemo onome
što fotografija prikazuje?" ili "Zašto je fotografija
melanholična umetnost?" Poput većine
teoretičara i istoričara umetnosti, Badgera
prvenstveno interesuje priroda fotografije, kao i
uticaj koji je ovaj medij izvršio na celokupnu
savremenu civilizaciju. U traganju za odgovori-
ma Badger kroz šest poglavlja kritički analizira
razvoj ovog medija od samih početaka pa do
danas, ali ne iz istorijskog ili umetničkog, već iz
sociološkog i kulturološkog aspekta.

Pierre Faure
JAPAN

(Japan)

/izdavač: DAAB
BOOKS, 2007. /jezik: ENGLJSKI, NEMAČKI, FRANCUSKI,
SPANSKI, ITALIJANSKI, JAPANSKI. /format: 25 X 35,5 CM;
160 STRANA; OKO 150 KOLOR FOTOGRAFIJA. /povez:
TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM. /cena: 4.143 DINARA.
/mesto prodaje: KNJIZARA "MAMUT"

Knjiga ne predstavlja ništa drugo do sasvim
solidno urađen portfolio najboljih fotografija
francuskog fotografa Pjera Furea. Upravo zbog
toga kratak tekstualni deo je od sekundarnog
značaja jer je isključivo u službi osnovnog
informisanja o seriji fotografija koju je autor
počeo da radi tokom 2003. godine prilikom
prvog boravka u Japanu. Centralno mesto na
njegovim snimcima zauzimaju čovek, dinamika
života i arhitektura grada. Kada snima ljude, radi
u tajnosti. Portretisani ne znaju da ih snima i
uglavnom ih prikazuje kako ispijaju kafu, voze,
ili hodaju ulicom. S druge strane, gradovi poput
Tokija ili Koba deluju poput maketa, gotovo
naidealno. Pjer Fure nije jedini fotograf koji je
inspirisan Japanom. Međutim, neobičnim
pristupom i načinom snimanja ljubiteljima
fotografije je na popularan način, putem knjige
ponudio drugačije viđenje ove teme.

Elizabet Ferrer
LOLA ALVAREZ BRAVO

(Lola Alvarez Bravo)

/izdavač: APERTURE /
CENTER FOR CREATIVE
PHOTOGRAPHY, 2006.
/jezik: ENGLJSKI.
/format: 24,6 X 28,7 CM;
176 STRANA; 101
CRNO-BELA
FOTOGRAFIJA. /povez:
TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM. /cena: 3.300
DINARA. /mesto prodaje: KNJIZARA "PLATO XL"

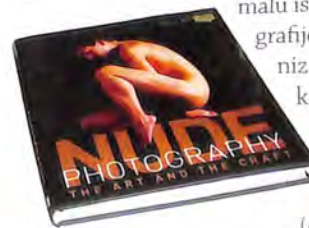
Knjiga predstavlja prvu monografiju na
engleskom jeziku posvećenu jednoj od
najznačajnijih ženskih fotografa iz Meksika.
Baš kao i njeni savremenici, Lola Alvarez
Bravo proslavila se fotografijama ljudi, pre-
dela, svakidašnje Meksika. Prepoznatljivog
i originalnog stila, Bravo je podjednako bila
uspešna u novinskoj, reklamnoj i portretnoj
fotografiji. Među najznačajnijim portretnim
fotografijama ove umetnice ubrajaju se
portreti čuvenih meksičkih slikara Frida
Kalo (Frida Kahlo) i Dijega Rivere (Diego
Rivera). U klasično urađenoj monografiji,
pored biografije i eseja, nalaze se njeni
najznačajniji radovi, kao i malo poznate
fotomontaže iz tridesetih i pedestih godina
dvadesetog veka.

Pascal Baetens
AKT-FOTOGRAFIJA:
UMETNOST I TEHNIKA

(Nude Photography: The Art and The Craft)

/izdavač: DK (DORLING KINDERSLEY) BOOKS, 2007.
/jezik: ENGLJSKI. /format: 19,8 X 26,6 CM; 256 STRANA;
PREKO 500 KOLOR I CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA. /povez:
TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM. /cena: 2.910. DINARA.
/mesto prodaje: KNJIZARA "PLATO XL"

Koristeći moto "Kratko, jednostavno, informati-
vno", autor je pokušao da početnicima prenese
svoje znanje i iskustvo u snimanju, kako ženskog,
tako i muškog akta. Kako bi knjigu učinio
zanimljivijom, prvo poglavlje iskoristio je za
malu istoriju akt-foto-
grafije. Nakon toga sledi
niz praktičnih saveta
koji se odnose na
rad s modelom
(odabir modela,
poze), lokaciju
(eksterijer i enteri-
jer), snimanje različitim tipovima
fotoaparata, svetlost i kompoziciju. U posled-
njim poglavljima nalaze se saveti u vezi
s postprodukcijom, kao i portfolija deseterice
akt-fotografa.

SVETISLAV V. DRAGOVIĆ

Dubinska (ne)oštrina

Dubinska oštrina ne postoji jer praktično postoji samo usvojena definicija nečega što bi se pre moglo nazvati "prihvatljiva dubinska neoštrina"

Snimio Milan Živković

ŠTA JE OŠTRINA?

Ako pomeramo ravan oštine napred-nazad, oštine objekta koji fotografišemo više nema – postoji samo veća ili manja neoštrina. Ukoliko smo svesni da naše čulo vida, bez drugih pomagala, ne može da razaznaje sitne stvari do u beskonačnost, možemo da se dogovorimo da počev od neke male neoštine naniže svaku takvu neoštrinu nazivamo "oštrinom." Kvalitetan objektiv prikazuje tačku (ako je oštrina postavljena na nju) baš kao tačku. Objektiv osrednjeg kvaliteta takvu tačku nikada ne prikazuje onoliko oštro kao prethodno pomenuti objektiv jer, na primer, sferna aberacija stvara duple slike. Najveću dubinsku oštrinu imaju mekocrtići – objektiv koji su danas postali egzotika. Na primer, Rodenstock Imagon, uslovno rečeno, ima ogromnu dubinsku oštrinu jer projektuje više prostorno pomerenih i superponiranih slika koje padaju jedna preko druge stvarajući na taj način efekat mekocrtića. Naravno da tako predstavljenu dubinsku oštrinu mi doživljavamo kao veoma finu neoštrinu koja daje onaj poseban izgled portretima. Danas se više ne proizvode takvi objektiv, a sliku umekšava onaj ko hoće i to najčešće u nekom od editora digitalnih fotografija, tj. objektiv su konstruisani tako da daju najkvalitetniju moguću sliku na mestu gde je uoštreno.

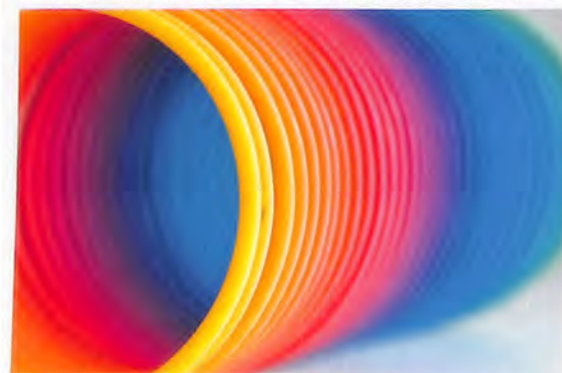
DOGOVORENI KRITERIJUMI ZA DEFINICIJU DUBINSKE OŠTRINE

Ako prihvatimo da "dubinska oštrina" ne postoji, nego postoji samo prihvatljiva neoštrina, onda treba da definišemo kriterijume kako bismo, s teoretski tačne ali praktično neupotrebljive definicije, došli do praktičnog razumevanja dubinske oštine, ma šta ona bila. Dubinska oštrina zavisi od sledećih promenljivih vrednosti:

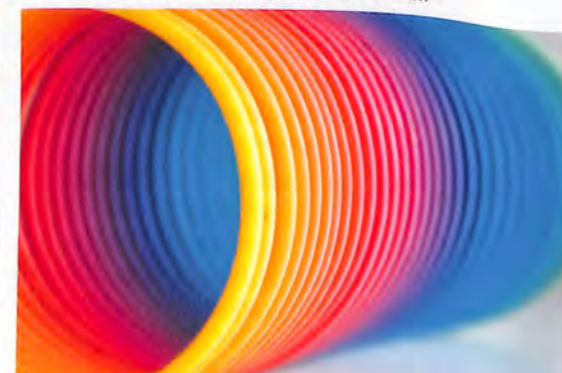
- žižne daljine objektiva (što je kod svih zum objektiva promenljiva veličina);
- formata na kome se snima, odnosno formata senzora;
- od usvojene ili izračunate prihvatljive neoštine na filmu ili senzoru.

Nekada su uz objektiv dobijane tablice dubinske oštine, kao i uputstvo kako najlakše uoštiti na fotoaparatu koji nije imao ni daljinomer ni autofokus. Na Internetu se nalazi dosta literature o dubinskoj oštini. Na primer: www.tucows.com predlaže njihov besplatni program pomoću kojeg se naprave diskovi koji se zalepe na poklopac objektiva. Potrebno je da od datih vrednosti za razne žižne daljine i razne formate digitalne i analogne fotografije izaberemo one koje su nam potrebne i da te parametre odštampamo na taj disk. U stvari, u pitanju su dva diska koja se pomeraju, tj. odštampani diskovi se iseku i pričvrste tako da manji disk može da se okreće. Lep prikaz dubinske oštine

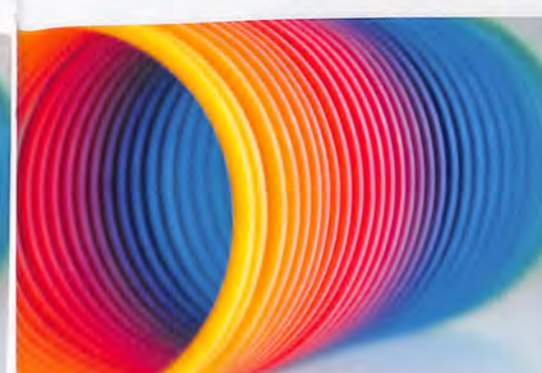
PRIMER POMERANJA HIPERFOKALNE DALJINE I KONTROLE PODRUČJA DUBINSKE OŠTRINE SAMO PUTEM ODABIRA RAZLIČITIH RAVNI UOŠTRAVANJA

Micro Nikkor 105 mm, f/8. Fokus je na samom početku objekta

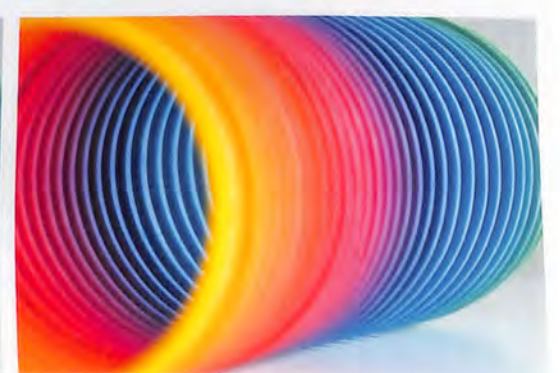
Fokus je na prvoj trećini objekta

Fokus je na kraju prve trećine objekta

Fokus je na sredini objekta

Fokus je na samom kraju objekta

nalazi se i na sajtu: www.vanwalree.com/optics/dof.html. Ko želi više informacija, može da "surfuje" po Internetu i nađe puno podataka.

HIPERFOKALNA DALJINA

Kada govorimo o dubinskoj oštini, jedan pojam ne možemo da preskočimo. To je hiperfokalna daljina, koja je naročito važna prilikom snimanja pejzaža. Sve što je prethodno razmatrano o prihvatljivom krugu neoštine važi i za hiperfokalnu oštrinu. Hiperfokalna daljina je, u stvari, vrednost na koju treba postaviti skalu daljine kako bi se dobila dubinska oštrina (s prihvatljivom neoštrinom) od beskonačnosti do polovine daljine nameštene na objektivu. Da to malo bolje razmotrimo: ako postavimo daljinu na beskonačno, tada se od neke daljine (koja prvenstveno zavisi od žižne daljine objektiva i otvora blende) pa sve do beskonačnosti dobija dovoljno oštra fotografija. Ako se daljina na objektivu postavi na najbliži oštro odraženi predmet, onda će beskonačnost i dalje biti oštra, ali će se oštrina prostirati od polovine postavljene daljine pa do beskonačnosti. Ta daljina na koju smo postavili oštrinu objektiva zove se hiperfokalna daljina.

U današnje vreme kada su daljinomeri, a pogotovu autofokusni objektiv, svakodnevna stvar, znanje o dubinskoj oštini nam treba onda kada zaista želimo da na snimku obuhvatimo i bliske i daleke predmete. Imamo odličan internet sajt www.cambridgeincolour.com/tutorials/hyperfocal-distance.htm na kome možemo da kreiramo tablicu hiperfokalne daljine za razne otvore blende izabranog objektiva, uz takođe izabrane kriterijume veličine fotografije i dozvoljene neoštine. Tablica je za APS format senzora uz krop faktor od 1,5 (nešto su drugačije vrednosti za senzore s krop faktorom 1,6, ali to je čisto računski).

ŠTA MOŽEMO ZAKLJUČITI?

Na prvom mestu, da je hiperfokalna daljina veća za objektiv kraće žižne daljine. To znači da je pejzaže s prednjim planom pogodnije snimati sa širokougaonim objektivom, dok je teleobjektiv najpodesniji za udaljene pejzaže bez prednjeg plana.

Drugo, da s manjom blendom dobijamo veću hiperfokalnu daljinu, tj. možemo oštro da snimamo i vrlo bliske i beskonačno daleke predmete! Naravno, ovo je samo uslovno tačno. Postoji optička pojava koja se zove difrakcija ili, prevedeno na srpski, lomljenje i raspršivanje svetla. Što je manji otvor, to je veća difrakcija, koja nam uništava ukupnu oštrinu. Na malim kompaktnim digitalnim fotoaparatom koji imaju objektiv veoma malih žižnih daljina, a

Oznake hiperfokalne oštine na modernim AF objektivima 28 mm i 10,5 mm (obratite pažnju na ekstremno veliku dubinsku oštrinu koja se vidi na skali udaljenosti). Na donjoj ilustraciji vidimo linije koje označavaju područje hiperfokalne daljine na zum objektivu 80-200 mm i klasičnom objektivu 50 mm.

kojima je i pun otvor blende već isuviše malog prečnika, obično je vrednosti 5,6 ili 8, nema ni govora o otvorima 11, 16 ili 22, jer bi morali biti veoma malog prečnika na kojem je fizički nemoguće toliko stisnuti lamelice blende. Zato neki od fotoaparata imaju blendu u vidu dva klina koji se progresivno sakupljaju i klize jedan preko drugog u suprotnim pravcima. Ovakve fotoaparate možemo prepoznati po romboidnom obliku neoštirih i svetlih tačaka. Na objektivima od oko 50 mm, najmanji otvor je 16, pa i 22, dok na teleobjektivima najmanji otvor ide i do 32, pa i više. U staro vreme na fotoaparatom velikog formata (red veličine 20x25 cm) objektivu su imali otvor f/64, pa čak i f/128. Klub ljubitelja oštre fotografije, negde dvadesetih godina prošlog veka, zvao se "f/64". Na objektivu žižne daljine 500 mm otvor f/64 iznosio je svih 7,8 mm, što je blisko otvoru f/5,6 na objektivu od 50 mm. Difrakcija zavisi od apsolutne veličine otvora, a ne relativne (ne od naše "blende"). Zato na objektivima malih žižnih daljina bez preke potrebe ne treba koristiti otvore blende manje od f/8. Moramo napomenuti da je otvor blende od, na primer, 8 na objektivu 20 mm nekoliko mm, a da ista vredost blende na teleobjektivu 500 mm može biti i nekoliko centimetara. Važno je znati da do filma ili senzora u oba slučaja stiže ista količina svetla. Najveća moć razlaganja objektiv (linija na mm) negde je oko f/4 za širokougaone i f/5,6 za normalne objektiv.

HIPERFOKALNA DALJINA U METRIMA (OD BESKONAČNOSTI PA PREMA FOTOAPARATU)

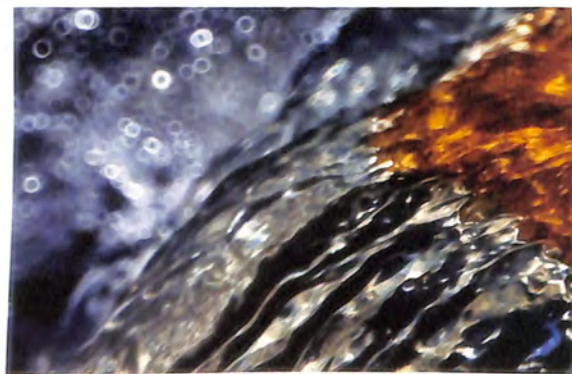
	16 mm	24 mm	35 mm	50 mm	85 mm	135 mm	200 mm
f/2,8	6,5	14,7	31,3	63,9	184,7	465,9	1.022,6
f/4	4,6	10,3	21,9	44,7	129,3	326,1	715,8
f/5,6	3,3	7,4	15,7	32	92,4	233	511,3
f/8	2,3	5,2	11	22,4	64,6	163,1	357,9
f/11	1,7	3,7	8	16,3	47	118,6	260,3
f/16	1,1	2,6	5,5	11,2	32,3	81,5	179
f/22	0,8	1,9	4	8,1	23,5	59,3	130,1
f/32	0,6	1,3	2,7	5,6	16,2	40,8	89,5

MATEMATIČKI FENOMEN

Hiperfokalna daljina ima čudne osobine. Ako objektiv postavimo na hiperfokalnu daljinu, oštro će biti odraženo sve od polovine hiperfokalne daljine (H) do beskonačnosti. Ako sada postavimo daljinu na objektivu na polovinu hiperfokalne daljine (H/2), dubinska oštrina će se protezati od H/3 do H. Ako sada postavimo daljinu na H/3 (trećinu H), oštrina ide od H/4 do H/2. Ovaj fenomen zove se "konsekutivna dubinska oštrina". U praksi to znači da ako želimo da nam svi predmeti između, na primer, 2 i 5 m budu oštri, daljinu treba postaviti na 3 m (1/3 odstojanja između 2 i 5 koje je 3, znači 1 m preko 2 m), pa zatvaranjem blende postići dovoljnu dubinsku oštrinu. Koliki god da je otvor blende neoštrina je na 2 m i na 5 m ista, pa ako tu neoštrinu smanjimo zatvaranjem blende na vrednost koja daje na tim odstojanjima dozvoljenu neoštrinu, postigli smo cilj.

BOKE (BOKEH)

Ovo je nov pojam u fotografiji i verovatno prva fotografska reč koja potiče iz japanskog jezika i znači neoštrina, stapanje. Kada se, pri fotografisanju portreta ili drugih objekata gde je poželjna mala dubinska oštrina, koriste svetlosno jaki objektiv (s početnim otvorom blende od 1,2 do 2,8 ili 5,6 za teleobjektive), onda je potrebno da se odredi neoštrina iza i ispred predmeta snimanja. Naime, posmatrač prihvata neoštrinu zadnjeg plana, dok se neoštrini prednjeg plana ne prilagođava. Predmet snimanja mora da bude nešto zaista izuzetno da bi

Kod refleksnih objektiv (objektiva sa ogledalom), neoštra slika će biti još gora – biće oblika prstena. Za njih je Bokeh uslovno zaista loš. Ali ovaj efekat mnogi fotografi koriste u kreativne svrhe pogotovu za snimke kraj vode na kojoj se veliki broj refleksa pretvara u mnogo kružića. Snimio Milan Živković

se tolerisao neoštar prednji plan, a istovremeno neoštrina mora biti smisljena i jasna jer će je posmatrač u suprotnom doživeti kao grešku. Dubinsku neoštrinu takođe koristimo za isticanje glavnog predmeta snimanja, pa je zato tu neoštrinu neophodno definisati.

Ako objektiv ima otvor blende koji je pravilnog kružnog oblika na svim izabranim otvorima (oblik blende zavisi od broja i oblika lamela),

PRIMER UTICAJA VREDNOSTI BLENDE NA DUBINSKU OŠTRINU

Nikon Micro Nikkor 60 mm. Fokus na prvoj loptici, snimci uz korišćenje blende 3, 8, 16 i 32. Treba napomenuti da zadavanjem blende, tj. povećanjem dubinske oštrine, povećava se i kontrast scene (kada snimate na filmu). Ako fotografirate, na primer, blještavi nakit koji baca finu senku na pozadinu, ta senka se može pretvoriti u crnu fleku i to ružno.

PRIMER POSTIZANJA NAJVEĆE DUBINSKE OŠTRINE IZOŠTRAVANJEM NA PRVU TREĆINU

Nikon Micro Nikkor 60 mm. Fokus na drugoj loptici – prva trećina, snimci uz korišćene blende 3, 8, 16 i 32.

onda i neoštrina iza tog objektiv biva lepo stopljena, ako tako mogu da kažem – nežna. Kod onih objektiv koji imaju blendu sastavljenu od malog broja lamela, što za dobijanje oštre fotografske slike ništa ne smeta, bokeh neće biti tako lep, jer će svetlosni izvori koji se nalaze u pozadini biti oblika mnogougla, umesto okrugli. S obzirom na to da je relativni otvor uvek (sem na punom otvoru) neki mnogougao, pitanje je od koliko lamela "bokeh" biva prihvatljiv. Ovaj pojam predstavljamo čitaocima da bi se upoznali da pored dubinske oštrine postoji i dubinska

neoštrina i da i ona ima fotografsku vrednost koju poneki kritičari objektiv često koriste. Za one koji se interesuju više za boke, predlažem da otvore sajt: www.kenrockwell.com/tech/bokeh.htm. Autor Ken Rokvel (Ken Rockwell) ima savršen način izlaganja i uspeva u velikoj meri da opiše dobar i loš boke.

POMAGALA

Pored raznih tablica u svim oblicima, postoje i univerzalne sprave za određivanje dubinske oštrine za razne žižne daljine i razne formate. Internet je

pun rešenja, a naveli smo ovde samo neka od njih. Za sasvim male digitalce, nažalost, nema pomoći, jer oni imaju tako kratku žižnu daljinu da se pre radi o višku nego o manjku dubinske oštrine. Da svaka mana ponekad može biti i prednost vidimo prilikom makrofotografisanja kompaktnim digitalcima gde praktično možemo iskoristiti veliku dubinsku oštrinu. Jedno od rešenja za smanjenje dubinske oštrine može biti i nabavka TC dodatka, tj. telekonvertera kojim se povećava žižna daljina i ujedno smanjuje dubinska oštrina.

Izbor tačke uoštavanja i polje dubinske oštrine od ključnog su značaja za isticanje glavnog subjekta u fotografiji. Snimio Svetislav V. Dragović

Microsoft
GOLD CERTIFIED
Partner

- Savremeni ERP informacioni sistem
- Upravljanje ljudskim resursima
- Proverena platforma – MS SQL Server
- .NET integracija (web, mobile, ...)

Rešenje za važne poslovne odluke
AB Soft poslovni informacioni sistem

ABSoft

Gospodara Vučića 21 • Beograd • tel: +381(11)38.11.500 • www.absoft.co.yu • office@absoft.co.yu

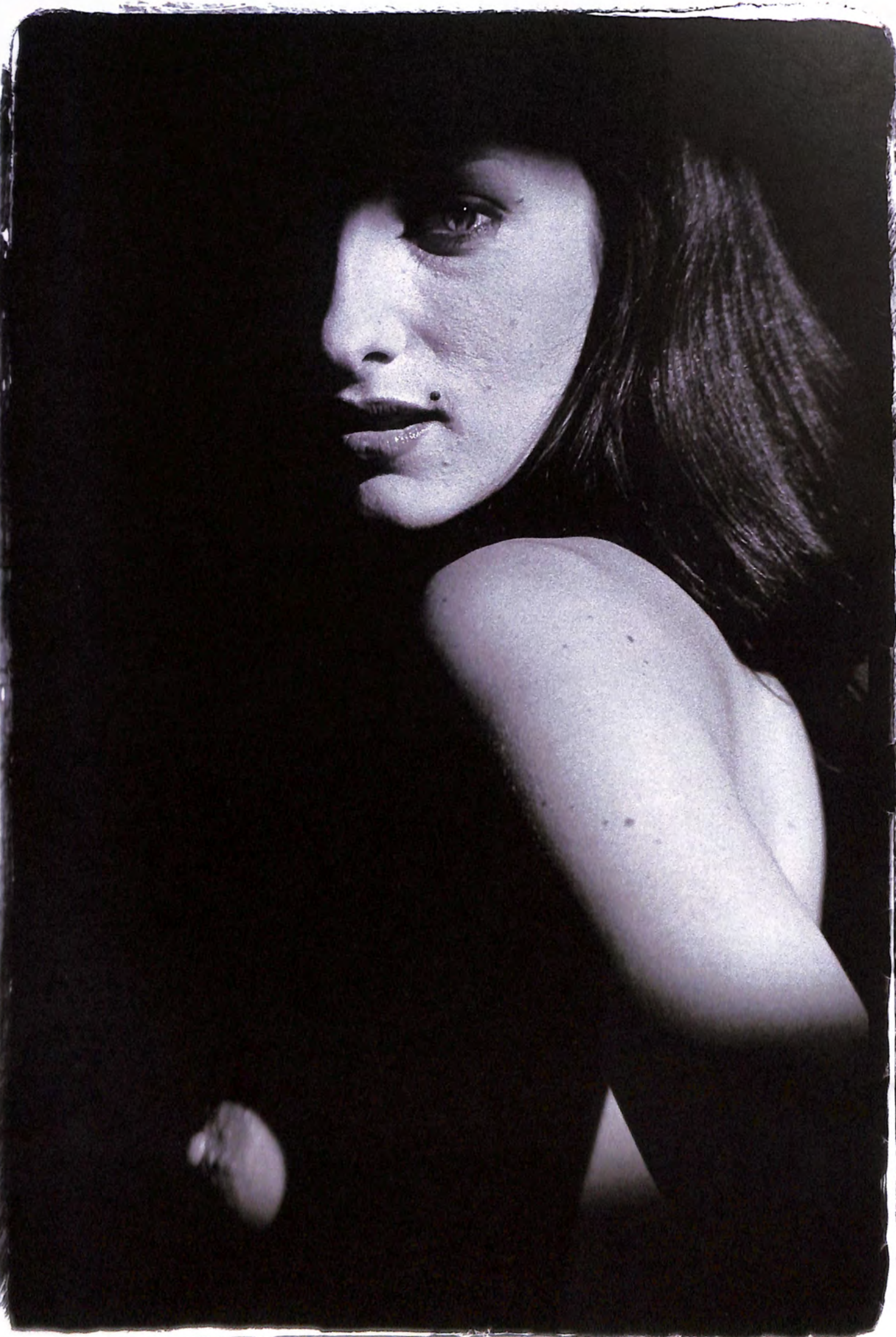
Svetlost i senke

DANIEL SIKORSKYI

Suptilnom igrom svetlosti i senke Sikorski nam ostavlja dovoljno prostora za građenje sopstvenog doživljaja inspirisanog mističnom dubinom crne koja lišena svake informacije neočekivano donosi mirise i zvuke

"Moj cilj jeste da sa svakom fotografijom uz minimum vizuelnih informacija ostavim maksimalan utisak na gledaoca i da zabeležim ili obradim temu tako da ona prenese određenu poruku. Svejedno da li radim komercijalnu fotografiju ili fotografiju za svoju "dušu", jednostavnost vizuelnog izražavanja za mene je ključna jer više volim da ostanem nedorečen nego da "kažem" previše. Na taj način omogućavam gledaocu da fotografiju doživi kroz sopstveno iskustvo i maštu, dajući joj novo značenje i dubinu."

Danijel Sikorski (Daniel Sikorskyi) je kanadski fotograf ukrajinskog porekla. Da li je važno isticati poreklo ili ne nisam sigurna jer mnogi tvrde da okruženje u kojem odrastamo, školujemo se i razvijamo presudno utiče na naš pristup, shvatanja i senzibilitet. Drugi pak smatraju da se od gena ne može pobeći i da oni čine suštinsku strukturu našeg bića. Slažem se s obe teorije, s tim što mislim da jedna ne isključuje drugu, tj. paralelno koegzistiraju, smenjuju se i dopunjuju u različitim fazama našeg života i stvaralaštva. Danijela Sikorskog izdvojila bih kao tipičnog "predstavnik" ove "teorije" jer njegove fotografije odražavaju upravo tu mešavinu nasleđenog i stečenog, koja pokušava da "pomiri" dve različite kulture, dva različita načina razmišljanja i shvatanja sveta i života oko nas, zapadnog i istočnog. Na prvi pogled odvažne i smele fotografije pune neobičnih kadrova

© DANIEL SIKORSKYI

© DANIEL SIKORSKYI

© DANIEL SIKORSKYI

(zapadna kultura) protkane su veoma suptilnim senzibilitetom koji svakako "čitamo" kao istočno nasleđe. Ta protkanost dve kulture zaslužna je što žensko telo na Danijelovim fotografijama vidimo, u isto vreme, i kao izrazito erotizovano i kao veoma ženstveno i nežno. Taj utisak stvara lepo, difuzno svetlo koje "nežno miluje baršunastu kožu" u kontrastu s izazovnim pozama ili smelim rešenjima u kompoziciji kadra.

Teško je odupreti se utisku da ove fotografije nose duh "starog" vremena – sredine i druge polovine prošlog veka, pa stoga nose u sebi određenu dozu romantizma, kao i sve drugo što budi sećanja i uspomene. Iako je Danijel Sikorski odavno izgradio svoj vizuelni pečat, neke od fotografija neodoljivo

podsećaju na radove Bila Branta (Bill Brandt), Ralfa Gibsona (Ralph Gibson), Žanlua Sjefa (Jeanloup Sieff)... Jedno od najplodnijih doba u istoriji fotografije ostavilo je veliki trag na njegovom fotografskom putu, što je i definisalo vizuelni jezik kojim se služi. Ogoljene od suvišnih informacija i detalja, svedene na jasne forme precizno definisane odličnim kadrom i čistim svetlom fotografije Danijela Sikorskog "govore" klasičnim fotografskim jezikom koji je stekao svoju univerzalnost i čitljivost tokom kratke istorije fotografije.

Klasičan je i njegov odnos prema ženi, pre svega njenom telu, koje ne posmatra isključivo kao spoj estetskih formi, već kao jedno od sredstva izražavanja

i komunikacije. Telo svojom erotičnošću, svakako, zavodi muškarca u njemu, ali mu i imponuje svojom snagom i izražajnošću koju on tako pokorno stavlja na pijedestal.

Skoro sve u pristupu Danijela Sikorskog je klasično, pa se tako i svetlo, bitan element njegovih fotografija, zasniva na principu slikarske tehnike iz sedamnaestog veka poznate pod nazivom "Chiaroscuro". Tu tehniku najčešće su koristili slikari Karavađo (Caravaggio) i Rembrant (Rembrandt), a karakteriše je igra svetla i senke i njihovo međusobno preplitanje koje kreira mističnu dubinu i osećaj delimične nedorečenosti, nešto kao prazan prostor koji mi, gledaoci, dopunjujemo svojom percepcijom.

© DANIEL SIKORSKYI

© DANIEL SIKORSKYI

© DANIEL SIKORSKYI

© DANIEL SIKORSKYI

© DANIEL SIKORSKYI

© DANIEL SIKORSKYI

© DANIEL SIKORSKYI

Pored studijske fotografije (akt ili portret), Danijel se bavi i dokumentarnom fotografijom (lajf, reportaža), ali ključna tema njegovih fotografija uvek su ljudi. Kroz dokumentarnu fotografiju nastoji da ih prikaže kao individualce u kontekstu njihovog okruženja i kulture. U isto vreme to je jedan od načina da istraži i sopstveno nasleđe, što se najviše u ogleda u obimnoj reportaži o "Narandžastoj revoluciji" u Ukrajini 2004. godine kada je snimio hiljade fotografija i postao zvanični fotograf studentske organizacije PORA koja je i organizovala proteste.

Njega, takode, zanimaju i sasvim obične stvari koje čine deo našeg življenja kao što su: svadbe, automobili, život na ulici, kućni ljubimci...

Treba istaći da je Danijel Sikorski jedan od malobrojnih fotografa koji u potpunosti isključuje bilo kakvu manipulaciju slike. Ipak, zanima ga rekreiranje stvarnosti koje se pre svega ogleda u insceniranim fotografijama koje liče na igru ili vizuelizaciju njegovih snova i maštanja.

Strast prema fotografiji odvela ga je na različite strane sveta i donela mu brojna priznanja, nagrade, izložbe i publikacije u Kanadi, SAD, Nemačkoj, Azerbejdžanu, a njegove fotografije deo su muzejskih, galerijskih i privatnih zbirki.

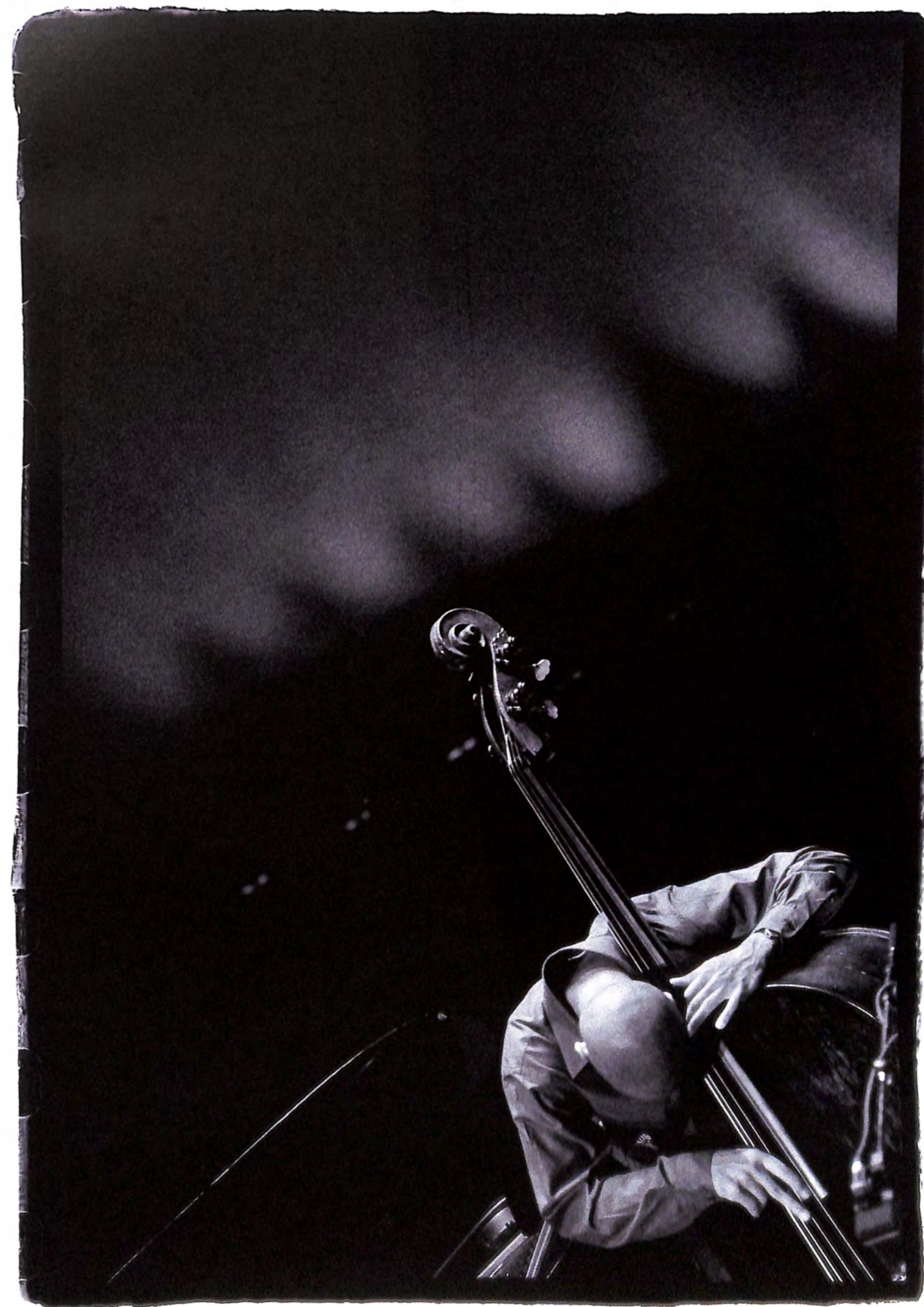
Danielove fotografije možete pogledati na sajtu: www.sikorskyi.ca.

IVANA BREZOVAC

Biografija

Rođen je u Hamiltonu, Kanada, studirao je ekonomiju, a zatim fotografiju na Sheridan koledžu (Sheridan College) u Torontu. Trenutno živi u Viktoriji (Victoria). Na njegov rad najviše su uticali fotograf Dajan Arbus (Diane Arbus), pisac Robertson Dejvis (Robertson Davies), muzičar Van Morison (Van Morrison), kao i proputovanje po severnoj Americi kada je prešao 20.000 kilometara na motoru. Dobitnik je brojnih nagrada i predavao je fotografiju na visokim umetničkim školama.

© DANIEL SIKORSKYI

ZIMA

u punom sjaju

lako je zima možda najteže i najzahtevnije godišnje doba za fotografisanje, motivi i inspiracija koje nudi svakako su među najfascinantnijima. Potrudili smo se da vam pokažemo zimu očima naših fotografa, uglavnom foto-amatera, koji su pokazali zavidnu umešnost i maštovitost pri fotografisanju bele rapsodije zvane zima

Divčibare, sedam sati i trideset minuta, kristalno jasno nebo, nežno jutarnje sunce i milioni sićušnih "dijamanata" rasutih po netaknutom snežnom pokrivaču koji je zašuškao pejzaž u belo dokle god mi pogled doseže! Mnogi od vas doživeli su istu ovakvu impresiju mnogo puta i zapitali se, isto kao i ja, da li je moguće sačuvati tu lepotu za večnost? Odgovor je vrlo jednostavan – da, naravno, treba vam samo volja, fotoaparati i malo veštine da umetničko delo prirode pretvorite u vaše. Pristupa i načina zaista je mnogo, a mi ćemo

se ovde pozabaviti samo nekima od njih, pre svega pejzažom jer je jedna od najčešćih tema tokom hladne, ali izuzetno "fotogenične" zime. Priču o zimskom pejzažu podelili smo na nekoliko oblasti koje su najkarakterističnije u radu većine fotografa koje vam ovde predstavljamo. To su: crno-bela fotografija, grafizam, atmosfera i detalji. Isto tako, zima podrazumeva puno aktivnosti napolju kao što su: grudvanje, sankanje, zimski sportovi i sl., što je tema sama za sebe jer je fotografisanje ljudi prvenstveno određeno stavom fotografa prema temi. Tu je,

takođe, i fotografisanje životinja u njihovom prirodnom okruženju koje zahteva posebna znanja, afinitete i specifičnu foto-opremu koja nije dostupna svakom. U ovoj rubrici, fotografijama i praktičnim savetima pokazaćemo vam da ovakve fotografije može da snimi svako od vas. Treba samo da se otisne u malu zimsku avanturu, zapamti nekoliko korisnih saveta, toplo se obuče i pusti maštu na volju. Za kreativnog čoveka svaka situacija je nov izazov i još jedna dobra fotografija.

Marko Tanasković, Valjevo, "Samac"

Vladan Tanasković, Valjevo, "Grana"

Pripremite se za zimu

OBUCITE SE TOPLO

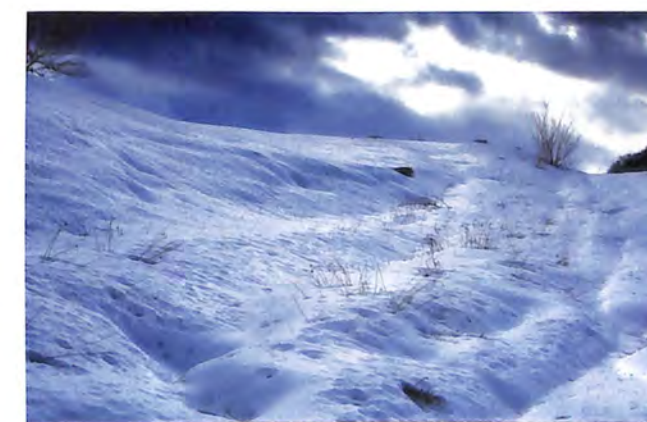
Vrlo je važno da vam bude toplo, što na nogama i rukama, tako i na glavi. To znači: dva para čarapa, dobre, nepromočive cipele (čizme), tople pantalone (ne od džinsa jer je hladan i kada se pokvasi počinje da se ledi, a vuna vas greje i kad je mokra). Zatim kapa, rukavice bez prstiju da biste mogli da pritiskate brojne dugmiće na vašim, uglavnom, digitalnim fotoaparatima. Obucite se slojevito (tako je toplije, a možete nešto i da skinete ako se ugrijete od planinarenja).

ZASTITE OPREMU

Odmah ispod jakne obucite fotografski prsluk u kojem ćete držati memorijske kartice, filtere, baterije. Prsluk je veoma praktičan jer ćete tačno znati gde vam se šta nalazi. Nije baš zgodno "kopati" po torbi na -10 ili po snegu da biste pronašli rezervnu bateriju. Osim toga, ovako sve držite na temperaturi tela, što je od velike važnosti za rad baterija. Poželjno je da i fotoaparati držite ispod jakne kada ga ne koristite (ako je jako hladno) ili

barem u zatvorenoj foto-torbi jer ni njemu ne prija velika hladnoća. Za one koji nose SLR fotoaparati i par objektivna torba je neophodna, ali pazite da ne preterate s težinom jer biti toplo obučen znači puno odeće koja otežava kretanje, a da ne pominjemo sneg i led. Zbog toga je važno i da dobro organizujete stvari u svojoj foto-torbi da bi vam sve bilo pri ruci. Kompaktan fotoaparati možete nositi i ispod jakne ili u maloj torbici zadenutoj za pojas.

Kada završite s fotografisanjem čeka vas najveći neprijatelj opreme, a to je kondenzacija koja nastaje pri ulasku iz hladnog mesta u toplo. Sprečićete je tako što ćete držati opremu u torbi i posle nekoliko sati aklimatizacije izvaditi ili staviti u najlon kese i opet sačekati da se prilagodi sobnoj temperaturi. Ako se vlaga u fotoaparatu pretvori u vodu, onda možete imati ozbiljnih problema koji će vas sigurno dovesti do servisa fotoaparata. Isto tako, ne duvajte u objektiv da biste skinuli sneg, ili nešto drugo, jer će vaš topli dah u kombinaciji s hladnim vazduhom momentalno stvoriti tanak led. To isto važi i za tražilo na fotoaparatu.

Predrag Miloradović, Valjevo, "Zaledeno"

SAMAC
Po dubokom snegu koji je prekrilo Povlen džipovi su mogli stići samo do ovog osamljenog drveta. Fotografija je snimljena fotoaparatom Nikon D70 uz objektiv Micro Nikkor 60 mm

GRANA
Detalj sa Divčibara snimljen je u rano jutro kada nisko sunce dodatno ističe teksturu. Fotoaparati je Nikon D200 s objektivom od 35 mm. Blenda 20 na ISO 200

ZALEBENO
Ledena kora koja se presijava na "zubatom" suncu okovala je Zlatibor. Za uspešno prenesenu atmosferu zaslužna je precizno izmerena ekspozicija od 1/160 s i blenda 7

Crno-belo

Savršena inspiracija za minimalističko-grafički pristup uglavnom su sneg, led i ogoljeno drveće

Filip Tanasković, Valjevo, "Brda"

Iako živimo u eri digitalne tehnologije koja po "defaultu" daje fotografije u koloru, veći deo fotografija koje smo dobili za ovu temu bile su crno-bele. Zašto?

Prvo – prelazak iz kolornog u crno-beli mod traje nekoliko sekundi: u meniju vašeg fotoaparata odaberete željeni mod ili, još lakše, sve fotografirate u koloru i zatim u računaru prebacite u crno-belu fotografiju. Drugi pristup je bolji jer vam omogućava da sve fotografije imate u obe varijante i pažljivo odmerite koji mod više odgovara kom motivu. Ipak, ne treba zaboraviti da se drugačije gleda i kadrira kada znate da fotografirate crno-belo jer tada isključujete bitan element građenja slike, a to je boja.

Drugo – fotografije snimljene pod lošim svetlosnim uslovima: olovno nebo, magla, odsustvo kontrasta, mnogo bolje izgledaju kao crno-bele nego u koloru. Tada se koncentrišemo na oblik (formu), linije, uzorak i svetlo. Kontrast može biti veoma izražen (tada nastaje grafizam) ili sasvim blag s nežnim prelazima sive ka sasvim beloj.

Treće – u crno-beloj fotografiji lako ćemo izbeći dominantni

plavičasti ton snega koji je najizraženiji u senkama. Zatim, na crno-beloj fotografiji dobro izgleda i scena s jakim, kontrastnim svetlom i scena snimljena u izmaglici ili po veoma oblačnom kišnom vremenu koje je idealno za prikaz široke skale sivih tonova.

Četvrto – zimski pejzaž ne čini samo sneg već i ogolelo drveće i braonsiva zemlja koji su izrazito monohromatski. Kao što sneg "očisti" pejzaž od suvišnih detalja, tako i crno-bela fotografija naglašava najvažnije elemente fotografije, tj. one koji dominiraju u fotografisanoj sceni (pogledajte pažljivo svaki od primera na ove dve strane i otkrijte šta na njima dominira).

Filip Tanasković, Valjevo, "Senke"

Ekspozicija

GLAVNI PROBLEM

Kada fotografirate sneg, najčešći problem javlja se prilikom određivanja ekspozicije koju, s pravom, većina vas prepušta samom fotoaparatu. Ali, u tom grmu leži zec jer svetlomer vašeg fotoaparata "čita" sneg kao izuzetno svetlu scenu i pokušava da od nje napravi "normalno" osvetljenu scenu, što rezultira opštim sivlom, a nikako belim snegom kakav mi želimo da vidimo.

KAKO GA REŠITI

Da biste to izbegli, treba da se vodite vrlo jednostavnim pravilom koje će vam možda zvučati paradoksalno: za izrazito svetle scene preeksponirajte snimak za $+1/2$ do $+2^{1/2}$ puta bilo otvaranjem blende ili produžavanjem ekspozicije. Na primer, kristalno čist sneg bez detalja treba preeksponirati od $+1^{1/2}$ do $+2^{1/2}$ za razliku od scene s blago sivim snegom s detaljima i bočnim svetlom za koji je dovoljno preeksponirati od $+1/2$ do $+1^{1/2}$ put. Prednost digitalnih fotoaparata jeste ta što na displeju odmah vidite sve promene, a isto tako možete ih naknadno obrađivati u računaru, najbolje ako fotografirate u sirovom RAW formatu. Tačnost ekspozicije presudna je kada snimate na film (naročito slajd), ali isto tako uštedeće vam vreme za doterivanje fotografija u Photoshoppu.

I da pomenemo možda najlakši način za rešenje ovog problema: koristite opciju bracketing ekspozicije koju imaju skoro svi digitalni fotoaparati – i SLR i kompaktni.

Miroslav Jeremić, Valjevo, "Winter" (i fotografija dole)

Željko Škrbić, Novi Sad

STOGOVI U SELU BAČEVCI

Interesantna igra svetla i geometrije snimljena je Nikonom D200 s objektivom 35–135 mm u manuelnom režimu rada, tako da nije moglo biti pogrešno eksponiranih fotografija. Iako je bilo popodne, bilo je dovoljno svetla za blendu 25 i ekspoziciju od 1/250 s, pri osetljivosti od ISO 200

NA PUTU ZA TORNIČKU BOBIJU

Snimljeno je kasno popodne s Nikonom D70 i objektivom 18–70 mm, takođe u manuelnom režimu rada, ISO 200, ekspozicija 1/160 s i blenda 7,1

SUMARAK
Nisko jutarnje svetlo pravilo je duge senke, a prilično jako kontrastno razbijalo je izmaglicu. Ovakvi uslovi lako "prevare" svetlomer fotoaparata, pa je svetlo dobijeno matriks merenjem kompenzovano za +1 EV. Fotografisano je s objektivom od 200 mm, na crno-belom filmu ILFORD HP5 plus

Savet više!

Ako fotografirate isključivo kompaktnim digitalcem, izaberite scenu "Plaža/Sneg" (Beach/Snow) radi što bolje eksponiranosti ekstra svetlih scena, koristite opciju bracketing ekspozicije ili prevarite fotoaparat i usmerite ga na najtamniji deo scene dok merite ekspoziciju, "zaključajte" izmerenu vrednost pritiskom okidača na pola i zatim prekadrirajte onako kako ste želeli.

Grafizam

Jednostavne, čiste, savršeno kadrirane i izbalansirane fotografije

KUĆICA U MAGLI

Crno-beli film Ilford HP5 plus ISO 400 (ekspoziran kao ISO 320 i razvijen kao ISO 320 u D76 ili ID11 jer tada daje najbolje rezultate, kontrast, zrno, detalji...). Snimljeno po izuzetno jakoj magli, nebo se spajalo s horizontom, s narandžastim filterom koji je podigao kontrast i malo razbio maglu. Ekspozicija je određena spot merenjem na kućicu, drvo i sneg i uzeta je srednja vrednost. Korišćen je teleobjektiv od 200 mm

Mnogi kažu da su fotografija i grafika srodne "duše", a dokaz za to imate pred sobom. "Asketska" priroda snega idealna je za minimalistički pristup koji često ostavlja utisak prave grafike. Naravno, to je opet crno-bela fotografija koja se gradi sa dva tona – crnim i belim i velikom skalom sivih tonova koja stoji između njih. Da biste snimili dobru fotografiju koja ima odlike grafike, presudan je, pre svega, vaš senzi-

bilitet. Takoreći, treba da imate osećaj za fine detalje, suptilnost svetla, tananost detalja i odličan osećaj za balans i harmoniju koji će postaviti u savršenu ravnotežu nekoliko elemenata u vašoj fotografiji. To vam je kao da ste dobili belo platno (sneg) i grafitnu olovku

Željko Škrbić, Novi Sad

TRAGOVU U SNEGU

Fotografija je snimljena odozgo sa širokougaonim objektivom od 24 mm na crno-belom filmu Ilford HP5 plus ISO 320. Trag su ostavile saonice za vuču drveta koje su nekoliko minuta pre nastanka fotografije prešle preko zaleđenog jezera na kojem je bio tanak sloj snega. Ekspozicija je određena spot merenjem na tamnim i svetlim delovima i uzet je prosek oba očitavanja

Željko Škrbić, Novi Sad

(drveće, kuće, tragovi, senke...) da nacrtate nešto u što manje poteza. Mnogi fotografi u ovakvim slučajevima fotografišu u čuvenom "high key" stilu gde prevladavaju beli i svetli tonovi u koje je ukadrirano nekoliko tamnih elemenata koji dodaju kontrast. Snežni pejzaži u magli tipičan su primer ovog stila kao što je to fotografija kućice u magli (levo dole).

Ivana Brezovac, Beograd, "Divlje grane"

Obrada

Photoshop

Obrada, tj. konverzija kolornih snimaka u crno-belo danas je veoma jednostavna i nikad lakša. Savet je da fotografišete u RAW formatu jer čak i s fotoaparatom podešenim u crno-beli mod (kada vidite crno-belu kontrolnu sliku) ova vrsta zapisa uvek nosi pun opseg kolornih informacija i mora se konvertovati prilikom otvaranja. Napomenućemo da u verziji CS3 možete JPG fajlove otvarati kao da su RAW snimci sa svim prednostima koje ovakav način ima, ali ne očekujte čuda.

DIGITALNE PANORAME

Dobar panoramski snimak i jeste i nije teško napraviti. Ima puno modela kompaktnih fotoaparata koji vam pokazuju ivicu prethodnog snimka kako biste imali tačan orijentir gde početi sledeći snimak što olakšava rad, ali su rezultati ponekad nepredvidivi. Posao mogu olakšati i mnogobrojni programi namenjeni automatizovanom spajanju snimaka ili Photomerge opcija u samom Photoshopu. S druge strane, D-SLR fotoaparati predstavljaju ozbiljan alat koji ipak zahteva dosta znanja da biste od više snimaka dobili dobru panoramu. Tu su u igri i posebni adapteri i panoramske glave za stativ. Sve u svemu čitava jedna mala nauka koja se u osnovi svodi na to da fotoaparat treba da se okreće u jednoj tački koja nikad nije mesto na kome se spaja sa stativom, već predstavlja optički centar objektivu.

Mali savet pri snimanju fotografija namenjenih spajanju jeste rad u ručnom modu kada odredimo srednju vrednost ekspozicije i sve snimke eksponiramo isto.

Branislav Brkić, Beograd, "Povlen, Sneg"

PANORAME

Ovi jednostavni panoramski pejzaži nastali su na planini Povlen, u martu (kraj zime). Uslovi za snimanje bili su idealni. Preko starog snega prethodne noći napadao je nov, a na jutarnjem mrazu obasjalo ga je sunce. Tako nešto može se samo poželeti. Snimljeno je panoramskim fotoaparatom za film od 35 mm Hasselblad XPan, s normalnim objektivom 45 mm na crno-belom filmu Agfa ISO 100

DIVLJE GRANE

Snimljeno u gradskom parku po oblačnom danu u "high key" stilu. Konačna fotografija spoj je dve fotografije snimljene jedna posle druge (dve vertikale) koje su se igrom slučaja savršeno uklopile. Crne razigrane grane napravile su dobar kontrast u odnosu na preeksponiranu pozadinu koja je eliminisala detalje iz drugog plana

Atmosfera

Varijacije u svetlu koje zima nudi neiscrpne su inspiracija za sve fotografe

Milan Radišić, Budimpešta

Maja Arandelović, Paraćin, "Lokvice 1818 m"

O atmosferi možemo govoriti kod svake fotografije, ali zimi je ona specifična jer izuzetno varira od atmosferskog stanja. Tako tmuran dan s crnim oblacima daje dramatičnu i tešku atmosferu, magla ili izmaglica nežnu i mističnu, jako sunce daje kristalno jasno svetlo pa sve "puca" od briljantnosti, ali i dalje je dovoljno blago da vam ne "spali" sve svetle detalje u kadru. Oblačno nebo kroz koje se promalja sunce daje fantastično difuzno svetlo i neverovatnu mekoću svakom detalju. Za crno-belu fotografiju određeno doba dana nije od presudnog značaja, dok za kolor jeste jer se drastično menja. Ujutro uglavnom prevladavaju topli ali nežni tonovi. Njihov koloritet zavisi od toga da li ima magle ili ne – po maglovitom danu

DURMITOR

Nastala na planinarskom pohodu na Durmitor, ova fotografija mesta zvanog Lokvice (1.820 metara) predstavlja primer maksimalnog korišćenja minimalne opreme: Nikon D70 s objektivom 18-70 mm bez filtera i bilo kakvih dodataka. Osim snega dubokog više od metar koji je otežavao kretanje i temperature u "debelom" minusu, autorka nije imala problema pri snimanju. Konverzija u crno-belo obavljena je običnom desaturacijom kolorne fotografije

Ivana Brezovac, Beograd, "Zimsko sunce"

boje su hladne, plavičaste, jer magla reflektuje nebo, dok sunčevi zraci daju tople narandžastoružičaste tonove. Tokom dana čisto nebo izrazito je plavo, a možemo ga još više naglasiti polarizacionim filterom, a u sumrak ponovo dominiraju tople boje još intenzivnije nego ujutro. Ako imate ovo na umu, možete "obojiti" sneg prilagođavajući se svetlosnim uslovima, ali isto to možete uraditi i upotrebom bojenih filtera.

VULKAN ETNA

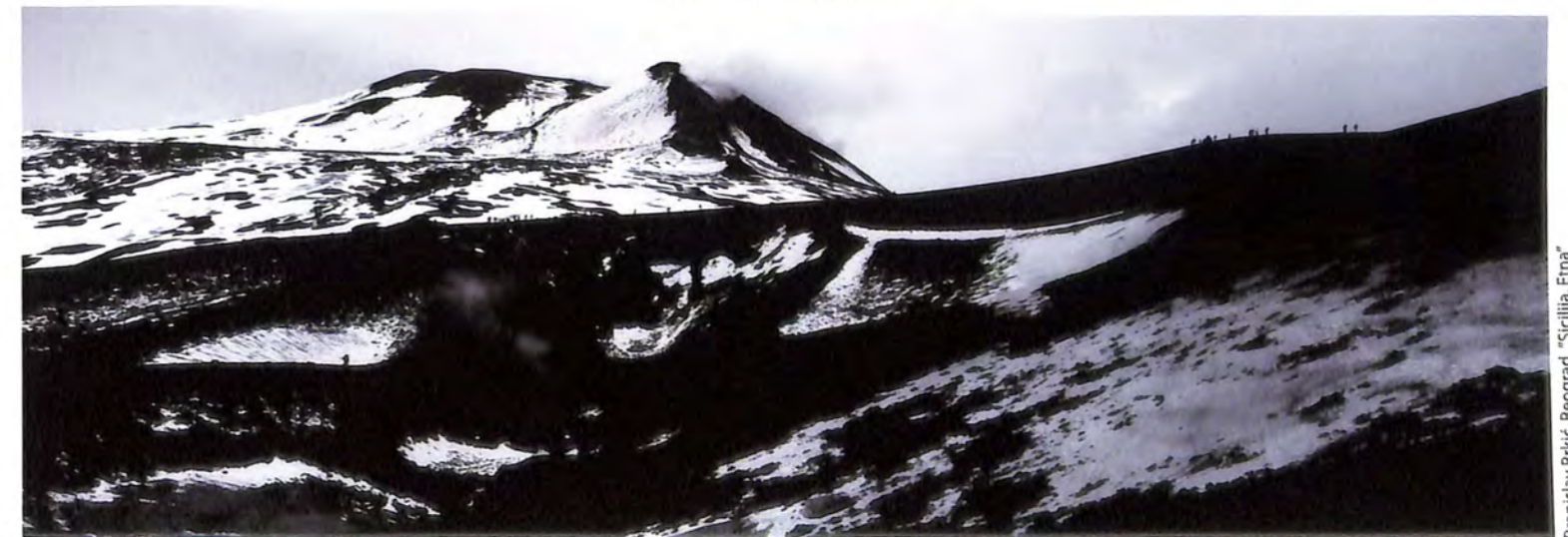
Iako deluje veoma zimski, ova fotografija snimljena je u junu, ali nadmorska visina od 3.100 metara "obećava" večni sneg. Fotografisano je panoramskim fotoaparatom Hasselblad XPan sa širokougaonim objektivom od 30 mm na slajd-filmu Kodak Ektachrome Profi ISO 100, a u Photoshopu je fotografija prebačena u crno-belo

DRVORED

Fotografija je snimljena kroz prozor iz automobila (dok se kretao), pa zato postoji razmazana neoštrina (od pokreta) u prvom planu i ceo prizor blago je umekšan debljinom, ali i prljavštinom prozora. Kroz sumaglicu se promalja sunce koje zalazi, a neobičan kolorit postignut je kros-procesom (slajd-film razvijen je kao negativ film)

Ivana Brezovac, Beograd, "Drvored"

Branislav Bričić, Beograd, "Sicilija, Etna"

Filteri

UV

Ovaj filter podrazumeva se u skoro svim situacijama, a naročito zimi jer sneg, kiša i magla nikako ne prijaju ni vama, a kamoli vašem fotoaparatu i posebno objektivu. Pored toga što je zaštita, on i eliminiše nepoželjne UV zrake koji su veoma izraženi na planinama, tj. velikim nadmorskim visinama.

POLARIZACIONI

Filter koji svaki fotograf treba stalno da ima uz sebe jeste svakako polarizacioni. Prilikom snimanja zimskih pejzaža on ima dvostruku ulogu: zatamnjuje nebo i dodaje mu intenzivno plavu boju (ali pazite da ne preterate) i skida reflekske sa snega, ako ih ima suviše. Njegova prednost jeste što okretanjem filtera na objektivu kontrolišete i vidite uticaj na fotografiju.

BOJENI GRADIJENT FILTERI

Ako mislite da je belo monotono, probajte da nekim od gradijent filtera u boji obojite nebo a, po potrebi, možete ga okrenuti za 180 stepeni da biste obojili sneg, led ili vodu.

BOJENI FILTERI ZA CRNO-BELU FOTOGRAFIJU

Radi pojačavanja kontrasta na crno-belim filmovima najčešće se koriste tri filtera u boji: žuti, narandžasti i crveni. Svaki od njih ima svoje područje primene koja se u stvari nastavlja. Najslabiji uticaj na plave tonove ima žuti a najdramatičniji crveni filter koji će prilikom fotografisanja na planini reprodukovati nebo potpuno crno i jako istaći oblake.

Detalji

Imre Szabo, Beograd, "Okovani list"

Lišće "zarobljeno" u ledu, injem "okovane" grančice, skulpture od leda i fantastični mikrosvet pahuljica otkriva nam svu lepotu detalja zimskih čarolija

Poznata je izreka da život čine male stvari i detalji koji ostaju dugo vremena "urezani" u naše sećanje. Tako je i s fotografijom. Dobro je da uvek gledate ispred sebe, prvo, na taj način uočićete neki fantastičan prizor i drugo, izbeći ćete da završite u nekoj provaliji. Opreznosti nikad dosta, ali ponekad je vrlo korisno da spustite glavu dole i pogledate kakav se to svet nalazi pod vašim nogama. Naravno, to je makropodručje koje je svet sam za sebe, a

zima mu uvek daje novu dimenziju. Pažljivo pogledajte fantastičnu teksturu leda u kojem je "zarobljeno" mnoštvo lišća, grančica, bezbroj sitnih detalja koji su se tu našli pre nego što je led okovao ceo pejzaž. Prednost je što ove detalje možete naći svuda oko sebe, na ulici, u parku, u svom dvorištu...

PRIPREMILA: IVANA BREZOVAC

Makro i mikro

MAKROPODRUČJE

Iako mnogim fotografima oprema stoji uredno složena sve dok ne stignu lepši dani, zima pruža veliki izbor neuobičajenih motiva. Većina modernih zum objektivima ima mogućnost fokusiranja na malim udaljenostima i samo je potrebno izaći napolje. Kao što je odavno poznato, najbolje rezultate daju namenski konstruisani makroobjektivi i dodatna rasveta u vidu blica odvojenog od kućišta – tako da možemo lako kontrolisati svetlo. A kada smo već kod svetla, dovoljno je podići ledenu ploču prema nebu da bi se obojila u plavo ili je okrenuti prema suncu na zalasku, pa da sve blesne bojama.

MIKROPODRUČJE

Namenjeno je isključivo ljubiteljima ove vrste fotografije i zahteva puno specijalizovane opreme, mirne ruke i veliko strpljenje. Pahulje se mogu snimiti bilo kojim optičkim sistemom koji daje povećanje od 15x ili više, što podrazumeva korišćenje meha i posebnih objektivima ili mikroskopa na koji je pomoću adaptera montiran fotoaparatus.

LIST U MEHURU

Led je zarobio list ali je nekim čudom oko njega ostao mehur vazduha – idealan motiv za makro fotografiju. Fotografisano je po oblačnom danu kada je Nikon D200 morao biti na stativu, pogotovu uz upotrebljenu blendu 32, ISO 100 i žižnu daljinu od 200 mm

PAHULJICE

Da biste uopšte mogli da snimate pahuljice (da li znate da nema dve iste) potrebno je puno organizacije jer je dovoljan samo jedan dah, pa da prelepi kristali ponovo postanu ono što su bili na početku – kap vode. Pored fotografisanja na hladnom potrebna je i velika veština i strpljenje da odvojite pahulju i postavite je na mikroskopsko predmetno staklo. Rasveta je dodatni problem jer apsolutno mora biti hladna a efekti boje postižu se posebnim sistemima rasvete od kojih je ovde upotrebljen Rajnbergov

PODSETNIK

- Zaštitite i sebe i foto-opremu: toplo se obucite. Nosite fotoaparatus u torbi ili ispod jakne. Pazite na kondenzaciju. Ponesite dovoljno baterija i držite ih na toplom mestu.
- Obavezno korigujte ekspoziciju za +1 do +2^{1/2} ili koristite spot merenje. Zapamtite, više svetla traži veću preeksponiranost snimka, paradoksalno, ali tačno!
- Koristite filtere da zatamnite nebo, eliminišete refleksije ili dodate kreativne boje u monohromatski snežni pejzaž.
- Najbolje doba dana za fotografisanje jeste ujutro ili popodne.
- Iskoristite sve vremenske prilike: sneg, oluju, kišu, maglu, oblačan dan, jarko sunce...
- Oprobajte se u noćnoj fotografiji. Mesečeva svetlost biće jača na snežnom pejzažu jer je belina snega snažno reflektuje.
- I, na kraju, ne zaboravite nekom da kažete gde ste se uputili, u protivnom možete imati burno iskustvo kao i naš čitalac Tamás Tóth, čiju isповest možete pročitati u rubrici *Putopis*.

KONKURS

ZA NAJBOLJU FOTOGRAFIJU ZIME

Odziv na prošlomesečni konkurs i temu "Ekstremni sport" bio je zaista odličan, u šta se možete uveriti u rubrici Konkursi. Nova tema je pred vama, to je, naravno, "Zima". Mi smo vam pokazali samo neke od mogućih pristupa, a vi nas iznenadite još boljim i raznovrsnijim. Uključite u fotografiju ljude, decu, životinje, ulicu, selo... Propozicije za konkurs naći ćete na strani 90, a najbolje fotografije objavićemo u sledećem broju i dodelićemo tri nagrade najuspešnijim autorima.

Najbolja Laptop ponuda

Toshiba, HP, Fujitsu Siemens, Acer, Dell, Vaio, Apple, Lenovo, MSI

Kupite vaš novi laptop samo uz ličnu kartu!
Realizacija kredita za samo 20 minuta!

www.bigapple.co.yu

Vračar, Cara Nikolaja 61c (14. Decembra), 011/2454-983, 2459-742
Centar, Džordža Vašingtona 21a, 011/ 3344-696, 3242-522, 3242-540
Voždovac, Vojvode Stepe 173, 011/ 3988-111, 3988-222 (Kod Crkve)
Slavija, Deligradska 7, 011/ 3612-720, 3612-087, 3650-000 (Kod Mc-a)
Vidikovac, Pilota M. Petrovića 72, 011/ 2343-444, 2343-131 (Kod Mc-a)

Slojevi 4

Videli smo do sada neograničene mogućnosti rada u slojevima uz primenu najrazličitijih alata i opcija. Možda je sada vreme da iskoristimo naša znanja od ranije i primenimo nekoliko trikova

1 Jedna od važnijih mogućnosti rada sa slojevima jeste i povećanje dinamičkog opsega slike. Doduše, u potprogramu za manipulaciju RAW fajlovima, a od varijante 10 (Photoshop CS3) postoji mogućnost rasvetljavanja tamnih partija slike pomoću alatke Shadovs & Highlights slične opciji Digital Lighting koju možemo naći u okviru Firmwarea, programa koji D-SLR fotoaparati koriste pri radu. Ipak, jedna od izuzetno lakih metoda jeste takozvano crtanje bojom, u stvari, veštačkim svetlom kada pomoću četkice prelazimo belom bojom preko tamnih delova i obrnuto.

Originalna fotografija bez ikakvih intervencija

2 Kako se praktično radi s bojom i slojevima pokazaćemo na fotografiji snimljenoj na poligonu džip relija. Iako se tokom tog dela takmičenja mogu videti najatraktivniji potezi, fotografisanje nije jednostavno jer uvek se u kadru nađu i one stvari koje smetaju. Retuš je relativno težak, ponekad naizgled i nemoguć, a svakako je dugotrajan. Pomoću četke i pipete kojom ćemo uzimati uzorke boja ovaj proces postaje lagan i zabavan, a finalna fotografija onakva kakvu želimo. Ali, da krenemo redom. Prvo ćemo pomoću alatke za kloniranje (Stamp Tool i Healing Brush) uraditi osnovni retuš, a potom krop suvišnog dela fotografije. Zašto smo prvo uradili retuš? Pa zbog toga što imamo mnogo veći izbor mesta s kojih ćemo da "krademo" i kloniramo sliku i na taj način neće doći do ponavljanja kloniranih detalja.

Izgled fotografije nakon urađenog retuša

3 Napravimo nov, prazan sloj (Shift+Ctrl+N ili Layer New Layer), a pipetom odredimo najsvetliju nijansu prašine. Podesimo veličinu četke i intenzitet i jednostavno bojimo. Najlakše je raditi s vrednostima od 10 odsto za Opacity i 100 odsto Flow, ali to zavisi i od same fotografije. Vidimo da bojom postizemo dva efekta: prosvetljenje najtamnijih delova (koje nije prouzorokovalo povećanje zrna) i vizuelni efekat prašine koja okružuje džip. Na isti način korigovaćemo i najsvetlije delove, a pomoću naše veštačke prašine u tren oka sakrićemo i neželjenu publiku. Napomenućemo da promenom transparentnosti menjamo i intenzitet efekta, a pojačavamo ga dupliranjem sloja. Ukoliko imamo grube poteze omekšamo ih filtrom Blur, a konačan efekat postizemo pažljivim dodavanjem zrna u naš sloj, čime ga izjednačavamo s osnovnom slikom.

Boja nanosena četkom u sloju – na fotografiji nema drugih intervencija

4 Naravno da su izbor četkice i podešavanje njene mekoće i intenziteta (Hardnes, Opacity) izuzetno važni, onoliko koliko je to i izbor boje jer na ovaj način možemo ne samo potamniti i dosvetljavati pojedina mesta već i uraditi kolornu korekciju. Obavezno je korišćenje mogućnosti "zamućivanja" nanosa boje kojim se dobijaju još mekši prelazi nego kada za to upotrebljavamo najmekše podešene alate, prvenstveno četke. Pored filtera kojih ima više, pa je moguće birati odgovarajući (Gaussian Blur, Blur More, Lens Blur...), možemo s manje ili više dobrim rezultatima koristiti i alatku Smudge, koja zahteva poprilično velike resurse računara i nije tako korisna kada radimo s velikim fajlovima.

Konačan izgled – urađen krop i dodatno podešen kontrast

190X

Dvadeset godina kasnije, revolucionarni razvoj se nastavlja.

Prikazan sa opcionalnom 804RC2 glavom

Product PVC free

Designed and Made in Italy

Extend your warranty go to www.manfrotto.com

Potpuno redizajniran 190XPROB koristi čuvenu i patentiranu Manfrotto tehnologiju koja pruža još lakše postavljanje centralnog nosača u horizontalni položaj: samo ga izvucite do kraja i okrenite u horizontalu – bez potrebe za skidanjem ili demontiranjem. Postavljanje stativa i promena položaja centralnog nosača iz vertikalnog u horizontalan položaj nikad nije bila lakša, brža i prilagodljivija. Postigli smo i znatan napredak u ergonomiji nogara i mehanizmu koji kontrolise njihovo postavljanje pod uglom i fiksiranje bravicama.

4 pozicije nogara podešavanje uglova

15% lakši

Brže horizontalno poziciranje

Horizontalno ili vertikalno postavljanje centralnog nosača

Brzo pozicioniranje centralnog nosača uz korišćenje libele

Niski ugao i horizontalno postavljen centralni nosač

Ekskluzivni uvoznik i distributer:
RefotB, Pćinska 17, 11000 Beograd, t. 011 2456151,
308 7004, f. 011 446 0234, e-mail: info@refot.com

Manfrotto

190x.manfrotto.com

MILAN ŽIVKOVIĆ

Sistem za fotografisanje s decentriranim objektivom i nije neka novotarija. Koristi se prvenstveno kod velikoformatnih i nekih srednjeformatnih fotoaparata radi postizanja velike dubinske oštine (čuvano Scheimpflug-ovo pravilo) ili kontrole nad perspektivom. Možemo ga pronaći i na ozbiljnijim mehovima (ovo ozbiljno treba čitati i kao vrlo skupo), ali je, u svakom slučaju, upotreba ovih sprava veoma nezgodna ukoliko želite da radite na terenu. Glavna noseća šina obično je duga tridesetak centimetara, meh nije nimalo lagan, a ujedno sve to treba držati u ruci, izoštravati i još tražiti osu maksimalne oštine

Oštro i iza čoška

POČETAK PUTA DO SELEKTIVNE KONTROLE FOKUSA

Jednostavan, ali veoma efikasan sistem koji će vam dati sve navedene mogućnosti i pružiti neke nove, iznad svega kreativne, možete veoma lako i brzo napraviti u kućnoj radionici. Sličan sistem postoji i moguće ga je kupiti u inostranstvu, ali je njegova cena vrlo visoka, a i objektiv koji se koristi ima veoma čudan način kontrole blende. Ideja za samogradnju ove sprave za selektivnu kontrolu fokusa pojavila se u trenutku kada sam u izlogu servisa bele tehnike video rezervni deo namenjen mašinama za pranje veša – veoma dobar okrugli gumeni meh. To što je okrugao samo olakšava kontrolu i mogućnost da ga postavimo u bilo koji položaj, jedino što morate malo

da birate jer su ovi delovi izrađeni od livene gume, a za njihovu osnovnu namenu nije bitno koliko su zidovi debeli, pa je važno pronaći što elastičniji komad najtanjih mogućih zidova. Od ostalih neophodnih delova nabrojaćemo i nosač objektivna s aparata za povećavanje fotografija (ovaj je s Dursta, ali može poslužiti i bilo koji drugi, a ja sam čak pronašao i plastično jezgro u jednoj kartonskoj cevi za tekstil čiji je unutrašnji prečnik bio idealan da prihvati objektiv s navojem 39 mm), bajonet skinut sa starog objektivna na koji je umontiran adapter za navoj 42, najtanji međuprsten s istim navojem koji će poslužiti kao nosač meha (ukoliko pravite ovu spravicu i nećete skidati s nje bajonet, onda vam metalostrugar može napraviti i adapter s malo višom stranom, pa je međuprsten nepotreban). Tu je i plastični zatezač kojim ćemo osigurati donji spoj meha i međuprstena i objektiv Rodenstock 105 mm. Da napomenemo da umesto bajoneta s neispravnog objektivna možete uz malo traganja na foto-berzi kupiti i pravi 42 adapter. Ja sam pronašao čak dva, od kojih je onaj drugi Ruski, a ukoliko se pitate šta će rusima "Nikonov" bajonet, e, pa oni još uvek proizvode nekoliko fotoaparata koji koriste ovaj sistem, a najpoznatiji je onaj s imenom Almaz (u prevodu – dijamant).

U RADIONICI

Izrada naše sprave više je nego jednostavna. Potrebno je, prvo, odseći višak s meha, pardon, creva za veš-mašinu, najbolje jakim makazama po spoljašnjim ivicama. Nosač objektivna uglavimo u širi deo gumenog meha, a uži deo navučemo na međuprsten i fiksiramo plastičnim zatezačem. Preostaje još da u nosač uvrnemo objektiv i da na

Portret snimljen u studijskim uslovima s objektivom od 150 mm. Kako reproobjektivi nemaju visokokvalitetne antirefleksne premaze (jer im za osnovnu namenu nisu ni potrebni), posebnu pažnju treba posvetiti zaštiti prednjeg sočiva od upadnog svetla koje može pruzrokovati takozvani fiter

međuprsten zavijemo bajonet i naš labavi nosač objektivna spreman je za rad. Meh koji nam je neophodan možemo izraditi i od crnog plastičnog rebrastog creva, a možemo ga i sami napraviti, ali o tome kako i od čega da napravite meh po meri pisaćemo u nekom od sledećih brojeva.

KADA IMATE GOTOV MEH

Još jedna varijanta s mehom koju ćemo vam pokazati malo je komplikovanija jer je neophodno da meh pronađete na berzi ili buvljaku. Ja sam za nekih stotina dinara kupio dodatak za reprodukovanje dijapozitiva s malim mehom koji služi kao

kompedijum za takozvano upadno ili špijunsko svetlo. Navoj za objektiv je vanstandardni, pa sam odlučio da bajonet u ovom slučaju jednostavno zalepim. Kao i obično, cijanoakrilatni lepkovi završavaju posao, posebno kada su u gelu. Nosač objektivna na prednjem delu takođe je zalepljen. Kako je meh kvadratnog preseka, teže je dovesti ga u bilo koji položaj, ali nije i nemoguće, pogotovu što se na mom malom mehu priključak za navoj (na koji je zalepljen bajonet) okreće oko svoje ose.

A sada, nekoliko reči o izboru objektivna, tj. o žižnoj daljini. Ukoliko uzmete objektiv kraće žižne daljine, na primer, od 50 mm, biće problema s pronalaženjem fokusa na beskonačno, što je i logično. Ukoliko montiramo objektiv od 80 mm možemo pronaći beskonačno ali na malom, tanjem mehu. Ali, objektivni ovih manjih žižnih daljina pružice vam priliku da snimate neverovatno kvalitetne makrofotografije jer sada imate na raspolaganju sistem identičan veoma skupim PC objektivima (Perspective Control) i mogućnost jednostavne kontrole dubinske oštine. Ukoliko ste zaboravili, podsetićemo vas da je konstrukcija objektivna namenjenih reprodukciji Flat-field tipa, što znači projekciji ravni filma na ravan papira ili obrnuto, u slučaju fotografisanja. To u radu s našom spravicom znači minimalnu dubinsku oštrinu ukoliko želite efekat i u isto vreme mogućnost da oštrinu povećate do maksimuma.

IZBOR OBJEKTIVA

Ja još uvek tražim tzv. Short mount objektivne koji su, u stvari, makroobjektivni identičnih optičkih karakteristika, ali nemaju mogućnost fokusiranja, već se taj posao obavlja mehom. Za razliku od reproobjektivna imaju veću trodimenzionalnu dubinsku oštrinu i mogu se veoma dobro iskoristiti, ali su veoma retki. A ukoliko vam ovakav sistem odgovara samo za makrosnimanje, možete zalepiti i ženski bajonet na prednji deo meha (njega je potrebno skinuti s neispravnog fotoaparata koji je danas moguće pronaći više nego jeftino) i koristiti standardne objektivne.

Zaljubljenici u makrofotografiju mogu na prednju ploču (onu koja nosi objektiv) montirati i nosač blica koji će dati maksimalnu kontrolu nad svetlom i slikom u isto vreme ali, kako se obično kaže, to je već neka nova priča.

Primer selektivne oštine

Kada je ravan objektivna paralelna s osnovnom ravni predmeta koji fotografiramo postizemo maksimalnu oštrinu – i obrnuto

Otkrivena do sada nepoznata ferotipija

Zavičajni muzej u Jagodini jedan je od retkih muzeja u Srbiji koji u fondu poseduje prilično dobro očuvan primerak ferotipije

Zavičajni muzej u Jagodini jedan je od retkih muzeja u Srbiji koji u fondu poseduje prilično dobro očuvan primerak ferotipije. Nepostojanje muzejske dokumentacije i evidencije o ulasku ovog predmeta u muzej, za sad nas lišava mogućnosti da utvrdimo način na koji je ferotipija dospela u zbirku. Nepoznanice su nam, takođe, tačno vreme i mesto njenog nastanka, kao i identitet osoba na snimku.

U pitanju je pločica od gvozenog lima dimenzija 6,1 x 9 cm, na kojoj je kolodijumskim postupkom dobijen pozitiv tamnosivog tona. Na snimku nepoznatog fotografa su dva muškarca, srednjih godina, koji sede ispred zategnutog platna uz čije je ivice oslikano drveće. Između njih nalazi se stočić na koji su spustili ruke.

Od 1839. do oko 1850. godine fotografije su se izradivale u tehnici dagerotipije i talbotipije. Dagerotipija je, međutim, bila previše skupa, a proces izrade komplikovan. Svaka je bila unikat i nije se mogla umnožavati. Problem je delimično rešila talbotipija gde su se i negativ i pozitiv dobijali na papiru, ali će tek primenom kolodijuma kao nosioca fotoosetljivog sloja, koja se vezuje za ime Frederika Skota Arčera (Frederick Scott Archer, 1813-1857), engleskog vajara i fotografa, započeti prvi veliki talas popularizacije fotografije.

Pojava fotografije omogućila je da svako za relativno kratko vreme može dobiti svoj portret, čime to više nije bila privilegija samo aristokratije i bogatog građanstva. Ipak, pre nego što je zavladao fotografija formata posetnice, koju je uveo francuski fotograf Andre Dizderi (André Adolphe-Eugène Disdéri, 1819-1890), visoku cenu i komplikovani postupak dagerotipije nadomestile su njene jeftinije zamene. Najpre, oko 1851. godine

ambrotipija (fotografska slika na staklu koja je imala za osnovu sloj kolodijuma), a približno u isto vreme i ferotipija (lat. ferrum – gvožđe; grč. typos – otisak), odnosno melanotipija ili tintipija. Neki istoričari ferotipiju smatraju varijantom ambrotipije. Ferotipiju je u upotrebu je uveo Adolf Martin 1853. godine (Adolphe Alexandre Martin, 1824-1896). Hamilton

L. Smit (Hamilton L. Smith, 1819-1903) je 1856. godine postupak izrade autorski zaštitio za preduzeće Petera Nefa (Peter Neff), pa od ove godine i počinje da se proizvodi u Americi i to pod imenom melanotipija. Naziv ferotipija daje joj drugi proizvođač, a termin

tintipija kasnijeg je datuma. Izrađuje se na isti način kao i ambrotipija, dakle postupkom sa mokrim kolodijumom, s tim što se umesto staklene ploče koristi tanka pločica od gvožđa. Slika može biti crnog, tamnosivog ili čokoladnosmedeg tona i pod svakim uglom gledanja je pozitivan. Izrada ferotipije bila je relativno laka i brza, a njena cena nije bila visoka. Nije nužno

zahtevala prostor ateljea, pa su mnogi snimci načinjeni napolju. Trajna je i ne tako osetljiva kao dagerotipija, pa je mogla da se nosi u džepu ili šalje poštom. Primerak iz Zavičajnog muzeja u Jagodini po površini oko figura ima urez ovalnog oblika, što navodi na pretpostavku da je prvobitno bila postavljena u neki okvir. Prve ferotipije stavljanje su u kutije kao i dagerotipije i ambrotipije, ali su češće imale jednostavnu opremu – kartonsku kutiju sa skromnim ukrasom ili kartonski ili papirni okvir bez zaštitnog stakla. Ferotipija se takođe mogla ulagati i u album. Obično je formata 9 x 6,5 cm, ali su izrađivane i u manjim i u većim dimenzijama.

Ovom tehnikom služili se uglavnom fotografi koji su putovali po malim mestima, vašarima i sajmovima. Bila je izuzetno popularna u Americi, posebno tokom Gradanskog rata (sedma decenija XIX veka) kao i kod uličnih fotografa u Velikoj Britaniji. U upotrebi se zadržala do kraja XIX veka. Bez obzira na to što je ferotipija lošijeg kvaliteta u odnosu na dagerotipiju i ambrotipiju, bilo bi značajno, radi sveobuhvatnog izučavanja istorije srpske fotografije, evidentirati sve primerke koji se čuvaju po muzejima u Srbiji, a ako to bude moguće, i u privatnim kolekcijama. Pojava ferotipije učinila je fotografiju pristupačnom najširim društvenim slojevima, te iz tog razloga može biti vredan slikovni izvor i dokument vremena koje je prošlo.

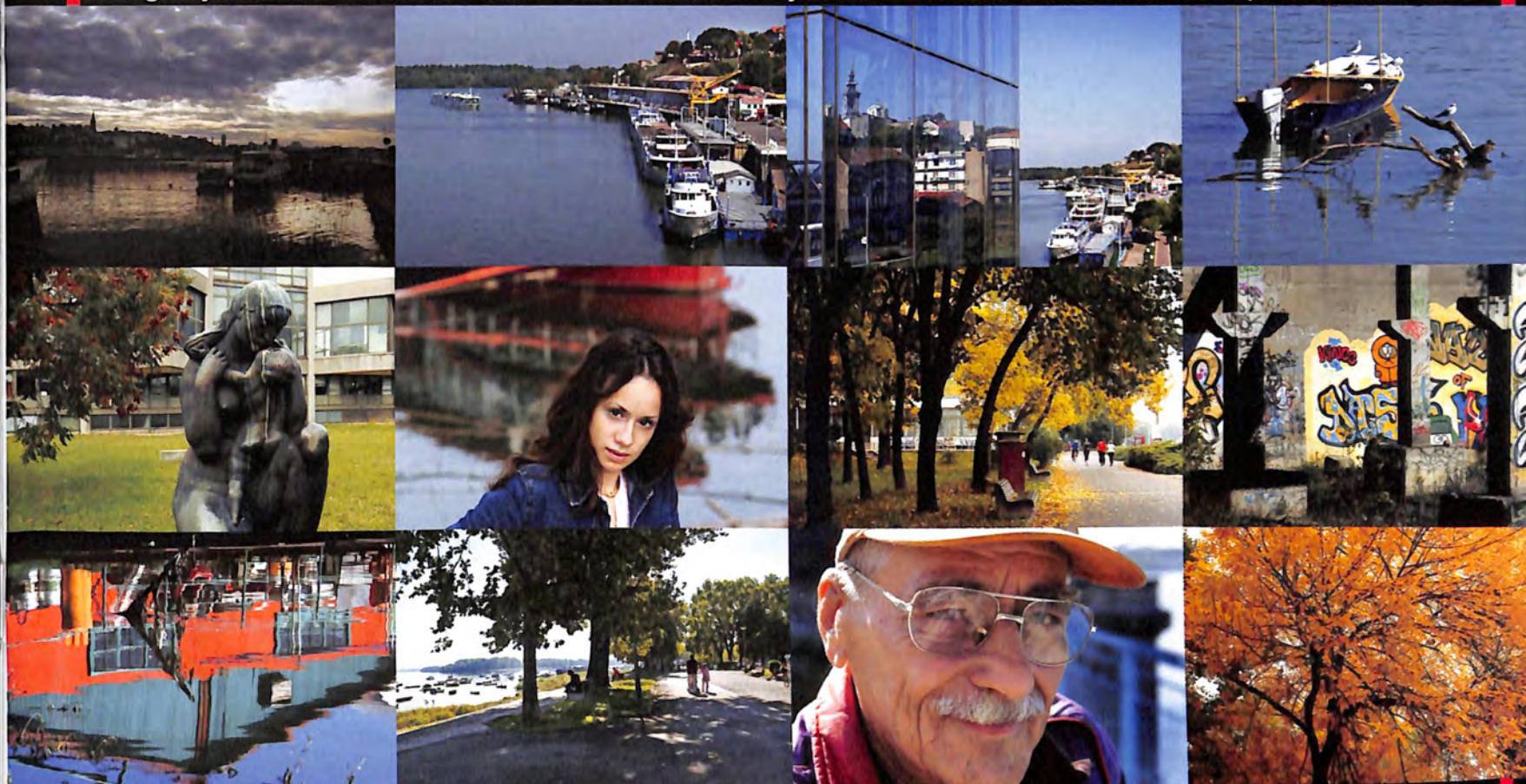
JASMINA TRAJKOV, kustos – istoričar umetnosti Zavičajni muzej Jagodina

Fotografija: Jelena Milanović

IVO ETEROVIĆ - Hon EFIAP, Top Fotograf, dobitnik preko petsto nagrada za domete u fotografiji, u zemlji i inostranstvu, globtroter koji je fotografisao po svim kontinentima širom naše planete. Lajkamen, a sada u digitalnoj fotografiji, koristi isključivo objektivne **SIGMA**.

Fotografije sa obala Dunava i Save **IVO ETEROVIĆ** je snimio sa **SIGMA SD14**, 30. septembra 2007.

Sve fotografije - design © Copyright IVO ETEROVIĆ

SIGMA
OBJEKTIVI • FOTOAPARATI

EKSKLUZIVNI UVOZNIK

JOSIPOVIĆ TRADE
011/2176-139

AXELFOTO.COM

011/361-75-52

BM FOTO
011/311-99-88

FOTOPREMA
011/3391-551

Vizuelni darovi planina

Planine... stanište snega i sedište bogova na čije se glave neprestano neko penje (iz knjige Sonje Lapatanov)

SLOBODAN MANOJLOVIĆ

Planinarenje je disciplina duha i tela, ali treba imati dobre cipele, dobru jaknu, dobar ranac, dobru vreću za spavanje, dobar šator, čeonu lampu, cepin, dereze, planinarske štapove... Spisak je poduži, ali se oprema pribavlja pažljivo tokom sticanja iskustva na lakšim ekspedicijama. Visinska bolest obično se javlja iznad 2.500 m, pri brzom usponu koji ne dozvoljava telu da se prilagodi. Prepoznavanje visinske bolesti podrazumeva prestanak daljeg uspona i silazak. Za

takve situacije najbolje je poneti "misaonu apoteku" (knjigu) i sačekati malo jer, ipak, "tamo gore" može da vam se dogodi samo nešto lepo. Vitalne rezervne energije posedujemo svi, ali treba ih aktivirati. Saglasje između ritma disanja i brzine koraka mora da postoji. Treba zastati, povratiti dah, reagovati brzo na senzaciju, a ponekad i zastrašujuću lepotu. Nije retkost da se probudite u šatoru zbog tišine, a fantastično je iskustvo kada ustanete pre svitanja i krenete na stazu noću. Umesto umivanja

istrljate se snegom ili okupate u planinskom jezeru (ali samo leti).

PUNE OČI SLIKA

Planine su predeli gde nema nijednog bilborda, oko vam se pročisti, um, duh i telo. Ponekad morate biti na začelju kolone da biste zabeležili pravi prizor, ili pak da prestignete celu kolonu. Ponekad nećete hteti da fotografišete već samo da uživate – treba ostaviti doživljaj nezabeležen radi sopstvenog sećanja. Vizuelne bajke

Kaže se da kosmos počinje nakon 2.500 metara. Preduslov za uspon na vrhove jeste dobra psihofizička priprema, kao i prethodno iskustvo, da se uspon ne bi pretvorio u noćnu moru. Veoma je bitno poznavanje planinarske opreme i tehnika neophodnih za korišćenje te opreme. Poverenje u vođu ekspedicije takođe je važno za uspešno okončanje uspona i silaska. Najčešće odlazim s planinarskim društvom Pobeda

Mont Blanc

BIOGRAFIJA

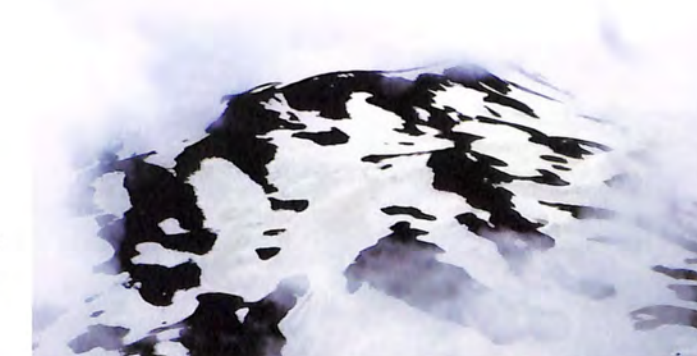
Slobodan Manojlović rođen je 1951. godine u Loznici. Trenutno predaje Grafiku proizvoda na Odseku za industrijski dizajn (Fakultet primenjenih umetnosti u Beogradu). Fotografijom se bavi još od studentskih dana i pored želje da postdiplomske studije upiše kod profesora Dragoljuba Kažića, fotografija je ostala pre svega ljubav, i večiti saputnik na mnogobrojnim putovanjima po planinama sveta a ne profesionalno opredeljenje. Zelja mu je da u skorijoj budućnosti po prvi put izloži i svoje fotografije koje bi predstavljale spoj fotografije i grafike. Izražavanje kroz fotografiju, grafiku i grafički dizajna omogućava mu da se sasvim slobodno, i veoma kreativno, kreće po širokom polju umetničkog delovanja.

Mont Blanc

ispričane fotografijom drugačiji su doživljaj od onog na usponu jer su tu sakupljene samo najjače impresije koje zasenjuju svaki napor i poteškoću koja nije retkost na ovim pohodima. U to sam se uverio na brojnim ekspedicijama na planinama: Lebršnik (Hercegovina), Suva planina (Srbija), Durmitor (Crna Gora), Visoke Tatre (Česka), Šar-planina (Makedonija), Gran Paradizo (Italija), Vihren (Bugarska), Alpi – Mon Blan (Francuska) i Himalaji (Nepal).

FOTO-TORBA

Ranac za planinarenje ima masu između 10 i 15 kg, a foto-oprema? Foto-torba predstavlja dodatni teret i treba dobro "izvagati" – šta poneti a šta ne. Nosim stari analogni fotoaparatus Olympus OM-2 s objektivima 2,8/100 mm i 2,8/28 mm, kao i

Šar planina

Gran Paradizo

Fotograf je uvek u "dvostrukom ritmu" od ostalih jer zelja da bude ispred kolone ili na začelju često znači da mora mnogo brže da se kreće i isto tako brzo reaguje na sve senzacije oko nega jer i pauza od par minuta može da znači veliki zaostatak za grupom koji nije uvek lako nadoknaditi

Durmitor

Himalaji

digitalni kompaktni fotoaparati Fuji S 7000 sa šestostrukim optičkim zumom, 2,8/7,8 – 46,8 mm s memorijskim karticama ukupnog kapaciteta od 4 GB (Hama). Koristim filtere UV i C-PL. Punjač za baterije VIPOW (Super Quick Charger) i baterije od 2.700 mAh. Ponekad nosim skoro kilogram baterija i uvek postoji u meni bojazan da ih neću imati dovoljno. Do sada, moja skromna foto-oprema dobro se ponašala u gorskim uslovima.

DRAGOCENI SAVET

Imaj viziju koja nije zaklonjena oblacima straha – rekao je davno jedan indijanski poglavica, ali biti potpuno bez straha i krenuti u planine bez pripreme je ludost, a ne hrabrost. Planinu treba poštovati. Ne treba ići sam zbog opasnosti. Ne treba ići sam, da bi imao s kim da podeliš radost viđenog, da zajedno uživate u lepoti koja postoji i bez našeg prisustva. Ne samo videti nego i doživeti i zabeležiti. To je dodatni napor, ali istovremeno i veliki užitek. Ohrabrujuće, zar ne?

SLOBODAN MANOJVIĆ

Mont Blanc

Nepal

Jedna od najvažnijih stvari kod osvajanja ovakvih velepnih vrhova jeste dobra procena da li ćete taj uspon zaista moći da "osvojite". Tu su, pre svega, presudni vremenski uslovi, zatim psihofizička pripremljenost i ono najvažnije – volja. To znači da ponekad morate da odustanete, makar se planini vratili tek za godinu dana ali to ne treba da vas opterećuje jer planina je uvek tu, uvek vas čeka. Većina vrhova na velikim nadmorskim visinama dovoljno su pitoma za pohode jedanput ili dva puta godišnje u tačno određenom vremenskom periodu. Ipak, pogled koji se pruža s vrhova i osećaj koji vas obuzima često izaziva takvo ushićenje da čak želite da poletite... kao orao.

Himalaji, Namce Bazar

Himalaji, Gavran

At the heart of the image

Zavolećete brze stvari

12.1
MEGA
PIKSELA
**NAJMANJI APARAT
NA SVETU!***
EKSTREMNO BRZI!

Nikon
COOLPIX S700

- Jednostavno snimanje portreta
- Bolje fotografije u lošem svetlu
- VR stabilizacija slike

www.nikon-is-different.com

EXPEED

EKSKLUZIVNI UVOZNIK I DISTRIBUTER

Pčinjska 15a, 11000 Beograd
011/24-56-151; 30-87-004, E-mail: info@refot.com

www.refot.com

TAMÁS TÓTH

Zimska avantura

Kako obična "šetnja" po planini može da se pretvori u neizvesnu borbu sa sopstvenom voljom i istrajnošću

Svitanje

Koliko su tačne poslednje rečenice iz prethodnog teksta o pohodu na planine potvrdiće vam ova uzbudljiva ispovest našeg čitaoca iz Subotice koji se jednog zimskog dana uputio do ledene pećine na Durmitoru

NESLAVNI POČETAK

Prvi dan – smeštaj i šetnja oko Crnog jezera da se protegnu noge nakon dvanaestčasovnog gužvanja u vozu. Drugi dan – tmurno, kiša, sneg i jak vetar. Tek su se treći dan stekli uslovi za uspon do ledene pećine. I dalje je tmurno, ali kroz šumu nije bio problem pratiti markaciju, što nije bio slučaj iznad šume. Tamo samo belina, sneg do kolena, negde do butina, a negde sam upao i do struka. Na znakove na stenama mogao sam da zaboravim, išao sam po sećanju. Stigao sam do trećine puta kada se spustila gusta magla, pa je bilo pametnije vratiti se nazad.

Sutradan drugi pokušaj: tmurno, pada sneg, ali je vidljivost veća. Jedini tragovi bili su od nekog psa, a kasnije iznad šume vide se samo zečji i moji jučerašnji tragovi. Trudim se da idem po grebenima da što više vidim, jer puta nema, a tamo je i najmanja opasnost da se ispod snega nalazi neka provalija. Tako sam se greškom popeo na neko brdo i kada sam dole u daljini ugledao katun, shvatio sam da sam skroz promašio put. Sneg je sve više padao i polako se spuštala magla. Po ovakvom vremenu ne bih mogao da stignem do pećine. I drugi put sam se vratio nazad.

TREĆI POKUŠAJ

Krenuo sam u šest sati ujutro da bih savladao prvu deonicu u mraku i stigao iznad šume do svitanja. Vredelo je, prelep sunčan dan – pogled do Žabljaka. Kada ste iza objektiv, ne primećujete kako vreme leti i kako se skupljaju oblaci. No, ovog puta sam pronašao pravi put do starog katuna i ugledao Oblu glavu, vrh ispod koga se nalazi ledena pećina. Magla je opet sve gušća, ali sam na vreme locirao pravac, više nema nazad. Jedino na šta nisam računao jeste da na ovoj visini sneg više liči na led i bez odgovarajuće opreme svaki korak predstavlja napor. Na nekim mestima morao sam i dvadeset puta da udarim nogama u strm led da bih napravio kakvu-takvu rupu za nov korak. Tako sam nakon devet sati pešačenja i fotografisanja stigao do pećine do koje je leti dovoljno tri sata hoda. Tu je trebalo da donesem odluku. U magli i po ledu ne bih stigao daleko čak i da odmah krenem, a mrak pada za dva sata, u 17 sati. Brza računica: ako sunce izlazi u 7

ujutro, to bi značilo još 2 sata do sumraka, plus 14 sati do jutra. Nisam imao drugog izbora. Krenuo sam dole, u pećinu...

NA DNU PEĆINE

Bio sam mokar do kolena, ali suve stvari imao sam samo za gore. Obukao sam sve što sam poneo sa sobom: kabanicu obmotao oko struka, stavio tri para rukavica, kapu, šal, ali mi je i tako bilo hladno kada se nisam kretao. Prvo pravilo: ne smem da gledam na sat! Drugo: biti stalno u pokretu! Tako sam samo gledao

Prvi zraci sunca

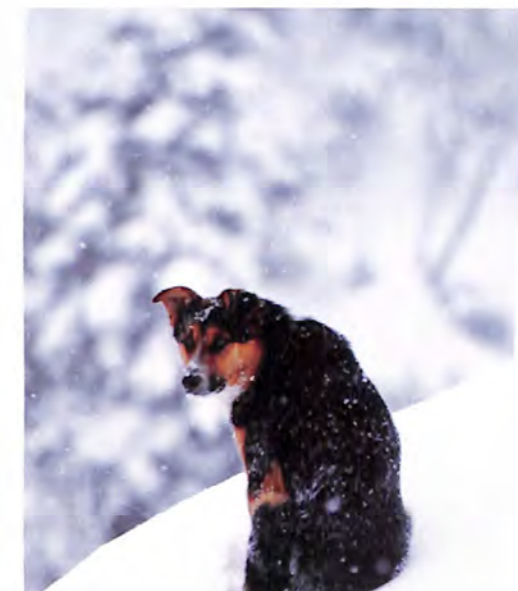
Svitanje

FOTO-OPREMA

Nosio sam sa sobom tri torbe: LowePro Toploader 65 AW sa zakačenim LowePro Lens Case 1N, ranac LowePro Compu-DayPack i futrolu za stativ. Toploader 65 je najmanja torbica iz te serije, ali uz malo veštine bez battery grip-a može da se "ugura" Nikon D80 sa Sigma 10–20 mm objektivom i Nikkor VR 70–300 mm, a u zakačenom LensCaseu bio je Nikkor 18–70 mm. Mana ove "konfiguracije" jeste da na fotoaparatu mora da bude širokougaoni objektiv (dok je u torbi) koji ne odgovara u mnogim situacijama. Što se hladnoće tiče, fotoaparat sam testirao i na –20°C u Moskvi. Fotoaparatu i baterijama nije ništa falilo, ali sam zato prste skoro ostavio tamo... Hladnoća više šteti kompaktnim fotoaparatom – njih je bolje stalno držati uz telo umesto u futrolu. Neko moje iskustvo pokazalo je da se baterije više prazne od naglih promena temperature nego od hladnoće. Ako fotoaparat držim na hladnom, onda ću tamo držati i baterije. Samo sam treću nosio u džepu, za svaki slučaj. Imao sam dva polarizaciona slim-filtera, 67 mm za 18–70 i 72 mm za širokougaoni Sigma objektiv. Budući da sam skoro sve vreme držao filtre na objektivima, morao sam da pazim kada sam snimao sneg kako ne bih prigušio sjaj snežnih kristala. U budućnosti će mi svakako trebati ranac za koji može da se zakači stativ jer mi se stalno ljuljao sa strane i ponekad je baš bilo nezgodno peti se. Bez njega, ipak, nisam mogao da krenem. Koristio sam ga u pećini, uvek, ujutro i preko dana kada sam sebe fotografisao da se vidi da sam i ja bio na Durmitoru. Stativ nije bio toliko teret koliko je bio nezgodan za nošenje. Druga je priča bila kada sam se sutradan vraćao. Tada, kada sam od iscrpljenosti padao na kolena, bilo mi je teško čak i fotoaparat da držim u ruci. I te kako sam osećao težinu ranca, stativa, pa i sopstvenog kaputa.

Tamás Tóth rođen je 1982. godine u Subotici. Apsolvent je na Prirodno-matematičkom fakultetu u Novom Sadu. Fotografijom se bavi amaterski od 21. godine, a u slobodno vreme voli da planinari. Ne ide nigde bez bicikle i svoje "sport Billy" torbice za foto-opremu. Ako bi trebalo da bira, opredelio bi se za "life" fotografiju. Radi kao programer u Novom Sadu, ali kao što kaže, programiranje mu je samo posao, dok je fotografija njegov životni san.

Usamljen

ispred sebe u mraku i sugerisao sebi: "Ne smeš zaspati! Nisam žedan, nisam gladan, izdržaću do jutra". Samo mrak i zvuk vode kako kaplje. Bilo je 22 sata kada sam prvi put pogledao vreme. Na svaka dva sata uzimao sam jedan keks iz ranca i gutljaj sada već hladnog čaja iz termos. U najvećim krizama, kada sam stojeći počeo da spavam, uzimao sam fotoaparat da fotografisem, da gledam, sortiram i brišem dosadašnje fotografije... U 5 ujutro prvi put sam otišao gore do ulaza. Još je bio mrak, vetar je stao, nebo čisto, oblaci ispod, vrhovi ispred, zvezde iznad – bio je to neopisiv osećaj. Prvi zraci sunca život su mi značili. Svitanje, fotografisanje izlaska sunca, pećine i polazak kući. Poslednji koraci do kuće kao da su bili kilometarski. Zaspao sam u trenu kada sam zatvorio oči.

Na kraju samo treba da dodam rečenicu iz TV emisija: "Nemojte ovo isprobavati kod kuće sami". Ipak, nije mi bilo svejedno.

TAMÁS TÓTH

Crna šuma

Ulaz u Ledenu pećinu

Čudesna bića

OGNJEN TOPALOVIĆ

Neobični aktovi Ognjena Topalovića nastali su tokom studija fotografije na Fakultetu primenjenih umetnosti

Inspirisan idejom da ljudsko telo materijalizuje i predstavi drugačije, Ognjen je postavio sebi veliki zadatak i izazov koji je uspešno savladao. Želeo je da snimi tri muška i tri ženska akta koja će kroz različite materijalizacije predstaviti različite karaktere muškarca i žene. Pre samog fotografisanja bilo je potrebno uraditi dosta skica i crteža i nabaviti sve materijale. Svaka serija ponaosob razlikuje se po gestikulaciji tela i senzibilitetu same materijalizacije, dok ih u isto vreme povezuje i čini srodnim. Sva snimanja bila su izuzetno teška, kako za modele, tako i za fotografa. Modeli su morali da iznesu i izdrže sve Ognjenove zamisli, a on

ZEMLJA – BLATO

"Godinu dana čekao sam na ovo fotografisanje. Imao sam jasnu ideju za materijal, ali nisam mogao da postignem da se zemlja ne kruni i ne otpada dok model pozira. Sasvim slučajno video sam na televiziji prilog o lekovitom blatu u Borči i ljude koji se mažu njime, a potom suše na suncu. Odmah sam se raspitao za lokaciju i otišao tamo. Napunio sam u kofe deset kilograma blata koje je puno sumpora! Da bih izbegao kamenčiće i krupne komade, morao sam blato poprilično da "obradim". Prvo sam ga razbijao rukama i mešao, da bih ga potom skuvaio i procedio. Na kraju sam dobio masu glatku kao puding. Naravno, odmah sam isprobao na sebi da bih video kako reaguje i da li otpada posle sušenja kada se skori i ispuca. I to je bilo to! Dobio sam ono što sam želeo. Ubrzo su nastale i skice i sve je realizovano. Jedna od stvari koja je obeležila samo snimanje "Sunce i zemlja" bila je nemogućnost modela da se pokreće. Osušeno blato "impregniralo" je kožu i ona je bukvalno postala deblja i kruća, poput neke tkanine. Svako savijanje tela izazivalo je veliki bol. Zbog svega toga nisam mogao da realizujem sve unapred zamišljene poze. Glavno svetlo bilo je usmereno da bi se lepo videle pukotine i tekstura. Korišćen je kišobran i jedna do dve zilverice za rasvetljavanje senki. Fotografisanje je trajalo oko sat vremena, a priprema oko dva i po sata jer je bilo teško osušiti blato na modelu."

SREBRNO-ZLATNA VILA

"Ona je jedna od mojih omiljenih. Pripreme su takode dugo trajale jer je trebalo naći kike, perike, trepavice, zvezdice, boje, Svarovski prah... Za nju sam koristio kombinaciju ring-svetla (topla rasveta) i dve fleš-glave. Portreti su osvetljeni ring-svetlom koje je davalo zlatno svetlo, znatno toplije od svetla koje su davale fleš-glave. Moram priznati da su je zvezdice pomalo bockale, ali nije bilo tako dramatično kao pri snimanju bele vile. Vilama sam u Photoshopu promenio uši (dodao sam im špicast izgled) i nešto malo boje gde se odlepljivala. Pripreme su trajale nešto duže od dva sata, a snimanje oko sat vremena."

NA FOTOGRAFIJI DESNO KORIŠĆEN JE RING-FLEŠ KOJI JE DAVAO ZLATNI TON INACE SREBRNOJ BOJI NA TELU MODELA

BIOGRAFIJA

Ognjen Topalović rođen je 5. marta 1981. godine u Čupriji gde je završio gimnaziju. Diplomirao je fotografiju 2007. godine na Fakultetu primenjenih umetnosti u klasi Branimira Karanovića. Izlagao je radove na brojnim grupnim izložbama na kojima je i nagrađivan. Od 2006. član je Foto-kino saveza Srbije. Trenutno živi i radi u Beogradu. www.ognjentopalovic.com

PLAVA VILA

Cesto je i sam zovem šumska vila. Zamišljena je da bude čupava, izgubljena i senzibilna. Kod nje je jedini problem bio taj što je boja stalno otpadala, a perika je stalno padala jer je bila preteška i sveže obojena. Moram da napomenem da su boje prirodne, tj. nije "bojena" u Photoshopu. Snimanje je trajalo oko dva sata, a pripreme oko tri.

je morao da dâ sve od sebe kako bi snimanje proteklo brzo i dobro organizovano jer je dosta ljudi učestvovalo u ostvarenju ovog projekta – scenografi (za belu vilu) i šminkeri. Modeli su dan ranije na probnom snimanju bez materijalizacije uvežbavali poze, po unapred urađenim skicama. Na samom snimanju bilo je maksimalno tri osobe.

Najzahtevniji deo posla bila je nabavka materijala i šminke. Nešto od materijala kupljeno je u Beogradu, a nešto je naručeno iz inostranstva. Bilo je potrebno puno novca, ali i strpljenja da se nabavi sav neophodan materijal. Za svaki akt ponaosob pripreme su trajale po mesec dana, a samo snimanje trajalo je od trideset minuta do dva sata. Treba istaći da je na snimanju, pomoću šminke, kostima i svetla, postignut maksimalan efekat, a postprodukcija imala je minornu ulogu – regulisani su kontrast, levels i retuširani neki delovi tela.

Sve fotografije snimljene su u studiju, uz različitu upotrebu svetla shodno samom materijalu, njegovim refleksijama, prirodi teksture i boje. Negde je korišćeno veoma difuzno svetlo uz nekoliko zilberica, a negde više usmereno, sa jednim kišobranom ili dva kišobrana.

Ovu seriju Ognjen ne smatra završenom i planira nove materijalizacije, ovoga puta u eksterijeru. U budućnosti, voleo bi da se bavi komercijalnom fotografijom, ali na svoj način. Trenutno razdvaja komercijalni rad od ličnog izražavanja kroz fotografiju, a cilj mu je da ih spoji i time kreira specifičan sopstveni pečat koji bi nosila svaka njegova fotografija.

I. BREZOVAC

DESNO BOČNO POSTAVLJENO JE GLAVNO SVETLO (FLEŠ GLAVA SA KIŠOBRANOM), LEVO ZILBERICA RASVETLJAVA SENKE I DRUGA FLEŠ GLAVA S PODA JE USMERENA NA POZADINU

BELA VILA

"Prvo sam sve materijale isprobao na svojoj glavi. Sećam se da sam obojio glavu u belo i zaronio je u stiropor. U momentu, osetio sam da su mi zalepljene kuglice i u ušima i u nosu. Nisam mogao da udahnem! Pripremio sam vatu da model stavi u uši i nos, ali ono što nisam znao jeste kako izgleda kada je stiropor oblepljen po celom telu, tj. kada se uradi toplotna izolacija tela. Kada je sve završeno: šminka lica, veštačke trepavice, bojenje tela i lepljenje stiropora, devojka – model imala je "plitak dah"! Naravno, odmah sam prekinuo snimanje, po cenu da uopšte ne snimamo, a ona je otišla u kupatilo i skinula sve sa sebe. Kasnije, kada se smirila, želela je da nastavim. Posle nije bilo problema i snimanje je proteklo sasvim normalno. Scenografiju sam pravio skoro dve nedelje, a materijal skupljao mesecima. Koristio sam jednu fleš-glavu s kišobranom kao glavno svetlo i jednu usmerenu na pozadinu. Snimanje je trajalo oko sat i po, a pripreme (sa sve skidanjem, pa ponovnim stavljanjem) oko tri do četiri sata."

ZLATNI AKT

"Telo je bilo isprskano specijalnim zlatnim sprejem za kožu. Kako na fakultetu nije bilo uslova za fotografisanje: nije postojala tuš kada, adekvatna klima, ovo, kao i sva ostala snimanja, obavio sam u mom, kućnom studiju. Ono na šta nisam mislio jeste da treba da zaštitim opremu i rasvetu od spreja. Model je bio šminkan u istoj prostoriji, daleko od rasvete, ali ono što nisam pretpostavio jeste da čestice zlatnog spreja lete unaokolo, polako padaju i lepe se svuda. Zbog toga sam morao temeljno da očistim difuzere i fleš-glave. Soba je posle snimanja još mesec dana imala miris specifičnog metala i nije bilo lako tu boraviti. Model sam osvetlio bočno (levo i desno) sa dve fleš-glave na koje su bili postavljeni softboksevi. Donji deo nogu dosvetljivao sam uglavnom zilbericama. Da bih izbegao neželjene refleksije na telu, kao pozadinu postavio sam crno platno i sve oko njega bilo je crno. Snimanje je trajalo četrdesetak minuta, a pripreme oko sat i po."

Geometrija

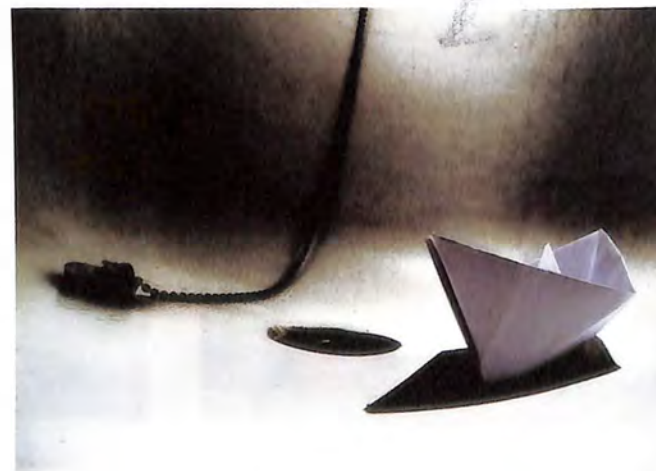
Filmske priče

IVICA KOSTIĆ

U narednih nekoliko brojeva predstavimo vam nagrađene autore s naših konkursa, a za početak upoznajte najuspešnijeg učesnika, koji je ujedno i dobitnik prve nagrade na konkursu "Eksperiment"

Deset objavljenih fotografija u 2007. godini dovoljno govore o kvalitetu i inventivnosti fotografija koje nam je poslao Ivica Kostić iz Niša. Možda ga se sećate iz našeg priloga o snimanju piva u studiju profesionalnog fotografa Nenada Petrovića. Ivica je tada dobio priliku da pronikne u tajne komercijalne fotografije osvojivši treću nagradu na konkursu "Boja" 2006. godine. Odličan početak najavio

je izuzetno uspešnu narednu godinu, a treba istaći da je Ivica, takoreći, debitovao u našem časopisu jer se fotografijom bavi tek poslednje dve godine. Po njegovim rečima, pre toga nikada nije uzeo fotoaparatus u ruke. Ipak, umetnost je uvek bila nerazdvojni deo njegovog života. Sedma i deveta umetnost – filmovi i

Autoportret

Posmatrači

stripovi – ostavili su veliki trag na njegovo poimanje sveta, prvenstveno u vizuelnom smislu, ali isto tako odražavaju njegovu sklonost ka imaginarnom i metafizičkom. Neobična atmosfera, izražen kolorit i trenutak koji odražava vreme između dva stanja – realnog i nadrealnog, svesnog i podsvesnog – odražava tananu nit na kojoj balansira naše svakodnevno bivstvovanje.

U prošlosti je dosta crtao, mada ništa ozbiljnije nije uradio sem kratkog izleta u novinarstvo i crtanja ilustracija i karikatura za list *Izvornik* koji je izlazio u Gnjilanu, mestu njegovog rođenja. Ipak, filmovi su ga doveli do fotografije. Kupio je prvi fotoaparatus kako bi naučio kadriranje, kompoziciju, rakurse i slične stvari. Sve se, međutim, "otelo kontroli" i jednog jutra uhvatio je sebe kako određuje ekspoziciju pri raspoloživoj svetlosti sobe. I dalje svet oko

Na pramcu

Čovek koji je previše znao

Hodnici purgatorijuma

Na zganistu

sebe posmatra kroz brzinu zatvarača i otvor blende. U fotografiju je ušao s "uzorima" kao što su: Prat, Bilal, Miler (strip crtači), Forman, Tarkovski i Kjubrik (filmski režiseri) – stvaralaca iz drugih ali srodnih umetnosti.

Sve fotografije obrađuje u nekom od softvera za obradu jer to je za njega neizostavan deo čitavog procesa stvaranja fotografije i svojevrnsna "dogma". Uvek fotografiše u RAW formatu, to je "dogma" broj dva od koje ne odstupa od samog početka bavljenja fotografijom. Razlog za to je jednostavan: želi da ima što više kontrole u izradi fotografija. Zato izbegava raznorazne "plag-inove", "akcije" i sva podešavanja s prefiksom "auto". Planira kupovinu prvog D-SLR fotoaparatusa, a prva iskustva s "ozbiljnom" foto-opremom sigurno ćemo videti na stranicama našeg časopisa.

I. BREZOVAC

BALKAN photocontest br. 3

Upoznali smo se i uživo!

BALKAN photocontest je za samo nekoliko meseci ujedinio veliki broj fotografa različitih godina, iskustva i opredeljenja iz Srbije, Crne Gore i Makedonije. Njihova svakodnevna druženja na stranicama BPC-a (www.balkan-photocontest.com) izašla su van okvira virtuelnog prostora Interneta – počela su se odvijati i uživo. Druženja su najpre krenula u organizaciji uprave BPC-a, da bi u poslednje vreme članovi počeli sami dogovarati različite vidove fotografskih okupljanja. Do sada su najaktivnije u tome bile ekipe BPC-a iz Beograda i Niša, ali su se na tim druženjima pojavljivali i članovi koji su prevalili stotine kilometara da bi proveli dan u društvu svojih BPC prijatelja.

Inače, BPC je deo međunarodnog sistema takmičenja – nama najbliži susedi su u tom sistemu znatno duže od nas (HRphotocontest postoji već četiri godine). Između članova ovih takmičenja uspostavljeni su brojni kontakti, a međusobne "posete", komentisanje fotografija i saradnja, postali su redovna praksa. Na organizovana okupljanja redovno se pozivaju i članovi s "bratskog" sajta, a u pripremi su i zajednički skupovi, koji su za proleće planirani u Šibeniku i Boki Kotorskoj.

Malo statistike: za pet meseci okupili smo preko 800 članova; u lične galerije uneto je više od 10.000 fotografija; održano je 25 tematskih

takmičenja, od kojih su tri bila nagradna (s primamljivim nagradama firme "BMfoto"); blizu 40.000 komentara i 30.000 ocena najbolji su dokaz dinamičnosti sajta i velike razmene fotografskih znanja, a što ima za posledicu vidno podizanje kvaliteta fotografija autora.

BALKANphotocontest krupnim koracima napreduje ka cilju – postati najveća fotografska zajednica na Balkanu. Uključite se, iskoristite mogućnost svakodnevne komunikacije s kolegama. Kada na BPC objavite svoje fotografije – možete reći da su vaši radovi u postavi najveće foto-izložbe na Balkanu!

D. STOJANOVIĆ

Tema – Slike iz albuma, 1. mesto: Delta "Tata s'ikaj 'ist!"

Tema – Portret kućnog ljubimca, 1. mesto: Ben Akiba, "Chillin...Havin' a Bud"

Tema – Crno beli akt 1. mesto: Cipella, "..."

Tema – Ptičja perspektiva, 1. mesto: Antiseptic, "Salaš"

Tema – Lepota je jednostavnost, 1. mesto: dr Bouz "Usamljenik". Fotografija objavljena u časopisu REFOTO 44 na strani 17.

Tema – Novogodišnja čestitka 2008 1. mesto: Xia, "Poklon"

Tema – Eh starosti, 1. mesto: Delta, "Death in BW"

Tema – Naslovna strana knjige 1. mesto: Xia, "Sofijin svet"

Darkves, "EgoAlterEgo"

Lazar, "Strah od letenja"

Lord Ivanhoe, "Kapljushke"

Anya, "Jump road"

GALERIJE FOTOGRAFIJA

Najbolje fotografije za mart

Grofica, "Samo vas posmatram"

Mozza, "..."

Drbach, "Spacek"

Neki od susreta članova BPC-a organizovani su kao foto-safari. Na stranicama BPC-a postavljeno je i puno fotografija s tih druženja, a neke od njih objavljujemo u ovom broju časopisa. Zima možda i nije najpogodnija za foto-safari, ali se vesele družine već pripremaju za prolećne izlete, koji će sigurno okupiti na desetine članova. U planu su fotografski veoma interesantne lokacije: Fruška gora, Golubac, Đavolja Varoš, Skadarsko jezero...

Učesnici BPC druženja

REFOTO KOMENTAR

N o m a d, "Fallen Angels"

Kao i kod ostalih fotografskih konkursa i događanja kada prođe neko vreme počnu da se pojavljuju stvarno "žestoke" fotografije. Da ovo nije prazna priča možete videti na svim fotografijama (ne računamo one s BPC druženja) koje smo pokazali na ove dve strane. A što se tiče fotografije koju smo odabrali za komentar, ona je još jedan dokaz da kritike ne moraju uvek biti negativne i, stoga, s naše strane autor dobija sve čestitke. Da je ideja jedna polovina fotografije i da drugu čini realizacija jasno je svakom ko pogleda fotografiju koju je potpisao Nomad. Više nego pažljivo odabrana lokacija i postavka aktera na sceni uz znalacki i nenametljivo urađenu postprodukciju (kojom je dodatno istaknuta atmosfera), rezultirali su više nego dobrom i atraktivnom fotografijom.

CANON TELEOBJEKTIVI

Za profesionalce predstavljena su dva sasvim nova teleobjektiva za korisnike EOS SLR fotoaparata. To su **EF200 mm f/2L IS UM** i **EF800 mm f/5,6L IS UM** koji je trenutno i teleobjektiv s najvećom žižnom daljinom i stabilizatorom slike. Saznali smo im samo cene za američko tržište i to: 5.999 dolara za prvi i 11.999 dolara za drugi model. Detaljnije pogledati na veb-sajtu: www.canon-adria.com.

CANON EOS 450D

Najnoviji model refleksnog digitalnog fotoaparata Canon EOS 450D ili namenjen je veoma širokom krugu korisnika. U njemu je CMOS senzor od 12,2 miliona piksela, displej dijagonale 3 inča na kome je moguć živi prikaz slike (Live View) u oba režima autofokusa, moguće je snimanje u četrnaestobitnom RAW formatu, ima mogućnost spot merenja i snimanja do 3,5 slika u sekundi, kao i bateriju koja traje mnogo duže nego kod prethodnih modela. Predviđeno je da se samo telo u Evropi prodaje za 749 evra, a u kompletu s objektivom 18-55 mm IS – 849 evra. Detaljnije informacije potražite na: www.canon-adria.com.

PENTAX OBJEKTIVI

"Pentax" je najavio tri nova objektiva. Dva su iz DA* serije i to su: **f1,4/55 mm SDM** i **zum f4/60-250 mm ED (IF) SDM** i treći je **DA f4/17-70 mm AL (IF) SDM** koji će se na tržištu naći sredinom leta ove godine. Detaljnije informacije dobićete na: www.pentax.com.

NOVI NIKON OBJEKTIVI

"Nikon" je predstavio i čitavu seriju novih objektiv. Objektiv **AF-S DX Nikkor f3,5-5,6/16-85mm G ED VR** koštaće oko 650. Za one kojima treba makroobjektiv tu je nov **AF-S Micro Nikkor 60 mm G ED f/2,8**, koji će se u radnjama naći po ceni od oko 540 evra. A onima koji baš ne vole da ispravljaju linije arhitekture u Photoshopu namenjen je i potpuno nov **PC-E Nikkor 24 mm D ED f/2,4** objektiv, koji se pomera i po horizontalnoj i po vertikalnoj osi i tako ispravlja linije. Cena ovog objektiv biće oko 1.650 evra i trebalo bi da se u radnjama pojavi u martu, a zainteresovani treba da provere spisak modela fotoaparata na kojima neće moći da se upotrebljava. Predviđena je i proizvodnja još dva nova PC objektiv f2,8/45 mm i f2,8/85 mm. Detaljnije pogledajte na: www.refot.com.

NIKON D60

Najnoviji refleksni digitalni fotoaparati iz "Nikonove" kuće jeste Nikon D60, i on je, u stvari, naslednik Nikon D40. Ima senzor od 10,2 miliona piksela koji se sam čisti od prašine protresanjem, koje bi u kombinaciji sa strujanjem vazduha oko njega trebalo da obezbedi da se prašina nikada ne zalepi za senzor. Posедуje takođe i aktivni D-lighting za softversko prosvetljavanje senki već u samom fotoaparatu, a u njemu je primenjena i "Nikonova" Expeed tehnologija za poboljšanje kvaliteta fotografija i povećanje brzine. Displej mu je dijagonale 2,5 inča, koristi SD ili SDHC kartice i isporučivaće se u kompletu sa VR objektivom 18-55 mm, u kojem smo pisali u prošlom broju. Predviđa se da će cena kompleta biti oko 700 evra. Detaljnije informacije na: www.refot.com.

NOVI SIGMA OBJEKTIVI

Sigma **18-125 mm f/3,8-5,6 DC OS HSM** jeste zum objektiv s HSM motorom za brzo i tiho izoštravanje i optičkom stabilizacijom slike (doduše ona neće funkcionisati kod Pentax i Sony fotoaparata), ali takav problem neće imati oni koji imaju Sigmu, Canon ili Nikon. Zatim, tu su i dva objektiv baš za Pentax i Sony, uz napomenu da ukoliko fotoaparati ne podržavaju HSM motor, autofokus neće raditi i to su zum objektiv veoma jake svetlosne moći, **APO 70-200 mm f/2,8 II EX DG Macro** i **APO 50-150 mm f/2,8 II EX DC HSM**. Za nikondžije predstavljen je nov **70-300 mm f/4,5-5,6 HSM**, a za fotoaparate sa četvorotračnim Foveon senzorom tu su novi zumovi **10-20 mm f/4-5,6 EX DC HSM** i **APO 70-200 mm f/2,8 II EX DG MACRO HSM**, čiji su ekvivalent 20-40 mm i 140-400 mm. Sigma **APO 120-400 mm f/4,5-5,6 DG OS HSM** i **APO 150-500 mm f/5-6,3 DG OS HSM** namenjeni su, kako za primenu na refleksnim fotoaparatomajka formata, tako i na onima APS formata i imaju optički stabilizator, a i 200-500 mm f/2,8 EX DG je bez stabilizatora. Cene još nismo saznali, a detaljnije informacije mogu se naći na: www.sigma-photo.co.jp ili kod našeg zastupnika na: www.josipovictrade.co.yu.

PENTAX K200D

Još jedan naslednik je na tržištu. To je refleksni digitalni fotoaparati namenjen početnicima – Pentax K200D i naslednik je modela K100D. Senzor u ovom fotoaparatu je APS-C formata s rezolucijom od 10,2 miliona piksela i pomera se kada treba da stabilizuje sliku ili da ukloni prašinu sa sebe, a spakovan je u veoma izdržljivo kućište otporno na vlagu i prašinu. Fotografije snimljene u RAW formatu može da obradi bez primene računara. Kao izvor energije koriste se četiri AA baterije i kažu da je sa jednim kompletom moguće snimiti i do 1.100 fotografija na SD ili SDHC memorijske kartice. Predviđena cena ovog fotoaparata s objektivom 18-55 mm je 799 evra, a mogu s njim da se koriste svi "Pentaksovi" objektiv sa K-, KA-, KAF- i KAF2 bajonetom, a uz pomoć adaptera i objektiv sa 645 i 67 sistema. Detaljnije pogledati na: www.pentax.com ili na www.btggroup.co.yu.

SONY

Tek nekoliko meseci nakon predstavljanja Alpha 700 refleksnog digitalnog fotoaparata (čiji test možete čitati u ovom broju), početkom ove godine ovaj proizvođač predstavio je prvo na CES-u u Los Angelesu model Alpha A200, a potom na sajmu PMA u Las Vegasu još dva nova modela u svetu refleksnih digitalnih fotoaparata, Alpha 300 i 350. Zanimljivo je da će cena svih ovih modela biti ispod 1.000 evra, čak i kada se budu prodavali u kompletu s kit objektivom. Prvi, Alpha 200, jeste fotoaparati sa CCD senzorom od 10,2 miliona piksela i namenjen je onima koji tek ulaze u svet digitalne fotografije refleksnim fotoaparatom. Displej na poledini fotoaparata je dijagonale 2,7 inča, što je jedna od retkih razlika u odnosu na prethodnika (A100) pored novih stavki u meniju i Fn dugmeta. U Americi se od februara prodaje u kompletu sa

f 3,5-5,6/18-70 mm za 700 dolara, dok se uz doplatu od 200 dolara u kompletu mogu naći i f4,5-5,6/75-300 mm zum objektiv. Alpha 300 i 350 razlikuju se po tome što imaju živi prikaz slike na displeju s uoštravanjem

i to praktično bez odlaganja, s tim da A350 ima senzor od 14,2 miliona piksela. I ovi fotoaparati namenjeni su onima koji tek treba da kroče u svet digitalne fotografije refleksnim fotoaparatom, pa im je i cena

PENTAX K20D I SAMSUNG GX-20

"Samsung" je u saradnji s "Pentaxom" predstavio digitalni refleksni fotoaparati **Samsung GX-20**, ali je to uz neznatne izmene istovetni fotoaparati kao i novopredstavljeni **Pentax K20D**. Izgleda da je trenutno Samsung nešto malo napredniji od "Pentaksovog" modela sa svojim RAW konverterom, redizajniranim dugmičima i malo zaobljenijim telom. Ovi fotoaparati koriste CMOS senzor sa 14,6 miliona efektivnih piksela, osetljivost se može podesiti u rasponu od ISO 100 do ISO 3.200, a kao posebna funkcija postoji i položaj za ISO 6.400. Fotoaparati imaju živi prikaz slike, displej dijagonale 2,7 inča. Cena Pentaxa u kompletu s objektivom 18-55 mm iznosi oko 1.200 evra, a Samsung će se pojaviti u radnjama tek od aprila i tačna cena mu se još ne zna. Detaljnije na: www.pentax.com ili www.samsungcamera.com.

SONY CYBERSHOT DSC-H10

Sony CyberShot DSC-H10 je samo blago prepravljeno Sony DSC H3 – mali superzum koji se pojavio na tržištu prošlog avgusta. Ima senzor od 8,1 miliona piksela, veći displej dijagonale 3 inča i desetostruki zum ekv. 38–380 mm. Optička stabilizacija slike je i kod ovog modela zadržana, osetljivost se može podići na ISO 3.200 i ima mogućnost izjednačavanja kontrasta i retuša crvenih očiju već u fotoaparatu. Cena ovog superzuma biće manje od 300 evra. Detaljnije potražite na: www.sony.com.

NAJBRŽI SUPERZUM U PRODAJI

Iako smo o digitalnom superzum fotoaparatu Casio Exilim EX-F1 već pisali u broju 43 kada je bio samo najavljen, smatramo da nije na odmet pomenuti ga i sada kada imamo fotografiju i cenu koja u SAD treba da bude jedan cent manje od 1.000 američkih dolara i da podsetimo da s njim može da se snimi 60 slika u sekundi u punoj rezoluciji, a čak 1.200 fotografija u sekundi na smanjenoj rezoluciji od 336x96 piksela, ili video-zapis od 60 slika u sekundi na visokoj HD rezoluciji koja je 1.080x1.920 piksela. Detaljnije na: www.casio-europe.com.

FUJIFILM KOMPAKTNI

Prvi u seriji novih kompaktnih digitalnih fotoaparata jeste **Finepix F100fd** sa super CCD senzorom od 12 miliona piksela, osetljivošću čak do ISO 12.800, s najnovijom "Face Detection" tehnologijom verzije 3 za prepoznavanje ljudskog lika u slici i zumom ekv. 28–140 mm. Na američkom tržištu koštaće nešto ispod 350 dolara. U Z-seriji predstavljena su dva modela i to su **Z10fd** i **Z20fd**, koji imaju senzor od 10 miliona piksela, a drugi ima i mogućnost video-snimanja u MPEG4 formatu i biće ga u raznim bojama. Model Z20fd će od marta koštati manje od 120 dolara, a Z10fd biće još jeftiniji. I J-serija bogatija je za dva nova modela, oba sa senzorom od 8 miliona piksela, s tim da **Fuji Finepix J10** ima trostruki zum i displej od 2,5 inča, a **J50** ima petostruki zum i displej dijagonale 2,7 inča. Cena će im biti oko 150 i 180 američkih dolara. Detaljnije pogledati na: www.fujifilm.com.

FUJIFILM SUPERZUMOVI

Finepix S1000fd predstavljen je kao najmanji superzum s objektivom 12 puta ekv. 33–396 mm sa senzorom od 10 miliona piksela, ali bez stabilizatora slike (zagarantovana oštrina postiže se podizanjem osetljivosti do ISO 3.200). Evropska cena ovog modela još nije saopštena, ali smo saznali američku koja će od aprila biti samo 249 dolara. Sledeći superzum je **Finepix S8100fd** sa zumom 18 puta ekv. 27–486 mm i cenom u Americi od oko 350 dolara, koji je tek malo prepravljeno S8000fd predstavljen pre šest meseci, s tim da je umesto senzora od 8 sada tu senzor od 10 miliona piksela. Najveća zvezda među superzumovima trebalo bi da bude **Finepix S100FS** sa senzorom od 11 miliona piksela većim od uobičajenog (2/3 inča), zumom ekv. 28–400 mm, stabilizacijom slike i raznim drugim sasvim novim opcijama kao što je, na primer, "simulacija filma". Cena ovog modela još nije saopštena. Detaljnije na: www.fujifilm.com.

PENTAX KOMPAKTNI

"Pentax" je izbacio na tržište tri nova modela kompaktnih digitalnih fotoaparata. Najjeftiniji će biti **Optio E50**, čija će cena biti tek nešto više od 100 evra, a imaće senzor od 8,1 miliona piksela i zum ekv. 37,5 – 112,5 mm. **Optio M50** će se prodavati za oko 180 evra, u njemu je takođe senzor od 8 miliona piksela, zum je malo jači, ekv. 36–180 mm, ali se kod njega osetljivost podiže čak na ISO 6.400, čime bi trebalo da se izbegnu izmrdane fotografije na lošem svetlu. **Optio S12** je sa senzorom od 12 miliona piksela u tankom i elegantnom kućištu, ima trostruki zum objektiv sa stabilizacijom slike, displej od 2,5 inča, softversko prepoznavanje lika na fotografiji (Face Recognition) i od marta, od kada će se i ostali modeli naći u prodaji, moći će da se kupi za oko 200 evra. Detaljnije pogledati na: www.pentax.com ili na www.btigroup.co.yu.

PANASONIC

"Panasonic" je predstavio osam novih modela kompaktnih digitalnih fotoaparata. **Lumix DMC-FX35** (350 američkih dolara) sa senzorom od 10,1 miliona piksela i superširokim Leica zumom ekvivalenta 25–100 mm f2,8 i novim Venus Engine IV procesorom kojim se sada mogu napraviti 2,5 slika u sekundi u punoj rezoluciji, a i šum je znatno smanjen u odnosu na ranije modele. Novina jeste i funkcija za inteligentno eksponiranje koje smanjuje preeksponiranje površina s jakim svetlom i zapušene površine u senci. **Lumix DMC-TZ4** (300 američkih dolara) ima senzor od 9,1 miliona piksela, a **DMC-TZ-5** (350 dolara) od 8,1 miliona piksela. Oba imaju desetostruki Leica zum ekvivalenta 28–280 mm. Model

OLYMPUS

Najnoviji "Olympusov" superzum SP-570 UZ naslednik je modela SP-560 UZ sa senzorom od 10 miliona piksela i dvadesetostrukim zumom ekv. 26–520 mm, sa dvostrukom stabilizacijom slike i osetljivosti do ISO 6.400. Prodavaće se za oko 450 evra. Detaljnije informacije naći ćete na: www.olympus.com.

CANON KOMPAKTNI

"Canon" je predstavio svega nekoliko novih modela kompaktnih digitalnih fotoaparata. **Digital Ixus 80 IS** (Powershot SD1100 IS ELPH u Americi ili IXY Digital 20 IX u Japanu) ima veoma elegantno kućište u kome se nalazi senzor od 8 miliona piksela i trostruki zum sa stabilizacijom slike, a ima displej dijagonale 2,5 inča. Prodavaće se za oko 220 evra. U PowerShot seriji prikazani su **A470** sa senzorom od 7,1 miliona piksela, čija će cena biti oko 115 evra, zatim **A580** i **A590 IS** praktično su isti, sa senzorom od 8 miliona piksela, displejom od 2,5 inča i četvorostrukim zum objektivom ekv. 35–140 mm, osim što je u drugi model ugrađena i optička stabilizacija slike. Cena A580 iznosiće oko 150 evra, a A590 IS desetak evra više. Detaljnije potražite na: www.canon-adria.com.

DMC-LZ8 ima CCD senzor 1/25 inča sa 8,3 miliona piksela, dok **DMC-LZ10** ima CCD senzor 1/2,33 inča sa 10,7 miliona piksela. Zajedničko im je to što oba poseduju zum objektiv 26 mm f/3,3–5,9/5,2, ali zbog veličine senzora prvi ima ekv. 32–160 mm, a drugi 30–150 mm. Prvom će cena biti oko 180 američkih dolara, a drugom 250 dolara. Razlika između **DMC-FS20** (300 dolara) i **DMC-FS5** (250 dolara) jedino je u veličini displeja. Prvi ima displej dijagonale 3 inča, a drugi 2,5 inča, a oba imaju senzor od 10,1 miliona piksela i četvorostrukim zum ekv. 30–120 mm. Sledeći nov model, **DMC-FS3**, najlakši je za rukovanje i ima senzor od 8,1 miliona piksela, a cena će mu biti ispod 200 dolara. Za sve ove modele do predaje materijala u štampu nismo pronašli evropske cene. Detaljnije potražite na: www.panasonic.com.

SIGMA AKCIJA

18-200mm F13.5-6.3 DC OS

18-50mm F12.8 EX DC MACRO

17-70mm F12.8-4.5 MACRO

GENERALNI UVOZNIK

Josipović Trade d.o.o.
011/361-6139, 318-1295
Gen. Mihajla Nedeljkovića 33
Novi Beograd
www.josipovictrade.co.yu

OVLAŠĆENI PRODAVCI

AXELFOTO d.o.o.
011/361-75-52
Sarajevska 86
Beograd
www.axelfoto.com

BM FOTO d.o.o.
011/311-99-88
Bul. AVNOJ-a 12z/5
Novi Beograd
www.bmfoto.co.yu

FOTO OPREMA d.o.o.
011/3391-551
Francuska 42
Beograd
www.foto-oprema.com

RIDATA

Ridata Smart CompactFlash memorijske kartice najavljene su na ovogodišnjem CES sajmu u Los Angelesu i zasnovane su na tehnologiji hard-diskova i RAM memorija, pa će mogućnost gubitka podataka s njih biti znatno umanjena uz pomoć primene ECC koda (Error Correction Code). Kartice će imati brzinu prenosa podataka 150 puta i proizvodeće se s kapacitetima od 4, 8 i 16 gigabajta.

NOVI CANON ŠTAMPAČI

Canon Pixma MX7600 i MX850 jesu štampači A4 formata sve u jednom, namenjeni kancelarijskoj upotrebi i zahvaljujući novoj tehnologiji nazvanoj PgR (Pigment Reaction) nanošenja mastila i na običnom papiru daju rezultat koji je već približan onom kod laserskih štampača, s tim da je rezolucija prvog 4.800x1.200 dpi, a drugog 9.600x2.400 dpi. Cena prvog modela trebalo bi da bude oko 380 evra, a drugog nešto ispod 270 evra. **Pixma iP2600 Photo** jeste A4 štampač s rezolucijom 4.800x1.200 dpi, kojim se sasvim zadovoljavajuće mogu štampati fotografije i čija će cena biti ispod 50 evra. Detaljnije na: www.canon-adria.co.yu.

KODAK

Kodak V1273 i V1073 jesu kompaktni digitalni fotoaparati s displejom osetljivim na dodir, duplom stabilizacijom slike i video-zapisom u visokoj HD rezoluciji 720p i 1.080i formatu. Opremljeni su senzorom od 10 i 12 miliona piksela, zumom ekv. 37-111 mm. Saznali smo samo američku cenu: 249 i 279 dolara. Najnoviji u Z-seriji jesu modeli: **Z1085 IS, Z1285 i Z8612 IS** gde prva dva imaju senzor od 10 miliona piksela i zum ekv. 35-185 mm, a kod trećeg je zum ekv. 36-432 mm. Cene će im biti od 199, 249 i 299,95 dolara. U M-seriji postoje četiri nova modela. **Kodak M1033, M763, M863 i M893**. Prvi ima senzor od 10 miliona piksela, displej dijagonale 3 inča, zum ekv. 35-105 mm. U drugom je senzor od 7 miliona piksela, trećem od 8,2 miliona, a u četvrtom od 8,1 miliona piksela. Njihove cene će biti od 129 do 199 dolara. Detaljnije informacije potražite na: www.kodak.com.

OLYMPUS

U "Olympusovoj" Mju seriji, postoje tri nova modela **840, 1010 i 1020**. Svi imaju displej dijagonale 3 inča, prvi ima senzor od 8 miliona piksela i zum ekv. 36-180 mm, dok je kod druga dva sedmostruki zum ekv. 37-260 mm i senzor od 10,1 miliona piksela i s njima se može zaroniti u vodu do dubine od 40 m ukoliko se dokupi podvodno kućište PT-042. Prodavače se za 198 evra prvi, 255 evra drugi i 299 evra treći. I u SW-seriji otpornih na vodu i padove postoje dva nova modela. Model **Mju 850 SW** je sa senzorom od 8 miliona piksela, ima zum ekv. 38-114 mm, stabilizaciju slike i koštaće oko 270 evra, dok će se **Mju 1030SW** prodavati po 349 evra, a u njemu je senzor od 10 miliona piksela, displej je dijagonale 6,9 cm i ima zum ekv. 28-102 mm. I za ove fotoaparate odgovara gore pomenuto podvodno kućište koje se može kupiti za 210 evra. U FE-seriji su tri nova modela: **FE-310, FE-340 i FE-350**, koji imaju senzor od 8 miliona piksela, a razlikuju se po objektivu. Prva dva imaju zum ekv. 36-180 mm, a treći je 28-112 mm. Cena će im biti od 122 do 208 evra. Detaljnije informacije na: www.olympus.com.

FOTOGRAFIJE UZ MUZIKU

"BenQ" predstavio je digitalni fotoaparati DC X800, prvi na svetu koji koristi Micro SD memorijske kartice (kojih sada ima s kapacitetom do 4 GB), i koji je veoma tanak, svega 14 mm, ima trostruki zum objektiv ekv. 38-114 mm, displej dijagonale 3 inča i CCD senzor od 8 miliona piksela. Ovaj fotoaparati ima u sebi i MP3 plejer i džek za slušalice na sebi. U radnjama bi trebalo da se pojavi u prvom kvartalu ove godine, a cena još nije saopštena, ali s obzirom na vrlo prihvatljive cene drugih modela ovog proizvođača, pretpostavljamo da će takva biti i za ovaj model. Detaljnije informacije dobićete na: www.benq.com.

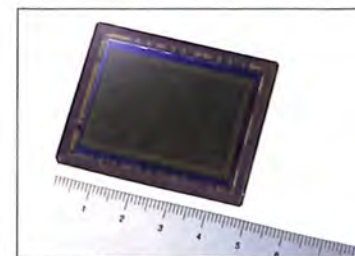
CASIO

Novi modeli Casio Exilim serije digitalnih fotoaparata jesu **EX-Z200 i EX-Z100** sa četvorostrukim zumom ekv. 28-112 mm, senzorom od 10,1 miliona piksela i stabilizacijom slike pomoću pomeranja senzora kod prvog modela. Prodavače se od marta po ceni od 329 i 279 američkih dolara. Model **EX-Z80** je sa senzorom od 8,1 miliona piksela i zumom ekv. 38-114 mm, i koštaće 199 dolara, a za sada najtanji kompaktni digitalni fotoaparati sa senzorom od 10 miliona piksela jeste **EX-S10**, čija će cena biti 249,99 američkih dolara i koji je debljine svega 15 mm. Detaljnije pogledajte na: www.casio-europe.com.

SONY 35 MM CMOS SENZOR

Pred PMA sajmu "Sony" je najavio da ulazi i na tržište senzora punog formata za kojima je sve veća potražnja uvođenjem novih "Canonovih" i "Nikonovih" modela. U pitanju je CMOS senzor veličine 24x36 mm, s efektivnim 24,81 (4.056x6.096) milionom piksela i velikom brzinom zapisa od čak 6,3 slike u sekundi. Kažu da će kvalitet fotografija biti još bolji nego kod do sada poznatih sličnih senzora.

OSMEH UZ SONY

Novina kod "Sony" digitalnih fotoaparata jeste softversko prepoznavanje osmeha na licu i kada se fotoaparati podese u taj položaj on će da "okine" čim prepozna osmehe. Ta opcija pridodata je i CyberShot W-seriji kompaktnih digitalnih fotoaparata. **Sony DSC-W150** je sa senzorom od 8,1 miliona piksela i zumom ekv. 30-150 mm i koštaće oko 270 evra, model **W170** opremljen je zumom ekv. 28-140 mm i senzorom od 10,1 miliona piksela i prodavače se za oko 300 evra. U ovoj seriji tu su još i **W120 i W130** sa zumom ekv. 32-128 mm, a prvi ima senzor od 7,2 miliona piksela i koštaće oko 200 evra, a drugi je sa senzorom od 8 miliona piksela i prodavače se za oko 250 evra. Svih ovih modela biće i u raznim pastelnim bojama. Nešto skuplji, oko 400 evra, biće **DSC-T300** sa senzorom od 10,1 miliona piksela, s displejom osetljivim na dodir dijagonale 3,5 inča na kojem se sve podešava dodiranjem i zumom ekv. 33-165 mm i uz prepoznavanje onih koji se smeju imaju i mogućnost odabira uoštavanja i automatskog snimanja samo odraslih ili samo dece. Tu su još i dva nova modela u S-seriji: **S750** ima senzor od 7,2 miliona piksela, a **S780** od 8,1 miliona piksela. Prvi će koštati oko 150 evra, a drugi će biti nekoliko desetina evra skuplji. Detaljnije pogledati na: www.sony.com.

NIKON KOMPAKTNI

Na PMA sajmu "Nikon" je predstavio i sedam novih modela kompaktnih fotoaparata kao odgovor na borbu za primat, pre svega, na Japanskom tržištu gde trenutno vodi sa D-SLR fotoaparata protiv "Canon". **Coolpix P60** za razliku od prethodnika P50 više nema ambiciju da bude "mali brat" P5100 sa širokougaonim objektivom, jer je u njemu petostruki zum ekv. 36-180 mm, a stabilizacija slike kod ovog modela s rezolucijom od 8,1 miliona piksela, čija bi cena trebalo da se kreće oko 280 evra obavlja se pomeranjem senzora. U S-seriji su četiri nova modela. Prvi je **Coolpix S210** sa osam miliona piksela, displejom od 2,5 inča, zumom ekv. 38-114 mm, u elegantnom kućištu od hromiranog aluminijuma i trebalo bi da košta oko 190 evra. Model **S520** je takođe

sa 8 miliona piksela, ali ima i optički stabilizator slike, kao i prepoznavanje osobe koja se smeje, a preporučena cena mu je tek nešto više od 200 evra. Sledeći model koji takođe prepoznaje vesele osobe u kadru jeste **Coolpix S550** i ima specijalan program za "nemirnu decu", stabilizator slike i senzor od 10 miliona piksela i sve to moći će da se kupi za oko 280 evra. Najnapredniji model u ovoj seriji jeste **Coolpix S600**, ima sve gore navedene karakteristike, senzor od 10 miliona piksela, ali je njegov zum ekv. 28-112 mm i smešten je u supertanko i elegantno kućište, a kada se pojavi u radnjama od aprila, trebalo bi da košta oko 320 evra. U L-seriji ima dva nova modela. **Coolpix L16** je sa senzorom od 7,1 miliona piksela, a **L18** ima senzor od 8 miliona piksela, s tim što prvi ima displej dijagonale 2,8 inča, a cena će mu biti svega oko 120 evra, a drugi ima displej od tri inča i biće skuplji oko desetak evra. Detaljnije na: www.refot.com.

Akcionska ponuda:
Fuji A340 RB + 256 MB xD mem. - **55 eur**
Fuji A470 + 256 MB xD mem. + kožna torbica - **115 eur**
Canon A560 + 1 GB SD + punjač sa 4 bat. + torbica - **135 eur**
Canon A640 RB + 2 GB SD + punjač sa 4 bat. + torbica - **230 eur**
Canon S5 IS + punjač sa 4 bat. + 2GB SD mem. kartica - **350 eur**
Canon EOS 400D + 4 GB CF + dodatna baterija NB2LH - **575 eur**

www.bmfoto.co.yu
011.311.99.88

► TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	SONY α700
Cena (sa PDV)	116.490 dinara (u setu sa objektivom 18–70 mm)
Priključak za objektiv–bajonet	Sony α
Faktor uvećanja žižne daljine	1,5 x
Tip senzora / veličina	CMOS / 23,5 x 15,6 mm
Odnos strana senzora	1,5 (3:2)
Efektivna rezolucija	12,24 miliona piksela
Format u kojem snima	JPEG, RAW, RAW + JPEG,
Tražilo	pokriva 95 % vidnog polja, uvećanje 0,9x, korekcija dioptrije –3 do +1 m ⁻¹
Displej	3 inča (7,62 cm) TFT LCD sa 920.000 piksela
Autofokus / krstastih senzora / osetljivost za ISO 100	sistem sa 11 AF polja / 1 krstasti / –2 do 19 EV
AF osvetljavač	da
Brzina zatvarača	30 s do 1/8.000 s i B
Sinhronizacija blica	1/250 s (1/200 s kada se koristi stabilizacija slike)
Ekspozicijski režimi rada	Auto, P, A, S, M, MR i sedam programa sa scenama
Merni sistem	merenje u 40 segmenata (sača), centralno i spot
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	Auto (200 – 1.600) i ručno (od 100 do 1.600 s korakom 1/3) s proširenjem na ISO 6.400
Korekcija ekspozicije	+/-3 EV (korak 0,3 EV)
Korekcija snage blica	+/-3 EV (korak 0,3 EV)
AutoBracketing	tri snimka ili pet snimaka s korakom +/- od 0,3 do 0,7 EV
Balans belog	Auto, 6 definisanih opcija, prethodno izmereni i u kelvinima
Bracketing / fino podešavanje balansa belog	da/ da
Ugrađeni blic	da
Blic TTL sistem	TTL
Tip memorijske kartice	MemoryStick Duo i CompactFlash tip I i II i MicroDrive
Daljinski okidač	elektronski žičani RM-S1AM ili RM-L1AM ili bežični RM-S1LM
Nosač baterija s vertikalnim rukohvatom	da (VG-C70AM)
Kontrola dubinske oštine	da
PictBridge standard	da
Prikljucci	USB 2.0, daljinski okidač, video-izlaz, HDMI, AC adapter i X sinhropriključak
Napajanje	Li-ijon baterija NP-FM500H (1.650 mAh), VG-C70AM može da koristi jednu ili dve NP-FM500H baterije ili osam AA baterije
Dimenzije / masa (bez baterija i objektiv)	142 x 105 x 80 mm / 690 g
Sadržaj kutije	Li-ijon baterija NP-FM500H i punjač, kabl, USB kabl, video-kabl i CD-ROM s programom
Informacije	www.sony.co.jp

KARAKTERISTIKE	
Vreme spretnosti za rad	1 s
Vreme zapisa na memorijsku karticu/veličina ¹	JPEG X.Fine 1,1 s/ 9 MB RAW 1,2 s/ 18 MB RAW+JPEG 1,5 s/ 23 MB
Brzina kontinualnog fotografisanja	5 snimaka u sekundi

¹ Korišćena memorijska kartica SanDisk Extreme III od 1 Gb.
² Približne vrednosti

► OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★
KVALITET FOTOGRAFIJE	★★★★
SOFTVER I OPREMLJENOST	★★★★
CENA / KVALITET	★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★

SONY α700 Druga Alfa

Drugi D-SLR fotoaparat koji nam predstavlja elektronski gigant "Sony" krajem prošle godine preplavio je radnje širom sveta. Hajde da malo bolje pogledamo da li je "Sony" gigant i u proizvodnji D-SLR fotoaparata...

BORIS BJELICA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE:

Veoma podseća na Minolta Dynax 7D i pogodan je za rukovanje. Kućište je napravljeno od legure magnezijum i aluminijuma, a ima i dodatnu zaštitu od vlage i prašine. Većinu korisnika na prvi pogled možda će uplašiti ili zbuniti veliki broj dugmadi koja se nalaze svuda na telu. Za iskusnije korisnike ovo je izvanredna stvar jer mogu bez ulaska i pretraživanja menija brzo izabrati veliki broj željenih parametara. Privlačnog je izgleda i dosta unapređen u odnosu na prvenac α100, a ciljna grupa su mu iskusniji fotografi entuzijasti i profesionalci s ograničenim budžetom. Mana za ovu klasu fotoaparata jeste što nema kontrolni displej na gornjoj strani, već samo jedan, pozadi, koji služi za prikaz parametara snimanja. Dugmad za izbor načina okidanja, balansa belog (WB) i ISO osetljivosti nalaze se na gornjem delu fotoaparata i smešteni su tako da ih je teško koristiti, pa je bolje da koristite prečice u meniju preko dugmeta Function.

Dodatni vertikalni rukohvat s nosačem baterija koji se može naknadno kupiti dosta je bitan jer omogućava komfornije i lakše obavljanje određenih operacija ukoliko imate i džojstik. Teoretski, vertikalni

rukohvat s nosačem baterija omogućava fotografima da koriste isti položaj ruke bez obzira na to da li drže fotoaparat u vertikalnom ili horizontalnom položaju. Ovakav dizajn izuzetna je ideja, a ispunjene su i osnovne karakteristike – da rukohvat bude dovoljno velik i za veće ruke. Dodatnim vertikalnim rukohvatom osnovni rukohvat se produžuje, ali tako da malim prstom ne možete slučajno dohvatiti dugme vertikalnog okidača. Zahvaljujući nižoj poziciji vertikalnog rukohvata, ukupan prostor za vašu ruku u vertikalnom položaju otprilike je isti kao i kada on nije montiran na fotoaparat. Displej koji se nalazi na zadnjoj strani veličine je 3 inča i ima rezoluciju od 921.000 tačaka, što omogućava jasno pregledanje snimljenih fotografija. Koristi se, takođe, umesto drugog displeja za podešavanja parametara tokom fotografisanja, a ima i nekoliko "pametnih" funkcija. Pre svega ima Eye Start tako da kada podignete fotoaparat u nivo vašeg oka, on ima senzor koji to registruje i automatski isključuje displej. Prikaz informacija na displeju takođe se okreće kada fotoaparat okrenete u uspravan položaj.

MOGUĆNOSTI: Kao i većina trenutno aktuelnih D-SLR fotoaparata na tržištu, Sony α700 nije razočarao kada govorimo o mogućnostima koje pruža. Potrebno mu je manje od sekunde da snimi fotografiju u JPEG formatu, što ga čini bržim od bilo kog standarda a to sve zahvaljujući novom BIONZ procesoru kojim je unapređena brzina. Duplo je brži od α100 i možemo fotografisati brzinom od pet snimaka u sekundi s neograničenim brojem uzastopnih fotografija u JPEG formatu sve dok se memorijska kartica ne popuni, kada se koriste brže CF memorijske kartice (kao što je, na primer, SanDisk Extreme IV), ili 20 u nekompresovanom RAW formatu.

Za memorisanje snimljenih fotografija može da koristi dva tipa memorijskih kartica: popularnu CompactFlash memorijsku karticu i MemoryStick Duo karticu koju koriste svi kompaktni "Sony" fotoaparati i ostali uređaji. Kao i Sony α100 poseduje i Super SteadyShot (stabilizator slike ovog proizvođača) koji pomera senzor kako bi obezbedio stabilizaciju slike bez obzira na to koji objektiv koristite. Na taj način možemo da svedemo neoštine nastale usled trešnja fotoaparata na minimum. S aktivnom

Super SteadyShot opcijom mogće se fotografisati sa četiri stepena dužim ekspozicijama. Ovo, takođe, daje senzoru dvostruku ulogu i služi kao sistem protiv prašine, pomažući da se smanji prljavština na senzoru koja može da bude veoma nezgodna. Za razliku od većine drugih D-SLR fotoaparata, "Sony" kod nove Alfe nema živi prikaz slike. Autofokus je znatno unapređen, ima 11 polja, a centralno polje ima dvostruki krstasti senzor. Brz je, tačan i povezan, a u lošijim uslovima može da koristi AF pomoćno svetlo. Za razliku od mnogih drugih, ovo je crveno svetlo i emituje prugastu strukturu, što dosta unapređuje autofokus kada su slabi svetlosni uslovi.

KVALITET FOTOGRAFIJE: Velika novina kod Sony α700 jeste impozantna rezolucija od efektivnih 12,24 miliona piksela, što bi trebalo da bude više nego potrebno i najzahtevnijim fotografima. Sony je u poslednjih nekoliko godina uložio mnogo rada kako bi popravio kvalitet senzora, a novine su vidljive već kod modela α700 koji ima CMOS senzor, a koji "Sony" naziva EXMOR. On ima brojne nove karakteristike uključujući i A/D konverziju na samom senzoru i dvostruku redukciju šuma. Ovo se jasno vidi po rezultatima i smanjenom prisustvu šuma. Čak i pri izuzetno visokoj osetljivosti, dobićete fotografije koje će imati manje šuma, ali će biti zasićenije i oštrije nego one što dobijate s većinom drugih fotoaparata pri osetljivosti od ISO 1.600. Kada se sve uzme u obzir, α700 daje impresivan kvalitet fotografija. Osetljivost ide samo do ISO 3.200, ali je možete povećati podešavanjima do ISO 6.400. Snimljene fotografije odlikuju se i bogatim, zasićenim i prirodnim bojama. Opcija "Dynamic Range Optimiser" je zanimljiva jer je u kombinaciji s Bracketing opcijom možete snimiti jednu fotografiju, a fotoaparat će snimiti više različito procesiranih fotografija. Kasnije izaberete najbolju fotografiju. Nakon kupovine fotoaparata proverite koju verziju Firmware ima vaš fotoaparat. Sigurno negde na policama ima i ovih fotoaparata sa starom verzijom v1. Možete nadograditi vaš fotoaparat novom verzijom v2 (skinite ga sa sajta proizvođača) jer su poboljšanja u kvalitetu fotografija znatna.

SOFTVER I OPREMLJENOST: Na kompaktnom disku koji ćete dobiti nalaze se tri programa: Picture Motion Browser 2.1.02, za jednostavno pregledanje fotografija, a ima i mogućnost kalendarskog prikaza, Image Data Lightbox SR 1.0 – napredniji program za organizaciju i izbor velikog broja snimljenih fotografija. Treći program je Image Data Converter SR 2.0, koji se koristi za konverziju i obradu fotografija snimljenih u sirovom RAW formatu.

Pored baterije i punjača, standardna oprema uz α700 jeste infracrveni daljinski. On je vrlo koristan ako vaš fotoaparat povežete s televizorom kako biste pregledali fotografije. Kada govorimo o pregledanju fotografija, α700 ima HDMI izlaz za gledanje fotografija na HD-ready ekranima i, takođe, postoji poseban, specijalan režim rada za optimizaciju HD fotografija za Sony BRAVIA televizore.

"Sony" je svoj D-SLR sistem nadgradio velikim brojem objektiv i ostale opreme. Neki su potpuno novi, neke Minoltine AF objektivne je samo preimenovao, a u ponudi ima i objektiv koji nose Carl Zeiss ime. Naravno, može da koristi i sve one stare autofokusne "Minoltine" objektivne. Ako ga kupujete u kompletu s objektivom, moja je preporuka da to bude skuplji 16–105 mm, koji je znatno bolji od objektiv 18–70 mm.

! UTISAK

"Sony" je, kada posmatramo cenu i kvalitet koji nudi, dobro pozicionirao svoju novu Alfu na tržištu i nije se nimalo žalio s novim D-SLR fotoaparatom. Jedini fotoaparati sa 12 miliona piksela u ovom momentu jesu Nikon D300, koji košta oko 1.700 evra, ili Canon EOS 5D, koji košta oko 2.400 evra, što je znatno više od α700. Skuplji je i Olympus E-3 koji ima dva miliona piksela manje, nešto robustnije telo i, takođe, stabilizaciju slike na samom senzoru. Jeftiniji je jedino Canon EOS 40D, ali on ima rezoluciju od 10 megapiksela. Sony α700 predstavlja dobar izbor za napredne entuzijaste i poluprofesionalce i naročito je primamljiv za ranije korisnike autofokusnih "Minoltinih" SLR fotoaparata.

Svi podaci o postavljenim elementima za fotografisanje mogu se videti na velikom displeju koji se posle nekoliko sekundi isključuje da ne bi previše trošio bateriju, ili onda kada se oko približi okularu tražila da nam svetlo koje dolazi od monitora ne bi smetalo prilikom kadriranja. Ponovo se aktivira laganim pritiskom na okidač, a na njemu se orijentacija podataka menja zavisno od toga da li fotoaparat držimo u vertikalnom ili horizontalnom položaju

- stabilizacija slike, brzina, kvalitet slike, isporučuje se s infracrvenim daljinskim okidačem, cena
- nema kontrolni displej, u displeju tražila nema podataka o ISO osetljivosti, zaštitni poklopac za displej dodatno se kupuje

ULAZNICA za visoko društvo

"Panasonikov" prvi D-SLR fotoaparati, Lumix L1, nije se baš pokazao na tržištu, zato ćemo proveriti da li nov Lumix L10 donosi poboljšanja i kakva mu je budućnost...

Nov Panasonic Lumix L10 ima senzor od 10 miliona piksela i kada se uporedi s prethodnikom, Lumixom L1, koji je imao rezoluciju od 7,5 miliona piksela, to je napredak koji ga čini konkurentnim u odnosu na ostale proizvođače na tržištu. Osim rezolucije senzora, Panasonic sada ima i vrlo važnu karakteristiku kao što je živu prikaz slike (Live View). Možda ćete reći, pa dobro, sve ovo smo već videli i nismo baš bili impresionirani ovom mogućnošću kod drugih fotoaparata, ali Lumix L10 jeste prvi D-SLR fotoaparati kod koga ova funkcija radi odlično. Još jedna stvar u kojoj oskudeva većina D-SLR fotoaparata sa živim prikazom slike jeste nemogućnost rotiranja displeja, a Lumix L10 ima pokretni displej za lakše fotografisanje iz svih uglova. Možete i sami sebe da snimate i pošaljete na naš konkurs s temom Autoportret!

Drugi problem koji ima većina ostalih D-SLR fotoaparata jeste nedostatak autofokusa. Usled prirode rada živog prikaza slike, nemoguće je postići isti nivo autofokusa koji obično postižete D-SLR fotoaparata kada koristite tradicionalni TTL. "Panasonic" je mudro postupio kada je angažovao stručnjake koji se bave kamkorderima i koji su iskoristili tehnologiju autofokusa kod kamkordera da bi rešili problem kod fotoaparata. Sistem radi na osnovu kontrasta i vrlo je efikasan.

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE: Rukovanje Lumixom L1 bilo je jedno od glavnih slabosti, ali zato Lumix L10 više podseća na kompaktni "Panasonikov" dizajn, a manje na staromodniji tela kakva nudi "Leica". Ima moderan dizajn kao i većina D-SLR fotoaparata, s točkim za izbor režima rada i "normalnim" okidačem umesto smešnog okidača

kakav je imao Lumix L1. Dugmad za izbor različitih parametara raspoređena su oko rukohvata za lak rad pomoću palca i prsta, zajedno s ostatkom kontrolnih dugmadi koja se nalaze na zadnjoj i gornjoj strani fotoaparata, tako da ga sve vreme možete držati u desnoj ruci. Jedini izuzetak od ovog jesu prekidač za podizanje blica i dugme za aktiviranje živog prikaza slike. Pokretni displej čini da ovaj fotoaparati bude upotrebljiviji u različitim situacijama a možete ga okrenuti ka unutra kako biste ga zaštilili od slučajnih ogrebotina. Sličan je naprednijim kompaktnim fotoaparata i pružice vam zaista osećaj kao da ste dobili najbolje od oba sveta. Uz L10 dobija se nov objektiv – Leica D 14–50 mm f/3,5–5,6 Mega OIS što je ekvivalentno žižnoj daljini od 28–100 mm kod formata od 35 mm. Ima ugrađen stabilizator slike, što predstavlja atraktivnu opciju za objektiv koji dobijate u paketu, čak iako je malo skuplji. Dok "Olympus" koristi četvorotrećinski sistem kako bi objektivu koje pravi bili što manji, nov objektiv koji je proizveo "Panasonic" dosta je veći ako ga poredimo s "Olympusovim" modelima. On više liči na male telefoto objektivu, posebno kada je u maksimalnom položaju od 50 mm tj. 100 mm. Bez obzira na to što ima ugrađen Mega OIS, ipak je razočaravajuće da je veličina objektivu skoro ista kao i veličina fotoaparata. Rukovanje je izuzetno poboljšano u odnosu na Lumix L1,

zahvaljujući "Panasonikovom" dizajnu kompaktnih D-SLR fotoaparata. Ukoliko ste navikli da koristite kompaktne digitalce u SLR stilu, onda će Lumix L10 biti jedan od najjednostavnijih fotoaparata za one koji prvi put koriste D-SLR fotoaparati.

Pokretni displej u kombinaciji sa živim prikazom slike ima izuzetnu primenu u situacijama kada treba nešto snimiti iznad glave ili sasvim nisko

MOGUĆNOSTI: S brzinom snimanja od 3 snimka u sekundi, Lumix L10 može da snima JPEG fajlove sve dok imate mesta na memorijskoj kartici, jer se fotografije vrlo brzo snimaju i nije potrebno da čekate da fotoaparati ponovo bude spreman za snimanje. Razočaravajuće je da možemo snimiti samo tri uzastopna snimka u RAW formatu. Kada koristite režim živog prikaza slike, možete pomerati polje fokusa gde god želite u kadru, što vam omogućava da postignete preciznije izostravanje nego kada gledate kroz tražilo. Ovo je vrlo važno kada fotografirate u makro području jer vam omogućava precizno i tačno izostravanje. Autofokus tokom živog prikaza slike pogodan je za većinu situacija, iako vam uopšte neće biti lako da ga održite kad snimate neke brze akcije. Kod drugih fotoaparata na tržištu korišćenje živog prikaza je mnogo teže nego korišćenje tražila. Funkcija živog prikaza koju srećemo kod L10 je najbolje rešenje u odnosu na sve druge D-SLR fotoaparate koji su trenutno dostupni na tržištu.

KVALITET FOTOGRAFIJE: Isto kao i kod Lumix-a L1, u pakovanju s fotoaparatom dobija se i Leica objektiv, što garantuje postizanje odličnih rezultata bez vinjetiranja i hromatske aberacije i kada se poredi s većinom drugih objektivu koji se dobijaju u kompletima, ovaj objektiv kotira se vrlo visoko. Jedini problem jeste što cena kompleta s objektivom ne može da se poredi sa setovima drugih D-SLR fotoaparata. Kad govorimo o šumu koji se javlja na fotografijama, Lumix L10 postiže najbolje rezultate sa ISO 100 i ISO 200. Šum postaje evidentan s osetljivostima iznad ovih, ali krajnji rezultat i dalje je dobar. Može se čak reći i da su rezultati nešto bolji od modela kao što je Sony a700. Ovaj fotoaparati namenjen je fotografima entuzijastima i njime će postići dosta dobre rezultate.

SOFTVER I OPREMLJENOST: Uz fotoaparati dobija se kompaktni-disk s paketom softvera kao što su: LUMIX Simple Viewer 1.3, PhotofunStudio Viewer 1.4 i SilkyPix Developer. Pomoću njih možete organizovati i pregledati snimljene fotografije i konvertovati RAW format. Za memorisanje snimljenih fotografija koristi veoma popularnu SD memorijsku karticu, a podržava i SDHC memorijske kartice kapaciteta većeg od 2 GB. Za napajanje koristi punjivu Li-jon bateriju BLS-1, koja je u skladu s novim fotoaparatom kompaktnih

dimenzija i kapaciteta od 1.150 mAh ali nije predviđen nosač baterija s vertikalnim rukohvatom. Može da koristi IC bežični daljinski okidač. Ponekad su to male stvari koje čine stvarnu razliku. U ovom slučaju, "Panasonic" vam u standardnom pakovanju s fotoaparatom isporučuje i okular. Okular s povećanjem od 1,2 puta koriguje malo tražilo koje predstavlja nedostatak kod većine fotoaparata sa četvorotrećinskim sistemom. Panasonic L10 trenutno je dostupan samo u kompletu s Leica D 14–50 mm f/3,8–5,6 OIS. Prednost ovog objektivu jeste što poseduje optičku stabilizaciju slike (Mega OIS) budući da "Olympusovi" digitalni fotoaparati imaju stabilizator slike ugrađen u telo fotoaparata bez obzira na objektiv. Mada na tržištu još uvek ne postoji veliki broj "Panasonikovih" objektivu, četvorotrećinski bajonet znači da možete kupiti i koristiti neki od izvanrednih "Olympusovih" ili "Sigminih" objektivu.

B. BJELICA

! UTISAK

Za razliku od drugih proizvođača elektronske opreme koji pokušavaju da se "uguraju" na tržište D-SLR fotoaparata, cena od oko 1.300 evra "Panasonikovog" D-SLR fotoaparata nešto je viša. Pitanje je da li je funkcija živog prikaza, koju poseduje Panasonic Lumix L10, baš toliko uticala na visinu cene i kako će reagovati potencijalni kupci koji znaju da znatno jeftiniji kompaktni digitalni modeli takođe imaju tu funkciju. Njegova cena trebala bi da bude sličnija konkurentnim modelima kao što su: Canon EOS 400D (odnosno s novim EOS 450D), Nikon D80 ili Olympus E510, koji su otprilike u istoj klasi. S karakteristikama koje ima, Lumix L10 pogodan je za iskusnije korisnike koji prvi put koriste D-SLR fotoaparati. Svakako se mora reći da su poboljšanja koja donosi Lumix L10 u odnosu na Lumix L1 više nego evidentna i ovaj model uvodi "Panasonic" u visoko društvo D-SLR fotoaparata.

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	LUMIX L10
Cena (sa PDV)	oko 1.300 evra (set s objektivom)
Priključak za objektiv-bajonet	4/3 standard
Faktor uvećanja žižne daljine	2 x
Tip senzora / veličina	Live MOS / 17,3 x 13 mm
Odnos strana senzora	1,33 (4:3)
Efektivna rezolucija	10,1 milion piksela
Format u kojem snima	JPEG, RAW, RAW + JPEG
Tražilo	pokriva 95 % vidnog polja, uvećanje 0,92x, korekcija dioptrije -3 do +1 m ⁻¹
Displej	2,5 inča (6,4 cm) TFT LCD sa 207.000 piksela
Autofokus / krstastih senzora / osetljivost za ISO 100	sistem sa 3 AF polja / 1 krstasti / 0 do 19 EV; sistem na bazi kontrasta kod živog prikaza slike / 0 do 20 EV
AF osvetljivač	da
Brzina zatvarača	60 s do 1/4.000 s i B
Sinhronizacija blica	1/160 s
Ekspozicijski režimi rada	Auto, P, A, S, M i deset programa sa scenama
Merni sistem	merenje u 49 zona ili 256 zona (kod živog prikaza slike), centralno i spot
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	Auto ili ručno (ISO 100/200/400/800/1.600)
Korekcija ekspozicije	+/- 2 EV (korak 0,3 EV)
Korekcija snage blica	+/- 2 EV (korak 0,3 EV)
AutoBracketing	tri snimka s korakom +/- od 0,3 do 2 EV
Balans belog	Auto, sedam definisanih opcija, prethodno izmereni i u kelvinima
Bracketing / fino podešavanje balansa belog	ne/ da
Ugrađeni blic	da
Blic TTL sistem	TTL
Tip memorijske kartice	SD (SDHC)
Daljinski okidač	elektronski žičani
Nosač baterija s vertikalnim rukohvatom	nema
Kontrola dubinske oštine	ne
PictBridge standard	da
Priključci	USB 2.0, video-izlaz i daljinski okidač
Napajanje	Li-jon baterija DMW-BLA13E (1.320 mAh)
Dimenzije / masa (bez baterija i objektivu)	134,5 x 95,5 x 77,5 mm / 480 g
Sadržaj kutije	Li-jon baterija DMW-BLA13E i punjač DE-A38, kabl, okular s uvećanjem, USB kabl, video-kabl i CD-ROM s programom
Informacije	www.panasonic.co.yu

KARAKTERISTIKE	
Vreme spremnosti za rad	1 s
Vreme zapisa na memorijsku karticu / veličina ^a	JPEG Fine 0,8 s / 4,2 MB RAW 1,7 s / 13 MB RAW+JPEG 2,6 s / 16,8 MB
Brzina kontinualnog fotografisanja	3 snimka u sekundi

- živi prikaz slike s direktnim AF, pokretni displej
- može da snimi samo tri RAW snimka u kontinuitetu, cena nije konkurentna

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★★
KVALITET FOTOGRAFIJE	★★★★★
SOFTVER I OPREMLJENOST	★★★★★
CENA / KVALITET	★★★
UKUPNA OCENA	★★★★★

^a Koristićena memorijska kartica SanDisk Extreme III od 1 GB / Približne vrednosti

SONY ERICSSON K850i

Za entuzijaste

S prosečnom rezolucijom od oko deset miliona piksela, koju danas poseduje većina D-SLR fotoaparata, poslednja serija mobilnih telefona s kamerom, tj. sa fotoaparatom ima iznenađujuću veliku prosečnu rezoluciju od pet miliona piksela. Testirali smo najbolji model koji se nalazi u ponudi "Sony Ericssona", K850i, i shvatili da je on namenjen fotografima entuzijastima...

Trenutno najbolji mobilni telefon koji se nalazi u ponudi "Sony Ericssona" jeste K850i s rezolucijom od 5 miliona piksela. Dok se nisu pojavili drugi mobilni telefoni iste rezolucije na tržištu, ovo je bio možda prvi model kod koga su podjednako dobri i telefon i fotoaparat i koji ne nudi samo autofokus, stabilizator slike već i moćni Xenon blic i Photo fix.

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE: Većina dugmadi su neverovatno mali, ali zahvaljujući većem prostoru između njih, tako da i korisnici koji imaju veće i deblje prste, mogu precizno da rade njima. Posедуje tri kontrolna dugmeta osetljiva na dodir, koja se nalaze odmah ispod glavnog displeja i koriste se kao osnovna dugmad za većinu operacija. Bio sam malo zbunjen zašto su ova dugmad osetljiva na dodir. U praksi to znači da svako dugme možete lako aktivirati ili čak možda nećete biti ni sigurni da li ste aktivirali pravo dugme za ono što vam je potrebno. Elementi fotoaparata na telefonu više su izdvojeni i samostaljniji nego kod bilo kog drugog modela, s posebnim dugmetom za aktiviranje fotoaparata i klizača za biranje između režima rada fotoaparata, kamere ili pregledanja. Ima funkciju zumiranja, ali ne i optičkog, pa je bolje ostaviti zumiranje za pregledanje onog što ste snimili. Na prednjoj strani telefona ugrađen je svetlome, ali ako ga slučajno prekrivate prstima tokom fotografisanja, možete upropastiti eksponiranost fotografije. U pakovanju s telefonom naćete i dodatni listić s preciznim instrukcijama kako da držite telefon da ne bi došli u situaciju opisanu u prethodnoj rečenici. Kada koristite fotoaparat, dugmad s brojevima 3, 6, 9 i # služe kao prečice i imaju dvostruke uloge za izbor: načina snimanja, režima sa scenama, aktiviranja samookidača i načina rada blica. Ona su takođe označena, pa ih možete lako uočiti, dok ste na prethodnom modelu morali pamtit koji broj ima koju funkciju.

MOGUĆNOSTI: Ima čak i autofokus, kao i AF pomoćnu lampu koja pomaže u situacijama sa slabim svetlom tako da bi trebalo da možete da izoštrite većinu objekata ali ne pokušavajte da izoštravate pejzaž u mraku. Mana prethodnih modela mobilnih telefona s fotoaparatom jeste što su bili blokirani nekoliko sekundi dok su snimali fotografiju, ali je K850i spreman za snimanje sledeće fotografije već nakon tri sekunde. Ovo zaista predstavlja veliki napredak. Klasičan nedostatak korišćenja fotoaparata na mobilnim telefonima jeste vreme kašnjenja od pritiska na dugme do snimanja fotografije, ali s BestPic tehnologijom K850i snima devet fotografija u nizu i omogućava vam da izaberete najbolju. Čak i ako snimate u normalnom režimu rada, kašnjenje je minimalno.

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	Sony Ericsson K850i
Cena	41.399 dinara
Efektivna rezolucija fotoaparata	5 miliona piksela
Stabilizacija slike	da (elektronska)
Format u kojem snima	JPEG
Ekspozicijski režimi rada	Auto i 7 programa sa scenama
Merni sistem	procenjeno na čitavoj površini i spot
Ekv. osetljivost (ISO)	Auto i ISO 100/200/400
Video-zapis:	da
Displej	TFT dijagonale 2,2 inča sa 240 x 320 piksela i 262.144 boja
Tip memorijske kartice	interna 40 MB, Memory Stick Micro (M2) i Micro SD
Tip baterije	Li-jon
Dimenzije	102 x 48 x 17 cm
Masa	118 g
Sadržaj kutije	kaiš, punj, baterija, punjač, USB kabl, slušalice i memorijska kartica M2 od 512 MB, CD s programima i uputstvo
Informacije	www.sonyericsson.com i www.comtrade.co.yu
Garancija	1 godina

KARAKTERISTIKE

Vreme spremnosti za rad	4 s
Vreme zapisa na memorijsku karticu / veličina	3 s / 1,3 MB
Trajanja baterije kada je neaktivan	400 sati
Trajanje baterije kada se razgovara	9 sati

- dobar kvalitet fotografija za jedan mobilni telefon, jednostavno rukovanje
- može da se zakloni svetlome, nema optički zum, uputstvo na spskom, nema isti kvalitet kao i originalno uputstvo

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★★
KVALITET FOTOGRAFIJE	★★★★★
SOFTVER I OPREMLJENOST	★★★★★
CENA / KVALITET	★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★★

Model K850i ima ugrađenu memoriju od 40 MB i uz njega se dobija i kartica Memory Stick M2 od 512 MB. Takođe, prihvata i SD memorijske kartice, koje su, otprilike, upola jeftinije od verzije M2. Ovo vam može biti korisno ako prelazite s nekog drugog modela mobilnog telefona na ovaj, a ne želite dodatno da ulažete u kupovinu novih memorijskih kartica. Kod ovog modela pronaći ćete čitav opseg standardnih opcija koje očekujete da nađete kod digitalnih fotoaparata, uključujući parametre za ISO osetljivost (možete birati između Auto, 100, 200, 400), opcije balansa belog, merenje, pa čak i sedam režima sa scenama. Ima samookidač u paru sa stativom za koji morate izdvojiti dodatni novac ako želite da snimate bolje autoportrete.

KVALITET FOTOGRAFIJE: Možete očekivati izuzetne rezultate kad koristite niže ISO osetljivosti, ali ćete primetiti pad u kvalitetu saturacije boje sa ISO 400. Oštrina fotografije je na dobrom nivou ali, ipak nije na odmet da se ona malo poboljša u Photoshopu. Ako slučajno prstima ne blokirate svetlome, fotografije će biti dobro eksponirane, ali uvek možete popraviti rezultat korišćenjem korekcije ekspozicije, ako je to potrebno. Rezultati su dobri ako štampate fotografije A4 formata, ali su više nego dobri ako ih štampate u formatima od 10x15 cm do 15x21 cm.

B. BJELICA

UTISAK

DA LI GA TREBA IMATI?
Vrlo je teško odrediti vrednost fotoaparata na mobilnom telefonu, pogotovu što ako ga kupite u nekom od paketa i vežete se ugovorom za određenog operatora, verovatno ćete ga dobiti besplatno ili jeftinije od stvarne cene. Ali, vrlo je važno pitanje: "Da li je K850i vredan i koliko će meni kao fotografu zaista biti potreban i značiti mi?" Pa dobro, svakako vam ne možemo savetovati i preporučiti da se lišite vašeg D-SLR ili kompaktnog digitalnog fotoaparata i zamenite ga mobilnim telefonom K850i, ali ako kod sebe nemate digitalni fotoaparat, onda je K850i zaista gadžet koji zasluđuje da ga imate. Izvanredan je za snimanje na nekim lokacijama za koje sigurno znate da ćete se kasnije vratiti s punom fotografskom opremom, a ono gde je njegova primena izuzetna jeste za noćne zabave kada ne želite da nosite vašu opremu i brinete o tome da li ćete je izgubiti, oštetiti... Najvažniji aspekt kod mobilnih telefona s fotoaparatom nije fotoaparat, već telefon, jer je to deo koji ćete vi najviše koristiti. Ako tražite nov mobilni telefon kojim možete da snimate fotografije koje ne želite kasnije da obrišete očajni zbog njihovog lošeg kvaliteta, onda je K850i pravi model za vas.

Pretplatite se na Mikro sa DVD-om

U svakom broju: **DVD** sa preko 8,5 GB programa, demo igara i najava filmskih hitova.

Od sada u svakom broju, poklon za sve čitaoce: **DVD** sa preko 8,5 GB programa, demo igara i najava filmskih hitova.

FIZIČKA LICA
POLUGODIŠNJA PRETPLATA
Sa DVD-om: 1770,00 dinara
Bez DVD-a: 1530,00 dinara

FIZIČKA LICA
GODIŠNJA PRETPLATA
Sa DVD-om: 3025,00 dinara
Bez DVD-a: 2585,00 dinara

PRAVNA LICA
GODIŠNJA PRETPLATA
Sa DVD-om: 3575,00 dinara
Bez DVD-a: 3135,00 dinara

PRETPLATA: (011) 3540-544 i 3540-545; faks: (011) 3058-034

pretplata@mikro.co.yu

CANON EF-S 17-55 MM F/2,8 IS USM

Stabilnost, pre svega

Najnoviji "Canonov" objektiv namenjen D-SLR fotoaparatom ima stabilizator slike (IS), veliku svetlosnu jačinu od f/2,8 za ceo opseg zuma i USM motor za izoštravanje. Stavili smo ga na fotoaparat i proverili koliko je zaista dobar i šta tačno dobijate za 1.000 evra, koliko je potrebno izdvojiti za ovaj objektiv

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE: Iako je namenjen profesionalcima, na prvi pogled nema kvalitet izrade koji biste očekivali. Kad koristite prsten za zumiranje imate osećaj da je prilično lagan. Dok većina profesionalnih objektivima ima unutrašnji rad zuma, na ovom modelu optika se napred izvlači za oko 2,5 cm kad zumirate sa 17 mm do 55 mm. Prsten zuma, na prednjoj strani objektivu, prilično je veliki i komforan, dok je prsten za izoštravanje smešten iza njega i kad se poredi, nije baš zgodan za upotrebu. Moram napomenuti da većina korisnika više koristi prsten zuma nego za ručno izoštravanje, a moguće je i direktno ručno izoštravanje bez prebacivanja u taj režim. Na bočnoj strani nalaze se dva prekidača za izbor načina izoštravanja i uključivanja sistema za stabilizaciju slike. Ako ste očekivali da ćete dobiti kao standardnu opremu, osim poklopca, dobiti i senilo i torbicu (koji se dobijaju uz većinu drugih objektivu), razočaraćete se i moraćete sve ovo odvojeno da kupite. Može vam izgledati kao trivijalna stvar, ali nije, jer ako nemate senilo, možete imati problem pri fotografisanju po jakom suncu. Što se filtera tiče, ako imate neki drugi profesionalni objektiv, možete koristiti uobičajeni filter od 77 mm, koji je postao standard među profesionalnim objektivima. Ako ga nemate, onda ćete kupovinom filtra povećati ukupnu cenu, pošto se zna da veći filter košta više.

MOGUĆNOSTI:

Prva i najvažnija prednost jeste velika svetlosna jačina objektivu s otvorom blende od f/2,8 tako da ga možete dobro iskoristiti za dobijanje plitke dubinske oštine i veoma je korisna u slabim svetlosnim uslovima kada su potrebne veće brzine zatvarača. U ovaj objektiv ugrađen je stabilizator slike (IS), koji omogućava da fotografirate sa manjom brzinom zatvarača, kad je to potrebno, i na taj

način smanjite neoštrinu nastalu usled drmanja fotoaparata. Mnogi korisnici danas zahtevaju stabilizaciju slike na skoro svakom objektivu koji kupe tako da je, s te strane, ovaj objektiv više nego zanimljiv većini kupaca. Doneti presudu o tome koliko dobro radi stabilizator slike uvek je težak posao, da ne kažem subjektivan, no, bez obzira na to, na našem testu zaključili smo da IS radi dobro. Vrlo je postojan, s brzinama zatvarača od oko tri koraka sporijim nego što se obično koriste, ali ponekad mi je uspevalo da snimim oštre fotografije i s ekspozicijom od 1/8 s. Činjenica da je ovo EF-S objektiv znači da se može koristiti na "Canonovim" D-SLR fotoaparatom sa APS-C veličinom senzora, pa vidni ugao koji pokriva ovaj objektiv odgovara ekvivalentnoj žižnoj daljini od 27 do 88 mm kod formata od 35 mm. Sistem autofokusa koristi USM tehnologiju, što omogućava da AF bude brži i tiši nego kod standardnih objektivu koji nemaju USM motor. Karakteristike autofokusa su onakve kakve i očekujete od profesionalnih objektivu, a to su – brzina, tačnost i tih rad. Od momenta kad prstom dodirnete okidač, do njegovog prvog pritiska, fokus se memorise, čineći ga skoro trenutnim. Još jedna zaista korisna karakteristika jeste da izoštrava na daljinama od 35 cm.

KVALITET OPTIKE: Bili smo zaista iznenađeni rezultatima koje smo postigli ovim objektivom. Cena i specifikacija često obećavaju nešto zaista posebno,

! UTISAK

Ako uzmemo u obzir da ima maksimalan otvor blende od f/2,8 i stabilizaciju slike (IS), cena ovog objektivu nije tako visoka. Ali, na nju moramo dodati i cenu senila od oko 45 evra, koje se ne isporučuje s objektivom. Ako fotografirate po jakom svetlu, onda je ova dodatna investicija za senilo neophodna. Ovo je jedan od retkih "Canonovih" objektivu s ovim rasponom zuma koji ima otvor blende od f/2,8 i IS tehnologiju i bez obzira na sve predstavlja dobar izbor, ako ubrzo ne planirate prelazak na neki od "Canonovih" D-SLR fotoaparata sa senzorom punog formata od 35 mm, gde je ovaj objektiv neupotrebljiv.

ali u praksi je sasvim nešto drugo. S maksimalnim otvorom blende od f/2,8 izraženo je vinjetiranje za ceo opseg zuma, a s ovim otvorom blende nećete postići ni očekivanu oštrinu snimljenih fotografija koju očekujete za ovu klasu objektivu. Za sve žižne daljine i otvore blende od f/5,6 do oko f/16 rezultati su mnogo bolji. Oštrina je dovoljna da daje jasne fotografije koje će zadovoljiti većinu korisnika. Nivo hromatske aberacije takođe je mali, a burasta distorzija je dobro kontrolisana za žižnu daljinu od 17 mm. Možda ćete primetiti malu distorziju na ivicama kadra, ali je ovde mnogo bolja nego kod većine objektivu s istom žižnom daljinom.

B. BJELICA

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	Canon EF-S 17-55 mm f/2,8 IS USM
Cena	85.000 dinara (1.000 evra)
Bajonet	Canon EF-S
Žižna daljina	17-55 mm
Ekvivalentna žižna daljina za 35 mm format	27-88 mm
Maksimalan otvor blende	f/2,8
Minimalan otvor blende	f/22
Konstrukcija (br. sočiva / br. grupa sočiva)	19 / 12
Broj lamelica blende	7
Stabilizator slike	da
Minimalna daljina izoštravanja	0,35 m
Maksimalno povećanje	0,17 x (na 55 mm)
Prečnik filtra	77 mm
Senilo	EW-83J
Dimenzije / masa	110,6 x 83,5 mm / 645 g
Sadržaj kutije	prednji i zadnji pokopac
Informacije	

stabilizator slike, otvor blende f/2,8, brzina izoštravanja

senilo se mora odvojeno kupiti, očekivan je bolji kvalitet slike za otvor blende f/2,8 i kvalitet izrade za profesionalni objektiv

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★★
KVALITET OPTIKE	★★★★★
CENA / KVALITET	★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★★

NIKON AF-S DX VR ZOOM NIKKOR 16-85 MM F/3,5-5,6G IF ED

Odličan balans

Najnoviji "Nikonov" standardni zum objektiv 16-85 mm, kao i neki jeftiniji modeli, ima optičku redukciju vibracija, koja se pokazala veoma korisnom u različitim situacijama, i pokriva zaista široku ekvivalentnu žižnu daljinu od 24 mm. Imali smo priliku da ga testiramo nakon što se pojavio u prodaji i pročitajte kakve rezultate smo dobili

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE: Objektiv veoma podseća na stariji i veoma popularan model AF-S DX VR Zoom Nikkor 18-200 mm f/3,5-5,6 G IF ED. Ima isti kvalitet izrade, sličnu konstrukciju i završnu obradu, jedino je malo manji i lakši. Pri zumiranju povećavaju se dimenzije, a kretanje prednje grupe sočiva linearno je i ne okreće se oko svoje ose, pa nesmetano možete koristiti filtre, kao što je polarizacioni. Oko bajoneta ima gumeni prsten koji sprečava prodor prašine i vlage unutar fotoaparata, čime je smanjena mogućnost da se i senzor na fotoaparatu uprlja prašinom. Prsten za zumiranje je dovoljno velik i ugodan je za korišćenje, što se ne može reći za prsten kojim se ručno izoštrava, jer je uži. Sreća u nesreći jeste to što retko koristimo ručno izoštravanje. Na bočnoj strani nalaze se tri prekidača: jedan za izbor načina izoštravanja, a druga dva za rad sistema za redukciju vibracija.

MOGUĆNOSTI: Namenjen je isključivo D-SLR fotoaparatom sa 1,5 puta manjim senzorom od formata od 35 mm, tj. za DX format, kako ga "Nikon" naziva. Vidni ugao koji pokriva odgovara ekvivalentnoj žižnoj daljini od 24 do 127,5 mm kod formata od 35 mm. Tako pokriva isti vidni ugao za DX format kao objektiv AF-S 24-120 mm za pun format od 35 mm, a koji "Nikon" ima već

dugo u svojoj ponudi objektivu. Ima sistem za optičku redukciju vibracija (VR) novije generacije, koji omogućava fotografisanje sa četiri stepena dužim ekspozicijama. Sistem za redukciju vibracija odlično funkcioniše i uspevalo mi je da snimim ostre fotografije iz ruke i s ekspozicijom od 1/6 s, iako je to znatno duža ekspozicija od one koju preporučuje proizvođač. Bez obzira na to, savetujem vam da se za pouzdano oštre fotografije držite preporuke proizvođača. Ima dva režima rada redukcije vibracija – Normal i Active. Normal VR režim rada koristi se za većinu situacija u kojima se možemo naći, a preporučuje se i za korišćenje kada pratimo pokretan objekat i koristimo duže ekspozicije (paning), a kada fotoaparat postavimo na stativ, on će biti automatski detektovan i isključen. Active režim rada koristi se kada je potrebno smanjiti konstantne vibracije nastale ukoliko fotografiramo iz automobila, aviona ili s broda. Izoštravnje je brzo i tiho zahvaljujući ugrađenom SWM motoru, a moguće je i direktno ručno izoštravanje bez potrebe za prebacivanjem u ručni režim. Može da izoštrava na daljinama već od 38 cm. Svetlosna jačina objektivu jeste jedino što nije za pohvalu kod ovog objektivu i kreće se između f/3,5, kada je objektiv postavljen na žižnu daljinu od 16 mm, i f/5,6, kada je u položaju od 85 mm, što nije smetnja jer ekspozicije mogu biti duže kad su svetlosni uslovi lošiji, ali ne može dati veoma malu dubinsku oštrinu i izraženu pozadinsku neoštrinu kao svetlosno jači objektiv. Ako ste planirali da zamenite objektiv AF-S DX Zoom-Nikkor 18-70 mm f/3,5-4,5 G, obradovaće vas podatak da koristi isti prečnik filtra od 67 mm, a senilo HB-39 i mekanu torbicu dobićete s objektivom.

KVALITET OPTIKE: Kod ovog objektivu hromatska aberacija dobro je kontrolisana čak i u najekstremnijim uslovima kada se objekat nalazi u kontrastu. Vinjetiranje nije jače izraženo, a distorzija je u granicama, pa ne predstavlja problem i prihvatljiva je za ovu klasu objektivu. Snimljene fotografije imaju dobar kontrast i reprodukciju boja, a kada je u pitanju oštrina snimljenih fotografija, nivo kvaliteta veoma je sličan objektivu AF-S DX Zoom-Nikkor 18-70 mm f/3,5-4,5 G. Za maksimalan otvor blende na perifernim delovima fotografije daje nešto lošije rezultate, a za otvore blende od f/8 do f/11 za čitav raspon objektivu dobićete skoro ujednačenu oštrinu i bićete više nego zadovoljni.

B. BJELICA

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	NIKON AF-S DX VR Zoom Nikkor 16-85 mm f/3,5-5,6G IF ED
Cena	53.465 dinara (629 evra)
Bajonet	Nikon F(DX)
Žižna daljina	16-85 mm
Ekvivalentna žižna daljina za 35 mm format	24-127,5 mm
Maksimalan otvor blende	f/3,5 (16 mm) i f/5,6 (85 mm)
Minimalan otvor blende	f/22 (16 mm) i f/36 (85 mm)
Konstrukcija (br. sočiva / br. grupa sočiva)	17 / 11
Broj lamelica blende	7
Stabilizator slike	da
Minimalna daljina izoštravanja	0,38 m
Maksimalno povećanje	0,21 x (na 85 mm)
Prečnik filtra	67 mm
Senilo	HB-39
Dimenzije / masa	85 x 35 mm / 72 mm / 485 g
Sadržaj kutije	prednji, zadnji pokopac, senilo i meka torba
Informacije	www.refoto.com / 011/24-56-151

redukcija vibracija, SWM motor, raspon žižne daljine koju pokriva, dobija se senilo

biće bi dobro da ima bolju svetlosnu jačinu

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★★
KVALITET OPTIKE	★★★★★
CENA / KVALITET	★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★★

NIKON COOLPIX P5100

Fleksibilan

Nije prošlo ni šest meseci od kada se pojavio Nikon Coolpix P5000, a već imamo njegovog naslednika koji nosi oznaku P5100. Namijenjen je zahtevnijim korisnicima, a koje novine donosi u odnosu na prethodnika, pročitajte u nastavku

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE: Ima isti kvalitet izrade i gotovo identičan dizajn kao njegov prethodnik, promenjeno je samo nekoliko estetskih elemenata, a crno i kompaktno kućište takođe je napravljeno od legure magnezijuma. Bez obzira na to što je malih dimenzija, zahvaljujući odličnom rukohvatu i gumiranom delu za palac, udoban je za držanje, tako da su vam poluga za zumiranje i okidač dostupni bez promene položaja ruke. Svi parametri za fotografisanje mogu se videti na velikom displeju dijagonale 2,5 inča sa širokim uglom gledanja. Na gornjem delu fotoaparata mogu se uočiti dva točkica, jedan za izbor režima rada, a drugi za izbor komandi. Na zadnjoj strani posebno je zanimljivo dugme "func", čijim pritiskom i okretanjem točkica za izbor komandi biramo željeni parametar koji smo prethodno odredili u meniju (ISO osetljivost, kvalitet i rezoluciju, balans belog i redukciju vibracija). "Nikon" se držao toga da ono što je dobro ne treba menjati, pa je i kod novog Coolpix P5100 promenjeno samo nekoliko estetskih elemenata kako bi se malo razlikovao od prethodnika.

MOGUĆNOSTI: Ima dobar balans između broja funkcija koje se mogu ručno podešavati i potpuno automatskih podešavanja. Zbog toga je pogodan za one koji žele više od ovog fotoaparata, tj. za zahtevnije korisnike, a veoma je dobro rešenje i za one koji nemaju puno znanja o tehničkim fotografisanja jer ovaj fotoaparat ima i puno potpuno automatskih režima rada za različite uslove fotografisanja. Objektiv pokriva vidni ugao od 35 do 123 mm (ekv. formatu od 35 mm), a u situacijama kada je potrebno upotrebiti duže ekspozicije, tu je i optički sistem za redukciju vibracija (VR). U našem testu VR se pokazao veoma efikasnim s dugim ekspozicijama kao što su 1/15 s i 1/8 s, za ekvivalentnu žižnu daljinu objektivu od 123 mm. Spreman je za rad nakon 1,9 sekundi, kašnjenje nakon okidanja praktično je neprimetno, može da snimi u kontinuitetu tri fotografije brzinom od 0,9 snimaka u sekundi, a sa jednim punjenjem baterije EN-EL5 može se snimiti oko 200 snimaka. Ima i veliki raspon mogućnosti podešavanja ISO osetljivosti od ISO 64 do 3.200, s tim da je osetljivost od ISO 3.200 moguća samo s rezolucijama manjim od pet miliona piksela. Ja, a i većina ostalih potencijalnih korisnika fotografije i u sirovom RAW formatu. Poboľšan je sistem za prepoznavanje lica koji je sada tačniji i brži, a ima i opciju BSS (Best Shot Selector), koji bira najbolji snimak po kriterijumu oštine. Od ostalih mogućnosti izdvojio bih: redukciju

SOFTVER I OPREMLJENOST: Uz fotoaparat dobijate skoro sve što vam je potrebno: kompaktni disk s programima koji će vam omogućiti jednostavan prenos snimljenih fotografija iz fotoaparata u računar, osnovnu obradu, organizaciju i pregledanje fotografija, kablove za povezivanje s računarom i televizorom, punjivu Li-jon bateriju EN-EL5 kapaciteta oko 200 snimaka i punjač. Iako ima

! UTISAK

Ovo je najbolji "Nikonov" kompaktni digitalni fotoaparat koji zaista nudi veliku fleksibilnost, dobar balans između ručnih i automatskih opcija za podešavanja. Odlično leži u ruci, dobio je dva miliona piksela više u odnosu na prethodnika, ali nivo šuma ostao je skoro nepromenjen. Cena je odgovarajuća za ovu klasu fotoaparata i mogućnosti koje nudi.

efekta crvenih očiju u fotoaparatu, izoštavanje s prioritonom na lice i D-Lighting koji izvlači mnogo više detalja iz tamnih delova fotografije.

KVALITET FOTOGRAFIJE: EXPED procesor zadužen je za obradu slike dobijene od CCD senzora i fotografije snimljene ovim fotoaparatom dobro su eksponirane, imaju dobru oštrinu, reprodukcija boja je tačna i s ambijentalnim svetlom i kada se fotografše s blicem. U meniju se može podešavati kontrast, oština i zasićenost boja. Efektivna rezolucija od 12,1 milion piksela jeste respektabilna za ovu klasu. Najbolje rezultate kod P5100 i fotografije bez znatno primetnog šuma dobićete s osetljivostima od ISO 64 do 200, dok su fotografije snimljene s osetljivostima od ISO 400 do 800 i pored vidljivog šuma upotrebljive, a za osetljivosti ISO 1.600, 2.000 i 3.200 šum je prilično vidljiv. Moćni procesori pokušavaju da "ispegljaju" nivo šuma, ali ne tako kvalitetno, i jedini način jeste povećanje veličine senzora, a ne rezolucije.

internu memoriju od 52 MB, treba dodatno kupiti SD memorijsku karticu. Od ostale opreme za njega možete kupiti AC adapter EH-62A, adapter UR-E20 za korišćenje širokougaonog konvertera WC-E67 i telekonvertera TC-E3ED, a može da koristi i eksterne "Nikon" bliceve SB400, SB600 i SB800.

B. BJELICA

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	Nikon Coolpix P5100
Cena (sa PDV)	29.990 dinara
Efektivna rezolucija	12,1 milion piksela
Odnos strana senzora	CCD, 1/1,72 inča
Objektiv	3,5x, 7,5 - 26,3 mm (ekv. 35-123 mm)
Maks. otvor blende	f/2,7-1/5,3
Min. daljina izoštavanja	4 cm
Format u kojem snima	JPEG
Ekspozicijski režimi rada	Auto, P, S, A, M i 15 programa sa scenama
Displej	2,5 inča (6,4 cm) sa 230.000 piksela Matrix u 256 segmenata, centralno i spot
Merni sistem	
Ekv. osetljivost (ISO)	Auto (64-800) i ISO 64/100/200/400/800/1.600/2.000/3.200
Video-zapis: dužina / format / maks. rezolucija	neograničen / AVI/ 640 x 480 piksela, 30/15 snimaka u sekundi
Stabilizator slike	da (optički)
Tip memorijske kartice	interna 52 MB, SD, (SDHC)
Tip baterije	Li-jon EN-ELS
Dimenzije / masa	98 x 65 x 41 cm / 200 g
Garancija	2 godine
Sadržaj kutije	kaiš, punjiva baterija EN-ELS, punjač MH-61, USB i video kabl i CD-ROM: programi i uputstvo
Informacije	www.refot.com

KARAKTERISTIKE	
Vreme spremnosti za rad	1,9 s
Vreme zapisa na memorijsku karticu	3,2 s / 4,2 MB
Brzina kontinualnog fotografisanja	0,9 snimaka u sekundi

- + veći broj ručnih opcija za podešavanje, priključak za eksterni blic, dobra ergonomija, kvalitet snimljenih fotografija za niže osetljivosti
- nema RAW format, lošije mogućnosti kontinualnog fotografisanja, veći šum s višim osetljivostima

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★
KVALITET FOTOGRAFIJA	★★★★
SOFTVER I OPREMLJENOST	★★★★
CENA / KVALITET	★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★

Super InkJet

Ponekad izgleda kao da se u pojedinim oblastima IT industrije nema šta dodati i da je već odavno sve izmišljeno i napravljeno. Kada sam od predstavnika firme Colorsys koja zastupa ovaj brend dobio kutiju s uzorcima papira firme "Tecco" moram priznati da sam pomislio da je to samo još jedan proizvođač papira

Ali kada sam počeo da sadržaj ponude ove firme pregledam list po list shvatio sam da pored uobičajenih vrsta papira tu može da se nade i nešto drugo.

Već na prvi pogled može se primetiti veoma visok kvalitet materijala i površina na kojima se štampa što, uz različite debljine i završnu obradu materijala pruža veliki izbor pa je ponekad teško odlučiti na kom papiru oštampati fotografiju. Veoma me je obradovala činjenica da se na sajtu ovog proizvođača mogu pronaći i sistemi za kontrolu boja u računaru ali i kolorni profili koji unapređuju i olakšavaju sva podešavanja u procesu štampanja.

Zanimljivo je da po specifikaciji proizvođača Canvas ProPlus i Canvas Satin materijal nisu podržani od strane HP 9180 štampača a da sam ja upravo na njima dobio fantastične rezultate.

Posebno su mi se svidela dve vrste FineArt materijala i papiri koji takođe nose isti ovaj prefiks: FineArt Rug, Gallery Board koji se odlikuje specifičnom površinom i čvrstinom papira. Vrhunac ponude koja zanima fotografe svakako predstavljaju papiri pod nazivom Baryte namenjeni štampi crno-belih fotografija i dobijanjem identičnog efekta klasičnom mokrom crno-belom postupku. Od skora, u ponudi se nalazi

Sa oštampane fotografije na materijalu Canvas Satin skeniran je deo veličine 1,5x1,5 cm

Tecco®

Living Paper!

mediaware Digital Photo InkJet

PD170 DUO-Matt	230 g/m ²
PPM Pastell-Matt	190 g/m ²
PM 230 Matt	170 g/m ²
FM160 Film-Matt	160 g/m ²
PPG250 Pearl-Gloss	248 g/m ²
PL285 Luster	285 g/m ²
PHG 260 High-Gloss	260 g/m ²
PDG 250 DUO-Gloss	250 g/m ²
PUW 285 Glossy Ultra White	285 g/m ²
GB330 Gallery Board	330 g/m ²
BP210 Buppenpapier	210 g/m ²
CPP340 Canvas Pro Plus	340 g/m ²
Cs350 Canvas Satin	350 g/m ²
BT270 Baryt	270 g/m ²

Fotoalbumi
Kolor i crno-bele fotografije
Kolor i crno-bele fotografije
Prezentacije
Portreti i posteri
Posteri i fotografije
Pejzaži
Foto-albumi
Dizajn
Izložbe
Reprodukcije
Print na platnu
Print na platnu
Crno-bele fotografije

10x15cm do A2, rolne
10x15cm do A3+, rolne
10x15cm do A2, rolne
A4 do A1, rolne
10x15cm do A2, rolne
10x15cm do A2, rolne
10x15cm do A2, rolne
A4 do A2
10x15cm do A2, rolne
A4 do A0
A4 do A0 i rolne
A4 do A0 i rolne
A4 do A2 i rolne
A4 do A2 i rolne

M. ŽIVKOVIĆ

Colorsys doo
Beogradskog bataljona 5
Andrićev venac 12
011 30 58 244
011 30 58 245

COLORSYS

ADOBE PHOTOSHOP LIGHTROOM (DRUGI DEO)

Foto-laboratorija u računaru

Bilo je lepo srediti fotografije na brz način koji nudi Library. No, kao stari "fotošoper", želeo sam više kontrole i mogućnosti za sređivanje fotografija. Tu mi se odeljak Develop pokazao više nego koristan

KOREKCIJE

Kad sam malo bolje pogledao šta mi se tu nudi, shvatio sam da sam to već sreo unutar standardnog Photoshopa u opciji Camera Raw. Izuzetno mi se dopalo to što su programeri ispratili logiku rada, pa su i u ovom segmentu svi potrebni alati za korekcije bili na desnoj strani ekrana. Opcije koje sam našao bile su podeljene u šest delova: Basic, Tone Curve, HSL/Color/Grayscale, Detail, Lens Corrections i Camera Calibration.

Basic sadrži kontrole slične onim koje sam našao u Quick Develop režimu, ali mnogo detaljnije i komandu Presence koja mi je preko opcija Clarity, Vibrance i Saturation dala odličnu kontrolu jačina boja.

Tone Curve: već sam je koristio u Photoshopu, samo se tamo zove Curve, ali radi na isti način. HSL/Color/Grayscale: Oduvek sam smatrao da je HSL najprirodniji način kontrole boja jer Hue omogućava podešavanje nijanse, Saturation zasićenosti, a Luminance osvetljenja. Tu mi se nudila i opcija Color koja omogućava da boje kontrolišem preko osam kontrolnih boja, čije se vrednosti mogu posebno ili zajedno podešavati. Opciju koju sam video u Photoshopu CS3 našao sam i ovde, samo pod imenom Grayscale. Ova opcija obezbeđuje kontrole nad konverzijom slike u crno-belu. Segment Develop na polju korekcija nudi gomilu drugih opcija, ali bi priča o svemu tome otišla u

nedogled. Još mnogo toga što je korisno našao sam i s uživanjem isprobavao.

MANIPULACIJE

History, na koji sam navikao u Photoshopu, postoji i ovde. Radi na isti način, uključujući i Snapshotove. Jedina razlika jeste što se History ne briše zatvaranjem Lightrooma.

Kada sam u standardnom Photoshopu želeo da uporedim originalnu fotografiju s korigovanom, morao sam da smišljam različite vratolomije da to napravim. Lightroom mi je ponudio mogućnost uporednog pregleda fotografija. Jednostavnim klikom na ikonice dobio sam dve fotografije jednu pored druge na ekranu – original i onu s korekcijom. To je tako dobro! Onda sam ponovo kliknuo na istu ikonicu i sada su original i korigovana fotografija stajale jedna iznad druge, što je odlično za horizontalne fotografije. E, a onda sam ponovo kliknuo na pomenutu ikonicu i prostor je bio vertikalno podeljen na dva dela. Na jednom delu bila je originalna fotografija, a na drugom korigovana. Kliknuo sam na fotografiju kako bih je zumirao, što mi je omogućilo da "šapicom" pomeram fotografiju i da različite delove vidim u originalnom ili izmenjenom ruhu. Još jedan klik i podela je bila horizontalna. Prosto, divno!

Puno fotografija snimio sam u brzini i bez stativa, pa kadar često nije bio savršen. Srećom, Lightroom ima odličnu Crop alatku. Radi nešto drugačije nego ona u Photoshopu. Ovde se ne rotira okvir isecanja, već fotografija, što je sjajna stvar. Uz Crop alatku pojavljuje se i mreža koja izuzetno olakšava rad, pa je isecanje s ispravljanjem linija mnogo lakše nego u Photoshopu.

Još jedan problem rešio sam lako i brzo. Neki moji dragi prijatelji ispali su prilično "vampiroliki" s onim crvenim očima. Lightroom ima rešenje i za to. Alatka radi jako lepo i ostavlja obeleženo područje na kojem je bila primenjena, pa uvek mogu da znam gde je korekcija bila napravljena.

Za uklanjanje nekih mrlja našao sam alatku Remove spots koja radi nešto drugačije i lošije od Clone Stamp, ali je dobra za ono čemu je namenjena. Dobra strana Lightrooma jeste što radi s fotografijama čiji su prikazi male rezolucije, a uvek mogu da se vratim na original u punoj rezoluciji koji je ostao nedirnut. To je zgodno iz mnogo razloga, ali kad sam hteo sredene fotografije da pošaljem prijateljima, morao sam da ih "eksportujem". Ovoj

Moćna Crop alatka

opciji prilazi se iz Library segmenta. U donjem levom uglu našao sam dva dugmeta – Import i Export. Klikom na ovo drugo dobio sam pregledan meni u kojem sam mogao da biram razne parametre eksporta. Mogao sam da izaberem mesto gde želim da se fajlovi nalaze, način na koji ću da imenujem fotografije, kao i format zapisa, i u skladu s njim razne druge parametre fotografije. Posle potvrde željenih parametara i nekoliko trenutaka, fotografije za moje prijatelje čekale su me na željenom mestu. Ostalo mi je samo da ih narežem na CD.

MULTIPRAKTIKACIJE

Što sam više vremena provodio koristeći Lightroom, to sam više shvatao da radi ko švajcarski vojni nož. Samo sam čekao da odnekud iskoči čačkalica za zube ili neka specijalna testerica.

U spisku segmenata posle Develop nalazi se Slideshow. U prvom trenutku nije mi bilo jasno čemu to služi? No, kada sam želeo da pokažem prijateljima fotografije snimljene na raznim putovanjima, ova opcija pokazala je svoju vrednost. Jednostavno sam mogao da izaberem fotografije koje želim i da pređem u Slideshow segment.

Klikom na trouglicu koji označava Play i fotografije su u lepom pretapanju počele da smenjuju jedna drugu. Sad, Lightroom ne bi bio to što jeste da ne nudi gomilu opcija koje se mogu podesiti i u ovom segmentu. Ranije sam mislio da PowerPoint

Slideshow opcije

Develop opcije

ima najbolje opcije za prikazivanje slajdova, ali mi je Lightroom potpuno promenio mišljenje jer čak možete podesiti muziku koja će pratiti slajdove, čisto da ugodaj bude potpun.

Ne pripadam grupi onih koji žele da imaju fotografije na papiru, ali nekada mi i to zatreba. U segmentu Print nalazi se sve što je potrebno za štampu fotografija. U ponudi su različiti parametri štampe, bilo da sam hteo da odštampam jednu ili više fotografija. Posebno me je oduševio sistem za štampanje većeg broja fotografija na istom listu papira, koji radi baš onako kako treba. Ova operacija iz Photoshopa ume da bude vrlo "bolna".

Poslednji segment pod nazivom Web još uvek mi nije trebao, ali sigurno ću ga koristiti ako budem želeo svoje fotografije da postavim na web. Kroz nekoliko jednostavnih koraka mogu da napravim album fotografija koji ću kasnije samo da prebacim na željenu lokaciju.

Kad se osvrnem na vreme pre korišćenja ovog programa, imam utisak kao da sam sve radio "peške". Fotografije sam "svlačio" s fotoaparata jednim programom, organizovao ih drugim, doterivao trećim, a prikazivao četvrtim. Lightroom mi je dao sve u jednom, baš onako kako mi je potrebno i kako je najzgodnije.

ZORAN IMŠIRAGIĆ

Štampanje više slika na istom listu

Korisna adresa:
www.hsm.co.yu

SIGMA

18-200 mm F/3.5-6.3 DC OS
400 EUR

SIGMA SD14
17-70mm F/2.8-4.5

CF 1GB
Extreme III

499 EUR

FOVEON

SIGMA

GENERALNI UVOZNIK

JOSIPOVIĆ TRADE
Josipović Trade d.o.o.
011/217-6139, 318-1295
Gen. Mihajla Nedeljkovića 33
Novi Beograd
www.josipovictrade.co.yu

OVLAŠĆENI PRODAVCI

AXELFOTO d.o.o.
011/361-75-52
Sarajevska 86
Beograd
www.axelfoto.com

BM FOTO d.o.o.
011/311-99-88
Bul. AVNOJ-a 12z/5
Novi Beograd
www.bmfoto.co.yu

FOTO OPREMA d.o.o.
011/3391-551
Francuska 42
Beograd
www.foto-oprema.com

COLOR EFX PRO 3.0

Treća inkarnacija

Renimirana firma "Nik software", koja pored veoma poznatog Nikon Capture NX programa proizvodi i Dfine i Nik Sharpener Pro dodatke za Adobe Photoshop, u oktobru 2007. predstavila je najbolju verziju programa Color Efex Pro

Jedan od vodećih kreativno-postprodukcijских filtera za Adobe Photoshop doživeo je i treću verziju koja zaista više ne liči na prve dve. Nakon pokretanja prijatno me je iznenadio dizajn korisničkog interfejsa. Ranije je bio nekako mali, neugledan, ali ipak funkcionalan. Filter profesionalnog izgleda u Windows Vista "look"-u donosi niz noviteta. Postoje tri paketa u kojima se

isporučuje, Complete Edition, Select i Standard Edition. Novost predstavlja patentirana "U Point" tehnologija koja je do sada bila dostupna samo u Nikon Capture NX programu i pruža sofisticiranu, separativnu kontrolu primene efekata, bez potrebe za prethodnom selekcijom dela fotografije ili kreiranja maski. Sadrži 52 filtera i preko 250 različitih efekata s kojima ćete imati potpunu kreativnu

slobodu da vaše fotografije poboljšate i unapredite. Dodati su i novi filteri kao što su: Film Effects, Glamour Glow, High Key, Selective Contrast, Bleach Bypass i drugi, a kompletnu listu možete pogledati na sajtu proizvođača (<http://www.niksoftware.com>). Mogu reći da je Color Efex Pro 3.0 najkompletniji paket najkorisnijih kreativnih filtera za digitalnu manipulaciju pomoću Adobe Photoshop programa. Novosti? Da krenemo redom...

Nik Color Efex Pro 3.0 ovoga puta znatno je unapređen i namenjen je svim korisnicima koji žele da brzo, sa samo nekoliko klikova mišem poboljšaju fotografije. Najpotrebniji će biti onima koji zbog velikog obima posla imaju zaista malo vremena da posvete postprodukciji, dakle profesionalcima. Profesionalni operater postprodukcije u bilo kom ozbiljnom časopisu troši od minuta do 3 minuta za obradu fotografije. Ukoliko po fotografiji uštedi samo sekundu, na godišnjem nivou štedi dve nedelje. Pitanje je koliko kreativnu slobodu i nivo profesionalnosti vi možete da izrazite za to vreme.

U POINT TEHNOLOGIJA

Korišćenje U Point je jedinstven način da primenite filtere na mesta na fotografiji po vašoj želji, bez korišćenja komplikovanih maski i selekcija. U Point sadrži dve tačke: crnu, kojom biramo ton, belu, čijim pomeranjem od crne povećavamo raspon od izabranog tona do susednih (na osnovu boje i kontrasta) na koje će biti primenjen efekat i ključ kojim određujemo koliko će se efekat koji odaberemo "stopiti" s originalnom fotografijom, tj. koliko će biti providan. Iako se prilikom selektovanja ocrta krug, verovatno ćete pomisliti, baš kao i ja,

da zapravo kreirate kružnu masku, ali, u stvari, sistem najviše podseća na Color Range alatu za selekciju u Photoshopu s dodatkom transparentnosti. Možete upotrebljavati neograničen broj U Pointa iako će vam za standardno korišćenje biti potrebno samo nekoliko. Bio sam prijatno iznenađen činjenicom da novom alatkom nisu izbacili stari sistem selektivne primene filtera, maskiranjem nakon obrade. Ukoliko se još ne snalazite s U point tehnologijom, možete koristiti stari sistem koji je u nekim situacijama čak i neophodan jer željenu selekciju nije moguće napraviti samo na osnovu tonalnog raspona.

FILTERI I KORISNIČKI INTERFEJS

Novi filteri pored kreativnih "budženja" slike specijalnim efektima, filterima za retuš, sadrže i 30 simulacija konvencionalnih filmova. Ukoliko imate vremena za istraživanje, zaista ćete uživati u kreativnom izrazu koji ovaj program omogućava. Korisnički interfejs je pregledan, podržava i velike rezolucije tako da će rad na velikim monitorima biti pravo zadovoljstvo. Program podržava tri načina prikaza originalne i obrađene fotografije: samo obrađena fotografija, split sistem, gde je fotografija podeljena po vertikali ili horizontali i, na kraju, istovremeno možete videti originalnu i obrađenu fotografiju jednu do druge. Lupe prozor prikazuje isečak fotografije pre i posle u odnosu 1:1. Program isčitava EXIF tako da ćete u uglu videti i bitne podatke o fotografiji. Desna strana rezervisana je za klizanje, padajuće menije preko kojih upravljate efektima, U Point-ima, kao i slotovima za brza snimanja vaših podešavanja za dati filter. Za početnike biće korisna opcija (koju možete i isključiti) da svaki primenjeni filter duplira lejer na koji ste ga primenili tako da ispod njega ostaje lejer u originalnoj varijanti. Postoji i mogućnost promene pozadine interfejsa. S obzirom na to da se fotografije pri pomeranju klizača učitavaju "on demand", vreme čekanja za obradu prikaza skraćeno je.

ZAKLJUČAK

Complete Edition košta 299,95 evra, Select Edition 159,95 evra, a Standard Edition 99,95 evra, što je, po meni, mala cena za nadmoć koju vam nad konkurencijom pruža ovaj profesionalni softver. Iako živimo u državi u kojoj ne postoji navika da se softver kao intelektualna svojina plaća, razočaraću vas činjenicom da je neregularna verzija koja se može naći na Internetu veoma nestabilna i često "zamrzava" računar koji nakon primene efekta "forsira" procesor na 100 odsto, i jedina pomoć jeste hardverski restart, a vaše vreme izgubljeno je zajedno s obrađenom fotografijom, dok regularna verzija radi brzo i stabilno nakon višenedelnog rada.

IGOR ILIĆ

OCENA

PLUG-IN	Color Efex Pro 3.0
KREATIVNOST	★★★★★
BRZINA	★★★★★
KVALITET	★★★★★
FUNKCIONALNOST	★★★★★
CENA / KVALITET	★★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★★

Original Bi Color

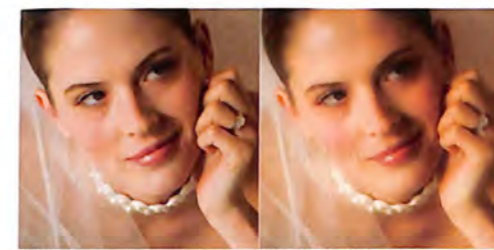
Original White Neutralizer

Original Film Grain

Original BW Conversion

Original Classical Soft Focus

Original Darken/Lighten Center

Original Infrared Film

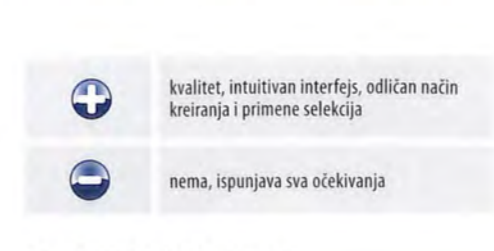
Original High Key

Original Dinamic Skin Softener

Original Remove Color Cast

Original Vignette Blur

HARDVERSKI ZAHTEVI

Macintosh

Mac OS 10.4 ili noviji
G4, G5, Intel® Core™ Solo, Intel Core Duo, Intel Xeon
256 MB RAM
Adobe® Photoshop® CS2 – CS3, Adobe Photoshop Elements 1.0 – 4.0, ili softver za editovanje koji podržava Adobe Photoshop kompatibilne dopune

Windows

Windows 2000 Professional, Windows XP Home Edition, Windows XP Professional, Windows Vista
Pentium® III 1GHz ili bolji
256 MB RAM
Adobe Photoshop 7 do CS3, Adobe Photoshop Elements 2.0 do 6.0, ili softver za editovanje koji podržava Adobe Photoshop kompatibilne dopune

MAMIYA M645 1000S

Univerzalnost je njen stil

Mamiya je bila aktuelna tokom osamdesetih godina prošlog veka i možda će svim "digitalnim" fotografima to izgledati čudno, ali tada je za srednjeformatne fotoaparate trebalo izdvojiti pravo malo bogatstvo, a u igri je bilo nekoliko proizvođača: "Hasselblad", "Mamiya", "Rollei", "Fuji", "Bronica", "Asahi Pentax", "Kowa", od kojih samo prva dva i danas pokušavaju da opstanu

Kada prođete berzom polovne opreme ili pogledate oglase, videćete da je ponuda analognih fotoaparata veoma velika, a da su cene niske jer svi žele da se "digitalizuju". Ista situacija vlada i na tržištu srednjeformatnih analognih fotoaparata koje je moguće kupiti veoma jeftino, a o kvalitetu fotografija koje daju ovakvi fotoaparati nije potrebno govoriti.

KOMPAKTNA I LAGANA

Mamiya M645 dizajnirana je da popuni prostor između malo i srednjeformatnih fotoaparata. S formatom snimka od 6x4,5 cm ubraja se u srednje, ali je po veličini i jednostavnosti upotrebe bliža maloformatnim fotoaparatom. Model s oznakom 1000s koji koristim pojavio se 1976. godine i predstavlja unapređenu varijantu koja se od osnovnog modela iz prethodne godine prvenstveno razlikuje dodatnom ekspozicijom od 1/1.000 s. Zavesni zatvarač koji se kreće vertikalno obezbeđuje minimum vibracija. S formatom snimka skoro tri puta većim nego na laka filmu i uz zadržan identičan 2:3 odnos strana, 6x4,5 (realno 56x41,5 mm), nije bez razloga nazivan "idealnim formatom", a uz kvalitetne objektivne Mamiya 645 bila je i ostala izbor profesionalaca, posebno za poslove koji su morali biti urađeni iz ruke kao što su portreti, pejzaži...

TEHNIČKA PREIMUĆSTVA

Kada se pojavila na tržištu, osamdesetih godina prošlog veka, pored kompaktnog dizajna imala je puno tehničkih prednosti u odnosu na konkurenciju: elektronski kontrolisan zatvarač s pokretnim kalemom, veliko i svetlo tražilo s mogućnošću odabira sistema za gledanje (šah, prizme, sportska tražila...), superioran sistem za obezbeđivanje ravnog položaja filma, veliki izbor izmenljivih objektivna i ostale opreme, višestruku ekspoziciju, zaključavanje ogledala... Mamiya 645 ima veći broj inovacija, od kojih je sistem ulaganja filma prilično specifičan i obezbeđuje apsolutno ravan položaj jer deo sistema predstavlja i posebna ploča koja pritiska film na okvir patentiranog zatvarača. Kada smo već kod zatvarača na ovom modelu, "Mamiya" je patentirala magnetni sistem s pokretnim kalemom koji troši ekstremno male količine struje tako da jedna 4LR44 baterija može da traje dugo. Premotavanje filma obavlja se jednim okretom poluge ili točka, a na raspolaganju je i tzv. PowerDrive, motorni respos, koji je ujedno i vertikalni rukohvat. Ukoliko volite težinu koja obezbeđuje mirne i stabilne snimke, ovo je dobra opcija, pogotovu što se napaja iz šest AA baterija. Montaža motornog prenosa zahteva malo vremena

jer je neophodno ukloniti polugu za premotavanje i ubaciti adapter na koji će se zakačiti zubi motora. Motorno premotavanje velika je pomoć u radu iako nije brzo – treba mu oko sekunde da premota film i zategne fotoaparat. Jedan od velikih minusa ovog modela jeste nedostatak kasete za ulaganje filma, pa ste tako prinuđeni da potrošite ceo film ukoliko želite da ubacite drugi, ali to i nije tako teško jer ima samo petnaest snimaka.

KUČIŠTE

Kučište je izuzetno kompaktno i kvalitetno izrađeno i na njemu se nalaze sve komande koje vam mogu zatrebati. Ima čak dva okidača – jedan koji se pritiska palcem odozgo nadole i idealan je za horizontalne snimke i drugi koji fotoaparat aktivira pritiskom kažiprsta ka kućištu, a namenjen je prvenstveno vertikalnim fotografijama. Posebnu polugicom fotoaparat se prebacuje u položaj za višestruko ekspoziranje koji je obezbeđen od slučajnog okidanja. Mamiya ima ugrađen i autoknips kojim je moguće definisati vreme trajanja odloženog aktiviranja. Veoma retko može se pojaviti problem prilikom montiranja na profesionalni stativ s velikom nosećom pločom kada je aktiviranje automatskog

Delovi fotoaparata Mamiya 645 1000s

- Stopica za standardni blic
- CDS prizma
- Šah tražilo
- Točič izbor osetljivosti filma
- Točič izbor ekspozicije na prizmi
- Dugme svetlomera
- Priklučci za blic
- Osnovni točič izbor ekspozicija
- Spoj objektivna i svetlomera
- Okidač
- Kontrola stanja baterije
- Okidač na motoru
- Motor za premotavanje filma
- Poluga kontrole dubinske oštine
- Poluga za blokadu ogledala
- Dugme za deblokadu objektivna
- Poluga samookidača
- Donji okidač na kućištu s blokadom
- Priklučak za žičani okidač
- Dugme za isključivanje motora
- Priklučak za kaiš

okidanja teško ili onemogućeno. Tražilo je veliko i veoma svetlo uz, za tadašnje vreme, standardno frenelovo sočivo i veoma korisno, dijagonalno postavljeno presečeno Split-field polje za fokusiranje okruženo mikroprizmatskim prstenom. Dva kontakta za blic sa X i FP sinhronizacijama, autoknips, sistem za zaključavanje ogledala koji sprečava bilo kakvo pomeranje koje može prouzrokovati kretanje ogledala kada fotografirate dugim ekspozicijama. Zanimljivo je rešen i točič ekspozicija kome je potrebno pritisnuti sredinu da bi se okrenuo, pa tako nema bojazni od slučajnog okretanja i pogrešno ekspoziranih snimaka. Pored točka ekspozicija nalazi se kontrolna lampica stanja baterije koju aktiviramo crvenim dugmetom na suprotnoj strani kućišta. Na raspolaganju su nam dva konektora za bliceve koji koriste kabl sa sinhronizacijama X i FP. Bliceve namenjene "vrućoj" stopici montiramo direktno u stopicu na prizmi ili preko adaptera s kablom. I da dodamo da su dimenzije kućišta (sa PD prizmom) i 1,4/80 mm objektivom 99,3 x 124,7 x 166,5 mm, a masa je 1.700 grama.

DODATNA OPREMA

Kao i svaki sistemski fotoaparat, i Mamiya ima veliki broj dodatne opreme koja je prilagođava određenim poslovima. Veoma dobar izbor objektivna (raznih žižnih daljina, PC i Shift) koje ovaj sistem

ima na raspolaganju obezbeđuje mogućnost rada u bilo kom području fotografije. Treba ih pažljivo montirati jer ako nisu pravilno spojeni s prizmom, neće biti prenosa informacija ili će one biti pogrešne. Objektivni su opremljeni preklopnikom za izbor automatske ili ručne kontrole zatvaranja blende – položaji A i M. Za što lakše kadriranje na raspolaganju su nam šah tražila u nekoliko varijanti, a u jednoj od njih se šah pretvara u tzv. sportsko tražilo. Kada koristimo ovakvo tražilo slika koju posmatramo logično je bočno okrenuta, tj. leva strana je desna, i obrnuto. Pored šahova u sistemu se nalazi i nekoliko prizmi:

Prostor za smeštaj filma otvara se pomoću poluge (1), ali je moguće samo ako istovremeno pritisnemo i sakrivenu polugu (2) ispod podsetnika, tj. mesta u koje ubacujemo poklopac s kutije filma. Skidanje prizme obavlja se pritiskom i okretom dugmeta (3)

Beskonačno vreme (B-ekspoziciju) možemo koristiti tako da uopšte ne troši baterije – postavite aparat na stativ, izvadite bateriju, ekspozirajte onoliko dugo koliko je neophodno, a ogledalo spustite pritiskom na dugme za kontrolu stanja baterija. Ukoliko pritisnemo okidač s montiranim šahom ili prizmom bez svetlomera a točič ekspozicija je postavljen u položaj za kontrolu s prizme, zatvarač će ostati otvoren. Kako u ovom položaju troši struju, neophodno je vratiti ga jednostavnim okretom točiča u položaj B ili na 1/1.000 s.

bez svetlomera, sa CDS i sa PD svetlomera. Kada na Mamiyu 645 postavite prizmu, tada je u radu potpuno identična maloformatnim SLR fotoaparatom. Na ovom fotoaparatu sve je modularno, pa se tako mogu izabrati i fokusna stakla koja se biraju prema vrsti posla. Ukoliko ste pomislili da moja Mamiya negde na polici sakuplja prašinu, prevarili ste se. I ona i njena starija sestra Mamiya C330 Profesional još uvek su aktivne jer je uživanje u radu s njima jedinstveno iskustvo.

MILAN ŽIVKOVIĆ

Desna strana kućišta. Brojač snimaka (1), poluga za premotavanje filma (2) i dugme za njeno skidanje (3), poluga za dizanje ogledala (4), poluga za višestruko ekspoziranje (5)

Točič za podešavanje osetljivosti na PD prizmi (1), točak ekspozicija (2), dugme za aktiviranje svetlomera (3), dugme za kontrolu baterija (4), gornji okidač za horizontalne snimke (5)

Leva strana kućišta. Kontrolna lampica stanja baterije (1), točič za izbor ekspozicija u položaju za rad s prizmom (2), Promena ekspozicija moguća je samo nakon pritiska na središnji deo (3)

Pogled na mat ploču (1) koja se povlačenjem šrafova (2) lako vadi i menja. Oznaka položaja ravni filma (3) namenjena ručnom (pomoću metra) preciznom izostravanju

Poluga za kontrolu dubinske oštine (1), crvena oznaka za pravilnu montažu objektivna (2) i donji okidač s kočnicom i navojem za montažu žičanog okidača (3)

Spoj prstena za podešavanje blende s prizmom

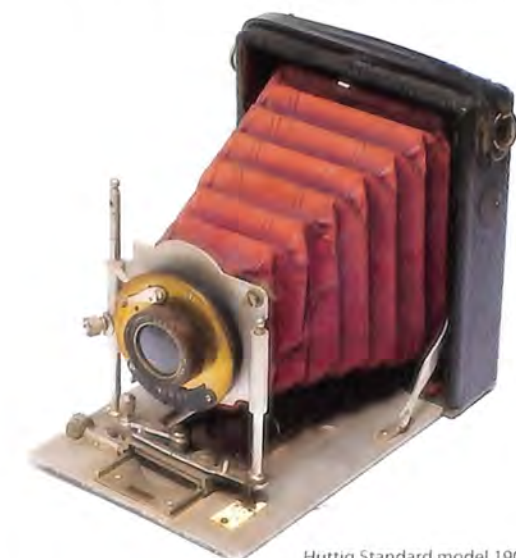
Crvenokošci

U prvim posleratnim godinama, "zapadna" literatura anatemisana je, naravno, nije ni štampana, pa mlađe generacije koje "istočna" književnost nije privlačila, željne čitanja, bile su prinuđene da se snalaze u onome što se štampalo još pre rata. Posebno su bili popularni pisci Karl Maj, Zen Grej i nešto manje Žil Vern. Prva dvojica uglavnom su opisivala Divlji zapad s većitom borbom kauboja i Indijanaca koji su se međusobno nazivali bledolikima i crvenokošcima

Kako fotoaparati koje ovom prilikom predstavljam delimično pripadaju i vremenu borbi bledolikih i crvenokožaca (stari su oko, ili preko sto godina), a pored toga, meh od crvene kože im je osnovno obeležje, eto adekvatnog i jednostavnog imena za njih. Upravo vremenska distanca od punog veka "kriva" je što o nekim od ovih fotoaparata iz moje kolekcije nema mnogo podataka ili oni, ako već i postoje, nisu sasvim pouzdani. Pored crvenog meha nalazimo još i dosta mesinga, nikla i mahagonija. Mnogi od njih imaju i pneumatske centralne zatvarače koji i danas, znači posle sto godina, besprekorno rade.

HÜTTIG STANDARD MODEL 1905

Fabrika "Hüttig" osnovana je davne 1862. godine u Drezdenu. Pre sjedinjavanja s nekoliko drugih fabrika kada je 1909. godine nastala "Ica AG", "Hüttig" je smatran najstarijom i najvećom fabrikom fotoaparata u Evropi. Za skoro pedeset godina poslovanja pod ovim imenom, "Hüttig" je na tržište izbacio oko osamdeset različitih modela. Hüttig Standard model 1905 predviđen je za snimanje fotoagrafskim pločama formata 9x12 cm. Izrađen je u kombinaciji drveta i metala. Na objektivu piše samo Periscop-Aplanat i ništa više, ali poluga za regulisanje blende može da se postavi na oznake 11, 22 i 44 tako da je najmanjom oznakom definisana i svetlosna jačina objektiva. Mesingani mehanički centralni zatvarač ima ekspozicije 1/25, 1/50 i 1/100 s, kao i B i T. Fotoaparat je napravljen s jednostrukom

Hüttig Standard model 1905

izvlakom meha i s najmanjom udaljenošću snimanja od 3 metra. Takođe, postoji mogućnost podizanja celog nosača objektiva radi ispravljanja vertikalnih linija. Navedene osobine svrstavaju Standard model 1905 u jednostavnije fotoaparate, a kataloška vrednost mu je oko 180 evra.

Briljantno tražilo smešteno na poklopcu fotoaparata, Dr. Krügener Periscop 9x12

ERNEMANN HEAG II, MODEL II 9X12

Pun naziv fabrike koja je stvorila ovog crvenokošca jeste: "Heinrich Ernemann A.G., Dresden". Osnovao ju je 1898. godine Hajnrih Ernemann. Do 1926. kada se ujedinila s još nekoliko fabrika koje su dobile zajednički naziv "Zeiss Ikon", fabrika je konstruisala i napravila preko 320 različitih tipova fotoaparata. Gotovo svaki od njih je bio, tehnički posmatrano, izvanredno konstruisan i izrađen. Zbog toga je prirodno što su Ernemann uvek bili cenjeni. Samo ime Heag skraćenica je od imena i prezimena vlasnika, uz dodatak onoga AG, što je na nemačkom oznaka za akcionarsko društvo. Napravljeno je preko 70 tipova Heaga između 1910. i 1926. godine. Ovaj naš, s lepim crvenim mehom potiče iz 1910. Izrađen je u kombinaciji drvo/metal/koža i predviđen je za ploče formata 9x12. Objektiv na fotoaparatu je Detectiv Aplanat 6,8 No 1. Iako žarišna daljina nije označena, pretpostavljam da je 135 mm. Najmanja udaljenost snimanja je 2 metra, ali se objektiv posle oslobađanja kočnice na podu može još i dodatno izvući. Za uoštravanje u okviru oznaka na tabeli, pa i nešto više od toga, koristi se nazubljeni horizontalni točkić, što deluje pomalo trapavo. Objektiv je ugrađen u centralni pneumatski Ernemannov zatvarač s imenom Bob, koji ima ekspozicije u rasponu između 1/2 i 1/100 s, uz B i T. Pre okidanja mora se prethodno nategnuti. Besprekorno radi i danas. Radi ispravljanja linija objektiv se može pomerati i vertikalno i

Ernemann Heag II, Model II 9x12

Dr. Krügener Periscop 9x12

horizontalno. Zatvarač, nosač objektiva i briljantno tražilo s poklopcem niklovani su, ista takva je i donja ploča, ali u mat verziji, što lepo deluje uz crveni meh. Vrlo je interesantna i konstrukcija u obliku krsta koja štiti mat staklo za uoštravanje kada ono nije u upotrebi. Kada je poklopac otvoren, stvara dovoljnu senku za lako uoštravanje. Heag II, model II je zaista lep primerak koji će krasiti svaku vitrinu, čak i u kućama onih koji nisu kolekcionari. A oni pravi, sa zadovoljstvom će dati i čitavih 200 evra, koliko je njegova kolekcionarska cena.

DR. KRÜGENER PERISCOPE 9X12

Krajem 19. veka dr Rudolph Krügener osnovao je u Bockeimu (deo Frankfurta) svoju fabriku fotoaparata koja se 1909. pripojila firmi "Ica A.G.", proizvođači i dalje iste fotoaparate, ali pod nazivom Ica. Za vreme samostalnog poslovanja Dr. Krügener je proizveo oko 60 različitih tipova fotoaparata. Delta 9x12 je drveni pločaš, crvenokožac, konstruisan tako da stoji horizontalno. Čak mu je i briljantno tražilo smešteno na pod poklopcu prednje strane. Prema podacima iz kataloga, isporučivao se s objektivom Krügener Rapid Delta Periscop u Delta zatvaraču, s ekspozicijama između 1/25 i 1/100 s. Ali ne lezi vraže, Periscop u mojoj kolekciji ima objektiv Universal-Extra Rapid Aplanat smešten u Wollensak centralni pneumatski zatvarač s imenom Regular. Ekspozicije su između 1 i 1/100 s, B i T. I zatvarač i prsten objektiva su od mesinga, dok su

Welta Perle 5x8 Luxus

pneumatski cilindri, okrugli regulator ekspozicija i poluge za napinjanje i okidanje poniklovane, što sve zajedno, uz crveni meh, poniklovane šine na podu poklopcu, isto tako niklovano briljantno tražilo i unutrašnji deo poklopcu od mahagonija, vrlo elegantno deluje. Postoji mogućnost i vertikalnog i horizontalnog ispravljanja linija. Najmanja udaljenost snimanja je 1,5 m, ali se objektiv može izvući i više. Uoštrava se putem nazubljenog vijka na prednjem delu poklopcu fotoaparata, a ovaj vijak ujedno služi i kao osigurač pri zatvorenom poklopcu. Pomenimo još i činjenicu da i ovaj zatvarač besprekorno i tiho (jer je pneumatski) radi i posle celog veka. Kolekcionarska cena ovog fotoaparata iznosi oko 200 evra.

WELTA PERLE 5X8 LUXUS

Fabriku "Welta" osnovali su Waurich & Weber 1914. godine u nemačkom gradu Freitalu. Kako sam o Weltama već pisao u našem časopisu, dovoljan će biti i ovaj kratak uvod. Perle Luxus 5x8 nije baš pravi crvenokožac. Njen meh je braon boje, ali je ona cela "obučena" u braon kožni kostim. To je metalni fotoaparat s niklovanim spoljašnjim delovima, dok joj crno obojena unutrašnjost naglašava smirenu eleganciju. Izrađena 1931. godine, isporučivala se s objektivima Welta 6,3/90 ili Trinar, Xenar 4,5/90 u Pronto, Prontor, Ibsor ili Compur centralnim zatvaračima. Perle iz moje kolekcije je s Rodenstock Trinarom 4,5/90 mm. Najmanja udaljenost snimanja je 1,5 m, a daljina se postavlja pomoću radijalne poluge na poklopcu. Nameštena daljina automatski se vraća na "beskonačno" kada je poklopac zatvoren. Ima i sklopljivo okviro tražilo. Ima stare oznake blende: 4,5, 6,3, 9, 12,5, 18 i 25. Zanimljivo je da Perle snima na redak tip rol-filma širine 50 mm. Kolekcionarska cena iznosi oko 180 evra.

KODAKOVI CRVENOKOŠCI

"Eastman Kodak", Ročester, počeo je da pravi fotoaparate u predzadnjoj deceniji prethodnog veka, tačnije 1889. godine. Deviza firme bila je: jednostavnost, praktičnost i popularna cena, i zahvaljujući tome osvojili su ceo svet. Nije ni čudo što je "Kodak" do sada proizveo i prodao preko šest stotina različitih tipova fotoaparata. To sem "Kodaka" još nikome nije uslo. O "Kodakovoj" proizvodnji

filozofiji moglo bi se napisati više knjiga, nas će ovoga puta zanimati samo njegovi crvenokošci. Bilo ih je mnogo, ali prostor mi dozvoljava da predstavim samo njih nekoliko, upravo one iz moje kolekcije.

NO. 3A FOLDING POCKET KODAK

Folding je oznaka za sklapajući fotoaparat, što je, kada je ovaj "Kodakov" model u pitanju sasvim u redu. Ali ono Pocket znači džepni. Da bi se smestio u bilo koji normalan savremeni džep, bila bi potrebna najveća jakna. Verovatno su džepovi pre sto godina bili znatno veći od današnjih. Ovaj fotoagrafski crvenokožac napravljen je 1903. godine. Koristio je rol-film tipa 122, koji je upravo napravljen za njega. A format snimka bio je 3,1/4x4,1/2 inča. Nisam bio lenj i izmerio sam da je to 79x103 milimetra. Od tako velikog negativna danas bi mi napravili višemetarski format fotografije. Ali to nije danas, nije ni juče, bilo je prekuče. Ostaje nam samo da tugujemo i upoznamo naše čitaoc s ovim fotoaparatom. Drveni crvenokožni fotoaparat u kombinaciji s metalom, presvučen izvanrednom crnom kožom, ima leđa koja se, pri stavljanju filma, potpuno skidaju s njega.

NO. 3A Folding Pocket Kodak

No 4 Folding Kodak

Drveno tražilo No. 4 Folding Kodak

Na njemu je objektiv Bausch & Lomb Rectilinear s oznakama blende između 4 i 64 smešten u centralni pneumatski zatvarač F.P.K. Automatic, koji iako ima samo tri ekspozicije, I, B, i T, savršeno radi.

Najmanja udaljenost snimanja je 3 metra, a objektiv se, radi ispravljanja linija, može pomerati i vertikalno i horizontalno. Fotoaparat ima i briljantno tražilo koje, nakon prebacivanja iz vertikalnog u horizontalni položaj, zahvaljujući "klik" graničniku, gotovo samo uskače na svoje mesto. Model 3A Folding koštao je 28 dolara. Kao i sve što je "Kodak" napravio, i on je u svoje vreme bio u masovnoj proizvodnji, i nije

ni čudo što, iako zahvaljujući atraktivnom izgledu i respektivnoj veličini, njegova kolekcionarska vrednost dostiže jedva 100 evra.

NO. 2 FOLDING BROWNIE

U pitanju je četvrtasti horizontalni drveni crvenokožac za format filma 120. Presvučen je crnom imitacijom kože. Uz niklovano četvrtasto briljantno tražilo krasi ga i pomalo romantično oblikovan nosač objektiva od mahagonija. Objektiv je Meniscus Achromatic, s najmanjom udaljenošću snimanja od 2,5 m, smešten je iza centralnog zatvarača Brownie Automatic, koji ima oznake

ekspozicije I, B i T. Pomenimo još i to da je zatvarač izrađen od legure koja ima boju negde između mesinga i bakra.

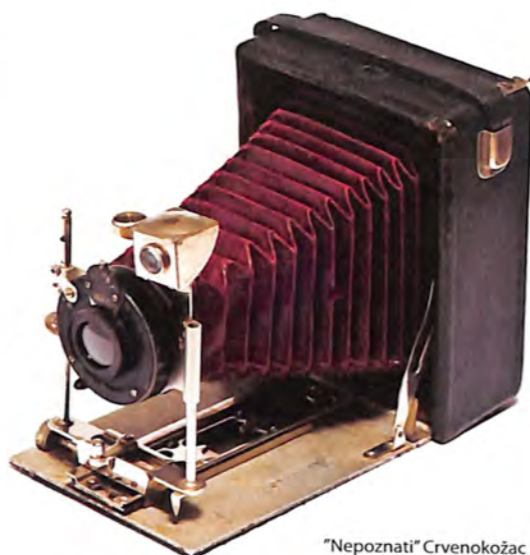
I ovaj "Kodakov" crvenokožac pravljen je u velikom broju primeraka, a kolekcionarska vrednost mu je najviše 120 evra.

NO 4 FOLDING KODAK

Veliki i glomazan četvrtasti horizontalni crvenokožac, pravljen između 1893. i 1897. godine predviđen je za ploče 4x5 inča, ili za snimanje rolfilmom u posebnoj držaču sa 48 ili čak 100 snimaka takode formata 4x5 inča.

Kada se fotoaparatus otvori, vidi se da je cela prednja strana izvedena u mahagoniju, čak je i pokretno refleksno tražilo s mat staklom, takode od mahagonija. Svi metalni delovi su od mesinga. Objektiv Bausch & Lomb Universal ugrađen je u centralni zatvarač istog imena kao što je i objektiv i koristi iste lamele i za blendu. Zatvarač Bausch & Lomb je pneumatski s ekspozicijama između sekunde i 1/100 s, uz B i T. Zajedno sa prstenom objektivu, izrađen od mesinga i može se skidati pomoću neke vrste bajonet fasanoga. Nosač objektivu ima mogućnost horizontalnog i vertikalnog ispravljanja linija, takode se može ispravljati i zadnja projekcionna ravan ploče ili filma. Na unutrašnjem delu poklopca fotoaparatus postoje dve libele, jedna za korekciju vertikale a druga za horizontalu.

No 4 Folding Kodak je prilično redak i njegova kolekcionarska vrednost, ako je u očuvanom stanju može da dostigne i 600 evra.

"Nepoznati" Crvenokožac

Nema oznake svetlosne jačine 13,5 cm, ali se na regulatoru blende vidi ga je to f/8. Objektiv se nalazi u centralnom zatvaraču Vario s ekspozicijama 1/25, 1/50 i 1/100, uz B i T. Zanimljivo je da su na objektivu ugravirane i dve male Davidove zvezde, a nešto veća je i na samom zatvaraču. Postoji i mogućnost vertikalnog i horizontalnog ispravljanja linija. Uostravanje je putem nazubljenog točka integrisanog u poklopac fotoaparatus. Kako nisam mogao da ga identifikujem, bio bih zahvalan svakome kome bi to uspelo. U tome slučaju mogli bi da saznamo i njegovu kolekcionarsku vrednost.

I na kraju još jedan "bezimeni" fotoaparatus. Našao sam ga na buvljaku "golog i bosog", a takva je bila i suma koju sam dao za njega. Imao je samo kutiju, meh i nosač objektivu. Kako je još na njemu bilo i blata, malo je nedostajalo da ga i ne zapazim.

Po nekim elementima mogao bih da zaključim da je pravljen u fabrici Hüttig, a to znači da spada u stogodišnjake. Na ilustraciji se vidi da se trud oko traženja objektivu, zatvarača, zadnjeg poklopca sa mat staklom kao i oko renoviranja ovog crvenokožca, potpuno isplatio.

MIROSLAV NIKOLJAČIĆ

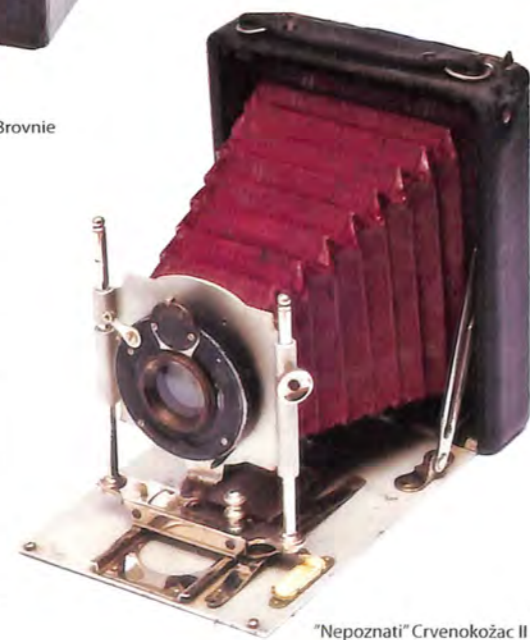

No. 2 Folding Brownie

"NEPOZNATI" CRVENOKOŽAC

Bio sam jako zadovoljan kada sam ga pribavio, ali moram priznati da mi je, prilikom pisanja ovog članka najviše muke baš on stvorio. Prevrnuo sam sve moguće kataloge, ali sav trud je bio uzaludan. Nigde ga nisam našao. Ili je zaista redak, ili nemam pravi katalog.

To je drveni pločaš formata 9x12 sa crvenim mehom, jedini iz moje kolekcije koji ima dvostruku izvlaku poda i meha što mu je omogućavalo makro snimanja ili reprodukciju do 1:1 pri punom formatu negativu. Unutrašnji delovi su niklovani, takav je i ram koji drži nosač objektivu, kao i briljantno tražilo sa poklopcem i okruglom libelom. Na fotoaparatusu je objektiv Verax Special Aplanat

"Nepoznati" Crvenokožac II

BIBLIOGRAFIJA

Svetlost i filmska traka

Stevan Landup, jedan od najiskusnijih TV snimatelja RTS-a, svoje bogato višegodišnje iskustvo predstavio je u knjizi "Svetlost i filmska traka", izdatoj tačno pre trideset godina. Ovaj neobično koristan priručnik bio je namenjen, pre svega, filmskim i televizijskim snimateljima, ali je, sasvim sigurno, da su i kino-amateri, posebno oni s ozbiljnijim ambicijama, u njemu mogli da nađu mnoštvo podataka. Dobar deo knjige posvećen je teoriji nastanka fotografske slike, što je bio bitan uslov da ona bude bliska svima koji su zainteresovani za fotografiju, naročito učenicima škola primenjenih umetnosti i studentima odgovarajućih akademija, kojima je fotografija bila jedan od nastavnih predmeta.

Po već ustaljenom običaju, dajemo pregled sadržaja: Prva slika, Savremene emulzije, Ekspozicija, Svetloмери, Filteri za crno-beli film, O svetlosti i osvetljenju, Fizičke osobine svetlosti, Iluzija boje, Osnovni principi fotografije u boji, Tehnička sredstva za snimanje u boji, Senzimetrija, Lagerovanje filmske trake, Specifičnosti ekspozicije filmske trake u boji, Filteri za snimanje u boji, Minimalni uslovi za elektronsko emitovanje filma, Mešanje raznih izvora svetlosti u objektu i Snimanje noćnih efekata po danu. Na kraju knjige obrazloženo je stotinak stručnih izraza korišćenih u to vreme pri filmskom snimanju. Posebnu vrednost ove knjige predstavlja činjenica da su teorijske postavke na kojima se zasniva fotografija bile dopunjene bogatim iskustvom iz prakse, ispričanim jednostavnim i lako shvatljivim jezikom. Takode, i grafička obrada zaslužuje poseban komentar. Zahvaljujući grafičaru Dragu Došenu, knjiga od jednostavne ali vrlo atraktivne naslovne strane, pa do samog kraja gde se nalazi sadržaj, obiluje neobično lepim grafičkim rešenjima.

Na kraju, daćemo još nekoliko bitnih podataka. Knjigu (61 strana, format 14 x 23 cm) je izdao 1975. godine Centar RTB za istraživanje programa i auditorijuma. Tiraž nikada nije bio zvanično objavljen; sasvim je sigurno da nije bio veliki tako da knjiga prolaskom vremena stiče izvesnu bibliofilsku vrednost. Njen autor, Stevan Landup, nažalost, neće moći da pročita ovaj članak jer nije više među nama.

Nikon SHOP

NEVEROVATNA D-SLR ponuda!

Velika preciznost,
visoke performanse
i rukovanje bez premca

D200 set

2 GODINE GARANCIJE

D200 telo, AF-S DX VR 18-200mm f/3,5-5,6G IF-ED
i SanDisk Ultra II CF 1GB

1.699 €

Vuka Karadžića 7a, 011 30 34 373

KOMENTATORSKI PAR IVANA & MILAN

Prvobitni strah da smo vas opteretili s brojnim konkursima i rubrikama za koje tražimo vaše fotografije, brzo je nestao. Stigao ih je veliki broj, a izgleda da smo uspeli dobro da vas isprovociramo jer pristigle fotografije zaista obećavaju!

Drago mi je da na izazov ne odgovarate sujetom i uvredenošću, već idejom i kvalitetom. Verujte da ono što napišemo rekli bismo vam i uživo, u šta su se uverili mnogi naši posetioci. Možda je ovako bolje jer prvobitno negodovanje možete polako da "svarite", pa i "progutate" kada shvatite da je svaki komentar sasvim objektivn (jer mi vas ne poznajemo) i s dobrom namerom. Dovoljno je samo da pogledate stare brojeve časopisa i fotografije iz ove rubrike i sve će vam biti jasno.

Meni je svojevremeno na Akademiji profesor vratio celu seriju fotografija prethodno "izmasakriranu" srebrnim flomasterom kojim se piše po foto papiru (iseci ovaj deo, ovo je bezveze, višak, presvetlo, pretamno, nejasno...) i poslao me natrag na mesto snimanja još jedanput, iako sam tamo provela nekoliko meseci i možda ne mogu ponovo da snimim to isto. Rešenje je bilo da fotografišem nešto sasvim novo, a ono prethodno da bacim i zaboravim. Bili su to teški dani za mene, ali i uzbuđljivi i nepredvidivi jer su sva moja uverenja preko noći padala u vodu i jutrom se radala nova, još bolja i čvršća.

DRAGAN drobac, ŠID

Volim što ste rešili da nam "zapušite" usta, kako drugačije nego odličnim fotografijama! Moram da priznam da je ova baš po mojoj meri. Mirna,

skoro transcendentalna atmosfera za koju je, pre svega, zaslužan monohromatski kolorit i to ledeno plave boje za koju mnoge kulture i religije tvrde da ima meditativna svojstva. Sasvim jednostavna, ali vrlo precizna kompozicija zasnovana je na trećinama, a sasvim blaga dijonala dodatno naglašava dinamiku, ali suptilnu, koju je već najavilo blago nemirno more u pozadini. Ako malo pažljivije pročitate ovaj moj tekst, videćete da koristim vrlo odmerene reči koje u sebi nose neki sklad i mirnoću. Da bi doživljaj bio savršen, volela bih da vidim blago neoštar i prvi plan (šljunak na plaži) da bi pogled mogao da "pliva" po slici, tj. od jednog plana do drugog. Rado bih okćila ovu fotografiju na zid koji često gledam.

Jedna od uspešnih fotografija koja je namenski poslata za komentar, a mogla je isto tako naći mesto i u nekom od konkursa. Sa samo tri elementa, ali veoma mudro i znalacki raspoređena, autor je postigao dobar vizuelni efekat koji je pojačan tačno postavljenim odnosom svetla i kontrasta.

Da bi po meni bila toliko dobra da je i ja okačim na zid, autor bi morao da popravi nekoliko stvari. Prva je jače zatamnjen levi deo fotografije koji je povukao u plavo kao i pesak na tom delu fotografije. Selektovanje delova fotografije na kojima je potrebno uraditi neku korekciju mora biti veoma pažljivo i za ovakve fotografije ujednačeno, pa ili potamniti gornji i desni deo fotografije istim intenzitetom kao i levi, ili levi posvetliti. Rad u slojevima može pomoći kod ovakve obrade jer se višak lako obriše.

Sudar urbane arhitekture sa životom i navikama starih ljudi može biti odlična tema.

Stroga i sterilna geometrija i polumrak koji caruje podzemnim prolazima daju dovoljno mogućnosti za zanimljive fotografije. Ali tada je neophodna perfektna reprodukcija, pogotovo kada autor treba da nas ubedi da je centralna kompozicija najbolji mogući izbor. Na ovoj fotografiji (snimljenoj mobilnim telefonom) to nije slučaj jer je simetrija narušena u desnom delu koji, pored ostalog, odvlači pažnju brojnim detaljima s glavnog motiva.

IVAN marković, BEOGRAD

Kakva odlična atmosfera, razigrano svetlo, interesantan motiv – fotografija s dubokim socijalnim potkontekstom, ali... sve to "upakovano" u lošu kompoziciju koja u velikoj meri kvari sve ono što sam navela na početku. Šteta što autor to sam ne vidi, a uočio je ovaj dobar motiv! Izrez kakav predlažem umnogome bi doprineo ovoj fotografiji ali nikako ne mogu da se oduprem utisku da bi sve bilo bolje da je fotograf prišao bliže pogrbljenoj starici i još više naglasio breme života koje ju je i savilo prema zemlji. S obzirom na to da joj ne vidimo lice, ona preuzima socijalni kontekst, a ne lični, i otelotvoruje težinu života uopšte. Sviđa mi se što je fotografija crno-bela jer bi kolor bi još više odvuкао pažnju s glavnog motiva.

ALEKSANDAR radlovački, ZRENJANIN

Iako je i Ivana poreklom iz velike ravnice, ja sam, kada je reč o analizi ove fotografije, bio malo sebičan, pa joj nisam ostavio mesta.

Već duže vreme imamo priliku da pratimo rad mladog vojvodanskog autora, a ovoga puta odabrali smo fotografiju pod nazivom "Panonski drum". Iako mnogima ravnica deluje kao monotono mesto gde je više nego teško pronaći dobar pejzaž, upravo je suprotno. Nije lako uočiti dobar motiv, ali prednost fotografisanja ravnice jeste to što nema detalja koji odvlače pažnju i što se sve pretvara u lepe geometrijske forme. Aleksandar je uočio motiv, ali je realizacija malo podbacila. Previše neba, a premalo kontrasta – dve su glavne zamerke. Znači, odstraniti višak neba (može se i selektovati i potom "sabiti" skaliranjem, a zatim naknadno uraditi blagu desaturaciju asfalta koji će tako izgledati prirodnije, a na taj način će ujedno biti pojačana i razlika u koloritu). Aleksandru savetujemo da pokuša sa serijom ovakvih fotografija jer je ravnica prepuna puteva, krivina... Jednostavno, njenu lepotu treba potražiti i otkriti sebi, ali i drugima.

ALEKSANDAR bajkić, VARVARIN

Veoma uspešno prenetu atmosfera niskog sunca pojačana je efektom odbleska ili takozvanog filtera na sočivima objektivu. Mir koji dominira ovom fotografijom razbija korov koji se nalazi u prednjem planu, ali meni najviše smeta to što je najbliža i najsvetlija biljka neoštra i nepotrebno odvlači pažnju. Jedan korak napred bio bi dovoljan da se to izbegne. Takođe, i sama fotografija previše je "naoštrena", a mislim da bi mnogo bolje izgledala da je malo nežnija jer je takva predstava atmosfere toplih boja koja dominira.

Da nisam doživela ovakve prizore, teško bih poverovala da ovo nije delo Photoshopa. No, sećanje me dobro služi i ovi topli sunčevi zraci, bilo da su jutarnji ili večernji, greju moju dušu. Motiv je sasvim jednostavan, tim bolje, bez nekih pretenzija, jer autor je dobro uočio da maestralna dela prirode ne treba mnogo dirati, nikako menjati i samo pokušati zabeležiti i biti presretan kada u tome i uspete. Ako me ko traži, ja sedim tu na obližnjem brežuljku i upijam toplotu sunca i kroz poluotvorene oči upijam prizor kojem ne treba komentar.

OLIVERA erčić, NOVI BEOGRAD

Simbolični naziv "Embrion" ne znači nam previše ali možemo da o njemu razmišljamo kao o zametku neke nove buduće fotografije. Jedino što je ispravno na ovoj fotografiji jeste pozicija objekta koji je u skoro idealnom "zlatnom preseku" ali kadar apsolutno ne odgovara motivu. Slična stvar je i po pitanju svetla koje daje previše tamne partije pa kada sve saberemo više od polovine fotografije je mrak i tama. Na nekom ponovljenom snimanju pažnju treba usmeriti na formu i boje i možda malo okrenuti plod ukrasne tikve tako da se dodatno istakne crveni deo koji je najatraktivniji a sada je sakriven od našeg pogleda. Isto tako ova fotografija može biti vrlo interesantna kao crno-bela, inspiracija Oliveri mogu biti fotografije Edvarda Vestona (Edward Weston) – kupus i paprika.

U svakom slučaju ovo je motiv koji neće pobeći i može biti odlična vežba za pozicioniranje objekta i svetla. Oštro dnevno svetlo možemo ublažiti poluprovodnim materijalima kao što su paus (ima ga i u rolnama a za ovako male objekte više je nego dovoljan i u A4 formatu) ili čak običnom belom najlon kesom, dok se tamne partije lako mogu rasvetliti komadom običnog belog papira ili nagužvane aluminijumske folije pa se tako možemo lako igrati "Tabletop" fotografijom u malom i improvizovanom studiju dok tragamo za pravim rešenjem. I da ne zaboravim da napomenem da tikva ima i unutrašnjost koja je isto toliko zanimljiva za fotografisanje. Predloženi krop je, po meni, jedan od načina da ova fotografija bude bar malo zanimljivija.

Odluke, odluke... Jedan od najvažnijih elemenata svake fotografije jeste kadar. Potom dolaze najraznovrsniji motivi i svetlo. Naš čitalac je pokazao apsolutnu neodlučnost i sve je postavljeno centralno, verovatno po sistemu

SRĐAN stojković, BEOGRAD

Ildiko Bezeg je poslala nekoliko svojih makrofotografija i još jednom pokazala koliko lirske lepote i nežnosti može biti otkriveno u malim stvarima. Cvet kaktusa koji se gaji u kući možda izgleda kao obična stvar, ali je upravo neoština koju zameramo na drugim fotografijama u ovom slučaju glavna za naš romantični doživljaj. Kako smo u ovom broju pisali o dubinskoj oštini, ovo je veoma lep primer kako i neoština može biti i te kako važan likovni elemenat. Mali savet

odnosio bi se na sužavanje kadra i usmeravanje pogleda ka prašnicima, uz izbegavanje belina u pozadini koje odvlače pažnju. A prilikom fotografisanja za jače i kontrolisano pozadinsko osvetljavanje cvetića može da posluži i obično ogledalce kojim ćemo usmeriti svetlo sunca na cvet, a pozadina će automatski biti tamnija. Na isti način za kontrolisanu rasvetu i čak igranje crtanjem pomoću svetla možete upotrebiti i običnu LED diodu, ali fotoaparata tada morate postaviti na mali stativ ili na čvrstu podlogu da se ne bi pomerio prilikom snimanja.

Vrlo interesantan pristup fotografisanju cveta donekle je pokvaren nesavršenom realizacijom koja u ovako preciznim kompozicijama i finesama koje čine difuzno svetlo i kratka dubinska oština do kraja mora biti perfektna. Ono što se sigurno može pohvaliti jeste impresija koju ovaj snimak ostavlja na mene. Toliko

ILDIKO bezeg, SRBOBRAN

"što je sigurno...". Takvo razmišljanje je, upravo suprotno, dovelo do toga da zanimljiv motiv na ovako snimljenoj fotografiji ostane samo puko svedočanstvo trenutka i da mi znamo da se na ogradi sakupljaju galebovi. Fotografija "pati" i od nedostatka kontrasta, pa je osim zardalih detalja skoro sve u jednom te istom sivkastoplavom tonu. I to je jedina stvar koja bi mogla da se popravi jer za ostalo čak ni digitalna obrada ne bi mnogo pomogla. Ukoliko se ponovo nadete na istom mestu, pokušajte da bilo kakvom promenom ugla fotografisanja, pomeranjem kadra gore ili dole, levo ili desno, ili čak odlukom da li će na snimku dominirati ograda s galebovima ili voda otvorite put ka boljoj fotografiji. Ovako jedino možemo reći više sreće ili još bolje pažnje i razmišljanja sledeći put.

Na prvi pogled lepa fotografija ima jedan suštinski problem. Ne može da vam drži pažnju jer ima lošu kompoziciju. Zanimljivo je da se na ovoj fotografiji sve vrti oko kompozicije jer svetlo je dobro, motiv takođe, kolorit još bolji, ali kompozicija... e, to ne valja. Prvo, sve je postavljeno potpuno centralno u tolikoj meri da formira krst (Grčki, s jednakim stranama). Kada bi se fotografija skratila s gornje strane za skoro jednu trećinu, sve bi bilo mnogo bolje, ali i dalje mi smeta mostić s pticama u koji upravno gledamo, pa su i ptice poredane kao neka vojska u jednakim formacijama. Za moj ukus ovde ima previše geometrije koja je "umrtvila" dopadljiv motiv. Takođe, mostić koji se završava "u vodi potpuno mi "zakucava" pogled u centar fotografije u kojem se ne dešava ništa. Ovakvi motivi odlična su vežba i to baš iz kompozicije jer možete da se vratite motivu i da ga fotografirate iz brojnih uglova sve dok ne budete potpuno zadovoljni. Pa, iskoristite to, ptičice će svakako doći, samo budite strpljivi.

je nežno i suptilno da imam osećaj kada bih dodirnula cvet, da bi on nestao. Ipak, smeta mi prekratka dubinska oština koja me dovodi u nedoumicu da li je uopšte nešto oštro, a ja bih volela da vidim oštar makar tučak ili da sve bude potpuno neoštro ali jasno, s namerom. Takođe, uklonila bih zelenu stabljiku ili travku s desne strane jer kvari harmoniju kompozicije.

DIGITALAN foto-komentar

Moram da priznam da sam pokušavao da među pristiglim fotografijama odaberem neku koja bi za početak imala pogrešno postavljene dimenzije jer svi naši kompjuterski asovi nikako da nauče kako se to (ali i upisivanje osnovnih podataka) radi prilikom obrade fotografija. Ipak je prevagnula zanimljiva fotografija Roberta Klibana i pesma "Vidi šta sam joj uradio..." koja se čula na radiju dok sam ja okretao, klonirao i seckao

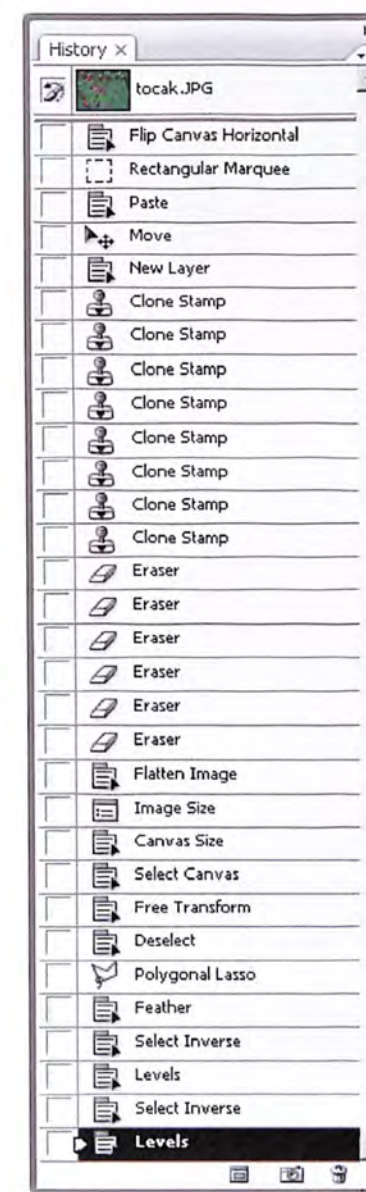

Originalna fotografija

Naš stari znalac Robert Kliban još uvek se ne stidi kritike (što je za svaku pohvalu) i ova fotografija je bila idealna kao nastavak ili dodatak priče o radu u slojevima. Prvo što mi je zasmetalo jeste kadar koji je ispravljen jednom komandom: Edit Rotate Canvas Flip Horizontal. A potom sam se posvetio drugom problemu koji je smetao ovom, da ga tako nazovem, pastoralnom motivu – plastičnim žardinjerama. Odsecanje donjeg dela fotografije moglo bi biti jednostavno i brzo rešenje za eliminaciju ovih žardinjera, ali meni su se sviđali crveni cvetovi, pa sam rešio da se malo bavim virtuelnim baštovanstvom. Iako ni biljka zimzelen, koja dominira ovom fotografijom, ne voli plastiku, barem u računaru možemo da je nateramo da prekrije one delove fotografije koji nam smetaju. Da bi to postigao, prvo sam pravougaonom alatkom za selektovanje obeležio deo gde ima najviše listova i iskopirao ga u nov sloj, a zatim sam ga postavio tako da pokrije najveći deo žardinjera.

Detalj na kome se vidi selektovana kopija listova

Konačan izgled nakon dodatnog izreza i podešenog kontrasta

Sada je na red došao nov "štos" za kloniranje i to u praznom sloju. Prvo sam napravio nov sloj, a potom prebacio listiće tako što sam aktivirao osnovni sloj (Background), pritisnuo taster Alt i klikom odredio mesto s koga preuzimamo sliku, a zatim sam aktivirao naš nov sloj, kliknuo (ne puštajući taster) i povlačio po sloju. Zašto je ovakav način bolji od direktnog kloniranja u osnovnom sloju? Pa zato što možemo bez bojazni i veoma brzo pokriti sva mesta, a ono što je višak obrisaćemo lako gumicom. Uz malo pažnje pri brisanju imaćemo lepe i neprimetne prelaze. Kada smo ovaj posao završili, spajamo slojeve, podesimo dimenzije slike da budu u odnosu 2:3, čime odsecamo gornji deo koji je takođe višak i malo povećamo sliku tako da je kadar još bolji. Selektovanjem i omekšavanjem selekcije središnjeg dela malo ga posvetlimo, a nakon okretanja selekcije potamnimo spoljašnji deo.

PRVA NAGRADA – Lowepro waist belt (firma Refot B), MILAN KOPČOK, Novi Sad, "MTB"

TREĆA NAGRADA – Godišnja pretplata na časopis XSports (firma Extreme medija), MILAN KOPČOK, Novi Sad, "MTB"

PRAKSA NA DELU

Sport

Kada smo pred vas postavili zadatak sa temom "Sport" upravo nas je ona po pitanju odziva najviše plašila jer smo imali utisak da se veoma mali broj autora njome bavi. Ali, vi ste nas veoma brzo razuverili i poslali fotografije najraznovrsnijih sportova: od aeromitinga i padobranaca do bejzbola. Na žalost, nije moguće pokazati ih sve, ali na onima koje smo odabrali pokazujuete koliko ste dobri u snimanju akcije pod najrazličitijim uslovima.

PETAR STOJANOVIĆ, Beograd, "U Boku"

DRUGA NAGRADA – Eneloop punjač i četiri baterije MQN 04-E4-3UTG (firma Refot B), NENAD STANKOVIĆ, Jagodina, "Padobranci"

DUŠAN ŽUTINIĆ, Niš, "Free style motocross"

MICO ČAVIĆ, Banja Luka, "Rafting"

JELENA LUCIĆ, Pljevlja, "Seattle Sonics"

PROPOZICIJE ZA KONKURS

Pokrovitelj: promenljiv po broju
 Tema: vezana za rubriku *Praksa na delu*
 Broj radova: do 10 fotografija po autoru
 Tehnika: analogne i digitalne fotografije
 Format: minimalno 13 x 18 cm
 (za digitalne fajlove 300 dpi)
 Radovi moraju biti propisno obeleženi
 (na poledini fotografije, kod digitalnih fajlova u File Info ili
 File Properties, upisati naziv fotografije, ime i prezime autora,
 adresu i telefon, naziv fotoaparata)
 Rok za slanje fotografija: **do 10. u mesecu**

Nagrade – u svakom broju dodeljuju se nagrade za tri najbolje fotografije koje određuje sponsor konkursa za taj broj. Na kraju godine tri najuspešnija autora proterke godine čekaju vredne nagrade sponzora konkursa

Fotografije slati na adresu:
 REFOTO, Pčinjska 17, 11000 Beograd
 za konkurs "Praksa na delu"

MILOŠ STOJANOVIĆ, Niš, "Dalje nećeš moći"

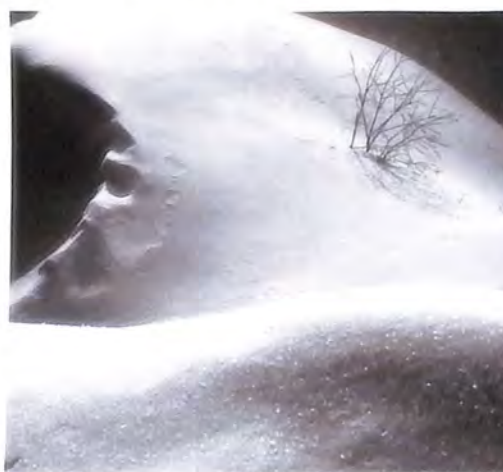

Najbolja digitalna fotografija

Osim ako ne povećavate crno-bele fotografije u kućnoj foto-laboratoriji danas možemo reći da su sve fotografije digitalne, jer čak i kada odnesete film u fotografsku radnju printeri ih prvo skeniraju, obrade i očiste i projektuju na papir. Veliki izbor tema koji smo vam ponudili u prošlom broju nije rezultirao slabim prosekom već naprotiv, i za razliku od nekih predhodnih konkursa ovoga puta nije vas zbuñivala širina da je uslovno nazoveme slobodne teme. Bili ste veoma vredni i još više kreativni tako da smo u isto vreme uživali gledajući fotografije i malo se "svađali" kada je trebalo napraviti konačan izbor. Za prvi put smatramo da su fotografije veoma dobre i da ono što prvo pada u oči jeste veliki broj pokrivenih tema i širina u pristupu i finalnoj obradi. Ujedno je ovo poziv svima koji su se dvoumili da pošalju svoje radove.

ALEKSANDAR TRAJKOVIĆ, Niš, "Ekologija u D-molu"

PETAR STOJANOVIĆ, Beograd, "Grane i senke"

NAGRADA ADOBE TERMO TORBA – ANA PETROVIĆ, Jagodina, "Imaginary"

NAGRADA ADOBE KAČKET – NENAD STANKOVIĆ, Jagodina, "Orange"

SAŠA LAZAREVIĆ, Beograd, "Moj grad"

PROPOZICIJE ZA KONKURS

Pokrovitelj: **HSM**informatika
 Tema: "Najbolja digitalna fotografija"
 Broj radova: do 10 fotografija po autoru
 Tehnika: digitalne fotografije
 Format: minimalno 13 x 18 cm (za digitalne fajlove 300 dpi).
 Radovi moraju biti propisno obeleženi (u File Info ili File Properties upisati naziv fotografije, ime i prezime autora, adresu i telefon, naziv fotoaparata)
 Rok za slanje fotografija: **do 10. u mesecu**
 Nagrade konkursa – mesečne:
 Promo materijal firme Adobe (majice, kape, torbe...)
 Završne nagrade konkursa:
 1. nagrada – ADOBE PHOTOSHOP CS3;
 2. nagrada – ADOBE LIGHTROOM;
 3. nagrada – ADOBE PHOTOSHOP ELEMENTS
 Fotografije slati na adresu: REFOTO, Pčinjska 17, 11000 Beograd za konkurs "Najbolja digitalna fotografija"

NENAD PEŠIĆ, Beograd, "U prevozu"

MIODRAG IGNJATOVIĆ, Niš, "Baba Vida i ker besani!"

NAGRADA ADOBE KAČKET – SAŠA JAKOVLJEVIĆ, Banjaluka, "Alice in Chains"

FOTO KONKURS

na temu:
"SVI RAZLIČITI - SVI RAVNOPRAVNI"

Konkurs se održava u okviru evropske omladinske kampanje "Svi različiti - svi ravnopravni".

Osnovne vrednosti za koje se zalažemo su:

- bogatstvo različitosti
- poštovanje ljudskih prava
- aktivno učešće mladih

Konkurs je otvoren za mlade od 15 do 30 godina. Minimalni format fotografija je 1600x1200. Broj fotografija po osobi je neograničen. Radove slati putem e-maila na adresu: foto@youthserbia.org Uz fotografije poslati ime i prezime, datum rođenja, kontakt telefon i e-mail. Konkurs će biti otvoren do 20. aprila 2008. Proglašenje najboljih i izložba odabranih radova će se održati u maju. Nagrada za najbolju fotografiju je letovanje u Grčkoj za dve osobe. Očekuju vas i druge vredne nagrade. Više informacija možete pronaći na sajtu: www.youthserbia.org

svi različiti
 svi ravnopravni

PRVA NAGRADA – ANA PETROVIĆ, Jagodina, "Darkest hours"

PROPOZICIJE ZA KONKURS

Pokrovitelj: Refot B
 Tema: "Autoportret"
 Broj radova: do 10 fotografija po autoru
 Tehnika: analogne i digitalne fotografije
 Format: minimalno 13 x 18 cm
 (za digitalne fajlove 300 dpi)
 Radovi moraju biti propisno obeleženi (na poledini fotografije, kod digitalnih fajlova u File Info ili File Properties, upisati naziv fotografije, ime i prezime autora, adresu i telefon, naziv fotoaparata)
 Rok za slanje fotografija: **do 10. u mesecu**

Nagrade – svakog meseca:
 1. nagrada: pretplata na časopis Refoto,
 2. nagrada: SanDisk Digital Photo Album
 3. nagrada: knjiga "Elementarna tehnika fotografisanja"
 Godišnje, završne, nagrade:
 1. nagrada: NIKON D-SLR FOTOAPARAT
 2. nagrada: NIKON KOMPAKTNI DIGITALNI FOTOAPARAT
 3. nagrada: LOWEPRO FOTO-TORBA

Fotografije slati na adresu:
 REFOTO, Pčinjska 17, 11000 Beograd za konkurs "Autoportret"

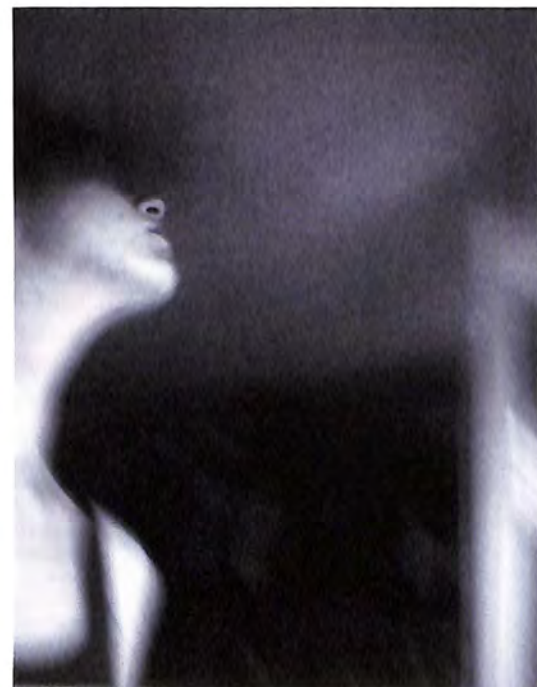
Autoportret

Predstaviti samog sebe drugima nije nimalo jednostavan zadatak. To nije samo fotografija na kojoj se vidi naš lik već je to odraz naših ideja, razmišljanja, maštanja i često nadanja. Ostali umetnici (slikari, vajari...) nemaju problem s kakvim se u realizaciji susreću fotografi.

Jer da bi stigli do klasičnog ili dokumentarnog autoportreta fotografi mogu koristiti samo par metoda: snimiti sebe u ogledalu, držati fotoaparat u ruci, koristiti samookidač ili bežični okidač... Tu spadaju i fotografije koje nastaju tako što mi sve namestimo a neko drugi nam pritisne okidač mada se tada može voditi i ozbiljna rasprava o terminu autoportret. Vi ste uradili upravo ono što smo mi potajno priželjkivali i temi ste pristupili potpuno slobodno, bez želje da nam pokažete kako izgledate a sa više nego izraženom težnjom da nam pokažete drugu stranu svoje ličnosti, ponekad svetlu ponekad tamnu ali uvek drugačiju i mnogo, mnogo zanimljiviju.

PREDRAG ILIĆ, Kraljevo, "Na poslu"

JELENA MIJIĆ, Bukovac, "Beg"

DRUGA NAGRADA – MILICA AMIŽIĆ, Bukovac "Toplo-hladno"

GORAN ZEKAJ, Beograd, "Autoportret"

TEĆA NAGRADA – DRAGAN DROBAC, Šid, "San"

SASA LAZAREVIC, Beograd, "Autoportret 2"

TIHOMIR TEMELJKOV, Beograd, "Pravo niz stepenice"

JOVANA STOJANOVIĆ, Leskovac, "Smiley prsti"

DARKO VESELINOVIĆ, Smederevo, "Bez naziva"

Poziv čitaocima

Veliki broj fotografija kojim ste "zatrпали" našu redakciju oduševio nas je i dokazao nam da ovaj brod plovi pravim kursom

Za koje rubrike možete poslati fotografije

KONKURSI

- Konkurs časopisa REFOTO. Svakog meseca raspisujemo novu temu koju smo prethodno obradili u rubrici "Praksa na delu". Prima se do deset fotografija po jednoj temi.
- Konkurs s temom AUTOPORTRET. Možete poslati do deset fotografija svakog meseca.
- Jednogodišnji konkurs s temom NAJBOLJA DIGITALNA FOTOGRAFIJA. Za svako izdanje časopisa možete poslati do deset fotografije.

RUBRIKE

- PUTOPIS

Odaberite do dvadeset fotografija s vašeg putovanja, napišite kratak tekst u kojem ćete opisati vaše utiske i iskustvo koje ste stekli na tom putovanju. Fotografije moraju biti minimalne veličine 18 x 24 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG. Primaju se isključivo fotografije poslate poštom na adresu redakcije. Mogu biti odštampane na papiru ali obavezno priložite i CD s originalnim fajlovima.

- U FOKUSU

Svakog meseca biramo najbolje fotografije čitalaca za rubriku *U fokusu* koja predstavlja svojevrsnu

galeriju vaših radova. Pošaljite do tri fotografije (po jednom broju časopisa) minimalne veličine 18 x 24 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.

- FOTO-KOMENTAR

Urednici časopisa analiziraju vaše fotografije i daju savete kako da ih unapredite. Pošaljite do pet fotografija minimalne veličine 13 x 18 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.

- DIGITALAN FOTO-KOMENTAR

Proverite kako bi naš kreativni tim obradio vašu fotografiju. Pošaljite fotografiju u originalnom fajlu i obrađenu u nekom od softvera za obradu slike a mi ćemo dati naše viđenje i detaljan prikaz kako smo do njega došli. Fotografija mora biti minimalne veličine 13 x 18 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.

INT@RNET

- Na našoj internet prezentaciji odredili smo prostor za veb galeriju. Pored fotografija profesionalaca, najboljih fotografija s izložbi i konkursa uvrstićemo u galeriju i fotografije čitalaca. Žiri koji čini redakcija časopisa biraće najbolje od vas koji će dobiti lični prostor u našoj veb galeriji. Možete poslati do deset fotografija, vaš portret i kratak tekst o vama. Fotografije moraju biti veličine do 500 pix duža strana fotografije u rezoluciji 72 dpi, JPEG, RGB.

Kako da pošaljete fotografije

@-POŠTOM

Ovo je najbrži i najlakši način da pošaljete vaše fotografije ali vas molimo da se pridržavate sledećih uputstava:

- prikačite samo jednu fotografiju uz vaš mail i u file info napišite vaše ime i prezime, adresu i eventualno tehničke podatke o fotografiji
- ograničite veličinu fotografije na 1.5 MB
- neka u nazivu fotografije stoji vaše ime i prezime.

U FOKUSU

citaoci@refoto.co.yu
u subject napišite *U fokusu*

FOTO-KOMENTAR

citaoci@refoto.co.yu
u subject napišite *Foto-komentar*

DIGITALAN FOTO-KOMENTAR

citaoci@refoto.co.yu
u subject napišite *Digitalan foto-komentar*

VEB GALERIJA

citaoci@refoto.co.yu
u subject napišite *Veb galerija*

POŠTOM

Pošaljite nam fotografije odštampane na papiru ili narezane na CD (a možete i jedno i drugo). Ako ih šaljete za više rubrika nije potrebno da šaljete više CD-a već ih samo rasporedite u posebne foldere i imenujte ih nazivom rubrike ili teme.

Ne zaboravite da na poleđini fotografija upišete svoje ime i prezime, adresu, kontakt, kao i tehničke podatke o fotografiji. Za fotografije na CD-u obavezno je da te iste podatke upišete u fajl info a u nazivu fotografije upišete svoje ime i prezime.

Pažljivo ih upakujte (najbolje u kovertu s vazdušnim jastucima) ili ih dodatno ojačajte kartonom jer se ne retko dešava da CD-i stižu polomljeni.

Vaše fotografije možete poslati na već poznatu adresu: REFOTO, Pčinjska 17, 11 000 Beograd.

Mali oglasi

Ako imate na prodaju nešto od foto-opreme, želite nešto da kupite, iznajmite... popunite obrazac i pošaljite ga za našu rubriku *Mali oglasi*. Oglas, takođe, možete poslati i elektronskom poštom na adresu citaoci@refoto.co.yu, u subject napišite *Mali oglasi*.

I, pišem vam o vašim utiscima o časopisu. Šta vam se dopada a šta ne, šta biste voleli da vidite ili čitate u časopisu, da li imate problema s nabavkom časopisa... svaki vaš komentar je dobro došao.

Potražnja	Ponuda	Zamena	Usluge
Tekst oglasa:			
Telefon:			

Fantastična ponuda!

POKLON Lowepro Peak PX 60 foto-torba

vrednost
835 din

KADA SE PRETPLATITE NA REFOTO ČASOPIS

Za samo **1.500 dinara**, koliko iznosi pretplata na 6 brojeva, dobićete vaš omiljeni časopis na kućnu adresu i na poklon Lowepro Peak PX 60 foto-torbu za kompaktni fotoaparati ili video kameru.
(Poštarina je uključena u cenu.)

PONUDA VAŽI SAMO ZA PODRUČJE SRBIJE DOK TRAJU ZALIHE!

NAPOMENA: Torbica se dobija uz prvi sledeći broj!

Dimenzije torbe:
14 x 6,5 x 16 cm

Odaberite najlakši i najbrži način da poručite časopis ili neka od izdanja:

Naručujem časopis REFOTO, ili druga ponuđena izdanja, koja ćete mi isporučiti na sledeću adresu:

☐ PRETPLATA NA REFOTO 6 brojeva časopisa (upišite od kog broja želite pretplatu)	Ime _____
☐ UPOTPUNITE VAŠU ARHIVU (upišite broj ili brojeve časopisa koji vam nedostaju)	Prezime _____
☐ POVEZAN UKORIČEN KOMPLET REFOTO (upišite godinu ili godine izdanja koje želite)	Adresa _____
☐ KNJIGA "ELEMENTARNA TEHNIKA FOTOGRAFIJE"; Prof. Dragoljuba Kažića (označite polje)	Grad/Poš. Fajh _____
☐ KNJIGA "DRAGOLJUB TOŠIĆ - FOTOGRAFIJE" Foto-monografija (označite polje)	Telefon _____
	E-pošta _____
	Datum / Potpis _____

kupon za slanje fotografija
(do 10 fotografija po konkursu)
VAŽI ZA SVE KONKURSE

ReFoto
konkursi

NARUČITE

ČASOPIS ILI NAŠA DRUGA IZDANJA

PUTEM **PORUŽBENICE** ČASOPISA KOJU S UPLATNICOM POŠALJETE NA ADRESU: REFOTO, Pčinjska 17, 11000 Beograd ili

POZOVITE 011/303-4373 NIKON Shop u kojem možete kupiti sva ponuđena izdanja

Pretplata za 6 brojeva časopisa REFOTO iznosi din. 1.500 sa plaćenom poštarinom Uz pretplatu dobijate na poklon Lowepro Peak PX 60 foto-torbu (važi samo za područje Srbije)

+ poklon

Upotpunite svoju arhivu časopisa **REFOTO** (brojevi 4, 5, i 6 su rasprodati). Od broja 7 do 28 cena po komadu je 180 din. a od broja 29 iznosi 250 din plus poštarina od 55 dinara po komadu.

Povezan komplet REFOTO časopisa za 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006 i 2007. godinu, din. 2.000 + PTT (din. 160) po kompletu

"Elementarna tehnika fotografije" prof. Dragoljub Kažić, din. 450 + PTT (din. 140)

"Dragoljub Tošić – Fotografije", Foto-monografija, din. 1.500 + PTT (din. 180)

PRETPLATA

NA GODINU DANA ZA 6 BROJEVA IZNOSI 1.500 DINARA (poštarina je uključena u cenu)

TEKUĆI RAČUN (dinarske uplate)

255-0009780101000-19 (Samo za područje Srbije)

PRETPLATA ZA INOSTRANSTVO

NA GODINU DANA ZA 6 BROJEVA IZNOSI 51 EVRO
NAPOMENA: Specijalna ponuda ne važi za inostranstvo.

DEVIZNI RAČUN

INTERMEDIARY (posrednička banka): Deutsche Bank AG – Frankfurt/M, SWIFT CODE: DEUTDE33 ACCOUNT WITH (banka korisnika): EUR 936 2609 10

PRIVREDNA BANKA BEOGRAD a.d. – Beograd, SWIFT CODE: PBBYUBGG BENEFICIARY (korisnik): REFOT B – Beograd Pčinjska 17 Account 5401-978-0001032 s naznakom PRETPLATA ZA REFOTO.

Kopiju uplate dostaviti na faks: 381 11 446 0234 ili poslati na adresu redakcije

Form for providing personal details: Ime, Prezime, Adresa, Grad, Telefon, E-pošta, F-pošta.

Mali OGLASI

PRODAJEM

Malo korišćen Rolleiflex 6008/2 integral, najnoviji model (kompatibilan s digitalnim leđima) i dodatnim leđima za film, objektivom Planar 80/2,8 mm, svom opremom i hermetičkim koferom. Cena 2.000 evra. Kontakt: Saša Lawrence, 062/ 190 27 48, ili putem e-pošte: sl@photoapple.com.

Sigma 18–200 mm F3,5–6,3 DC (za Canon) = 165 evra. Canon EF-S 18–55 mm f/3,5–5,6 kit = 40 evra. Kontakt: 064/135-97-68, Dejan

Nekorišten objektiv Nikor AF-S24–85 mm f/3,5–4,5 GIF-ED Broj: 0038922444202 E-pošta: detektiv1987@hotmail.com

Fuji FinePix 7000 u savršenom stanju, tubus široki i teledodatak, 300 evra. Kontakt: Kolja, mimico@sezampro.yu

Nikon F801s (100 evra), 180 mm, f/2,8 ED (220 evra). Kontakt: 064/ 146 92 85

Sony SDR-VX 2100 s opremom Sony SDR-VX 2100 3XCCD, Digital Wide converter W/Macro 0,7 x 58 mm Fujiyama (nov); Baterije: MP-F570, MP-F730 (3.700 mAh), MP-F960 (6600 mAh!!!) 2 kom. – potpuno nove! Sony AC adapter AC-L15A, Sony battery charger BC-V615, daljinski za kameru Sony RMT-811, Cokin cir-polarizer 58, kablovi, torba. Kamera kupljena pre godinu dana, malo korišćena, potpuno očuvana, korišćene samo originalne PREMIUM DV kasete. Kontakt: 064/ 13 77 150

Prodajem Olympus SP-510 UZ, 7,1 mp, 10x optički zum, garancija. Kontakt: 065 / 33 22 172, Bojan

Na strani 92 naćete kupon za besplatne male oglase ili ih pošaljite na info.refoto@refoto.co.yu. Oglasi se primaju najkasnije do 10. u mesecu

U sledećem broju

- Rok koncerti, festivali, klasična muzika, džez, etno... na stadionima, na bini, u koncertnoj hali, na otvorenom prostoru... Muziku konzumiramo na različite načine a kako se sve može fotografisati saznajte u rubrici **Praksa na delu**
- Početak proleća svake godine obeležavaju dva najveća konkursa u novinskoj fotografiji – Yu Press Photo i World Press Photo
- Uvek privlačan i intrigantan kalendar čuvenog proizvođača auto guma, firme Pirelli, ove godine donosi nam prefinjeni duh Istoka
- Ekspozicija je nešto o čemu današnji fotografi ne moraju mnogo da misle jer fotoaparati sve radi za njih ali koliko vaša kreativnost zavisi upravo od nje saznajte u rubrici **Moje iskustvo**
- Prošetajte se uzavrelim ulicama Njujorka kroz panoramske fotografije našeg čitaoca
- Nevena Uzurov – dobitnica prve nagrade na konkursu "Lepota oko nas" otkriva nam svoju opčinjenost vodenim kapljicama
- Dobro svetlo, lep aranžman i zanimljiva kompozicija jesu preduslovi da snimate dobru fotografiju hrane

Canon EOS-1Ds Mark III s rezolucijom od 21,1 milion piksela po rezoluciji je lider na tržištu D-SLR fotoaparata. Da li to znači da je i najbolji?

Alfa 200 naslednik je Alfe 100. Ovaj fotoaparati namenjen je početnicima koji žele da kroče u svet "velikih"

Sve ljubitelje makro fotografije obradovaće dva nova objektiv: Sigma 2,8/70 mm EX DG Macro i Nikon AF-S Micro Nikkor 2,8/60 mm G ED

Posle najave na PMA sajmu predstavljamo vam u detalje Olympus SP-570 UZ kojeg krasi čak 20x optički zum

OLYMPUS I PENTAX

ALEN DOBRIĆ, TUZLA, BOSNA I HERCEGOVINA

Imam digitalni fotoaparatus Olympus E-300 a pored njega koristim i stari Pentax ASAHI pa sam razmišljao, odnosno definitivno odlučio, da Olympusa prodam i kupim Pentaxa K10, jer ću s njim moći da koristim stare objektivne. Međutim, nedavno sam na eBay-u naišao na konverter koji omogućava da se Pentaxovi objektivni stavljaju na Olympusov E-sistem. Jasno mi je da neću moći koristiti autofokus, svejedno jer i na digitalnom Pentaxu to ne bih mogao upotrebljavati. Taj konverter košta nekih 20 evra s poštarinom pa sam ga i naručio. Kakav je vaš komentar na to? U svakom, slučaju jeđva čekam da isprobam fiksni objektiv 1,4/50 mm, tj. ekvivalentno 100 mm, a fiksni objektiv 400 mm sa 2x konverterom će konačno završiti na 1.600 mm, a blenda bi trebala iznositi nekih npr. 5,6 što je podnošljivo.

Što se tiče ovakve vrste konvertera, pogotovu onih koji treba da prespoje "jaz" između generacija ali i dva proizvođača opreme, logično je da se bilo kakva automatika gubi ali kvalitet slike bi morao biti isti, jer u ovakvim adapterima nema dodatnih optičkih delova. S obzirom da ste konverter već poručili možda bi ostalim čitaocima bilo zanimljivo da nam pošaljete svoja prva iskustva u korišćenju starih objektivna jer se oni danas mogu kupiti više nego jeftino.

FILM NAŠ NASUŠNI

ĐORĐE DELEVIĆ

Dok sam čekao u redu na kasi (u Maxiju), na obližnjoj polici sa novinama, između Playboyja i CKM-a ugledao sam i poznato ime ali ne i poznati logo REFOTO. Nasmejao sam se na trenutak i naravno kupio moj omiljeni časopis. Čim sam ga uzeo u ruke primetio sam promenu u kvalitetu papira. Mekane korice, jako tanak papir, skoro isti kao onaj u Gloriji. To vam je i moja prva zamerka :) A druga je visoka cena za mesečno izdanje.

U suštini, sadržaj časopisa je ostao isti, s manjim izmenama, i dopunama. Ali nažalost poboljšanje nisam video. Samo ste još više postali komercijalni časopis, a sve manje časopis za kulturu fotografije. Nevezano za novo izdanje, predhodni brojevi su bili mnogo inspirativniji, kvalitetniji i imalo je šta da se nauči iz njih. Nekada ste prikazivali fotografije R. Burija i Cartier Bressona... a danas se sve ređe viđaju dobre fotografije u vašem časopisu. Sve manje je klasičnih fotografija sa kojih čovek može da nauči nešto o kompoziciji, ekspoziciji, tehnici, ideji i poruci koju fotografija nosi. Ni u ranijim brojevima niste komentarisali sjajne fotografije velikih majstora. Niste sugerisali čitaocima da obrate pažnju na određene segmente u tim fotografijama. Bolje se uči na dobrim fotografijama, nego na onim lošim poslatim na foto komentar.

Čist primer je moj kolega sa fakulteta koji fotografishe godinu dana sa Nikonom D70, i čita vaš časopis. Kad sam ga pitao šta je to ekspozicija,

nije znao da mi odgovori. Nije znao ni koliki mu je maksimalni otvor blende na objektivu koji koristi. Ne kažem da su svi takvi, ali u današnje vreme kada automata preovladava među novim korisnicima fotoaparata, treba ih naučiti osnovnoj tehnici fotografije...

Za nas foto-amatere koji fotografisemo filmom, u vašem časopisu skoro i da nema više šta da se pročita. Napišite da je izašao novi T-Max 400 ali ne napišete gde možemo da ga kupimo. Ja sam od onih fotografa koji sami razvijaju svoje filmove crno bele ali i kolor. O razvijanju filma u vašem časopisu, sem jedan put, nisam pročitao ništa. O radu u pravoj mračnoj komori ste jako slabo pisali. Mnogi korisnici digitalne fotografije su se oduševljavali dok su sa mnim razvijali klasične crno-bele fotografije. Ne znaju današnja „deca“ šta je prava fotografija. Vi pišete kao da je film skoro sasvim potisnut. Što je daleko od istine. Da nije interneta i foto-foruma, na kojima sam pročitao i naučio mnoge stvari o samostalnom radu, pomislio bih da ste u pravu. Ali veliki broj iskrenih ljubitelja fotografije još uvek, s punim elanom koristi svoje analogne fotoaparate.

U jednom broju ste pisali da se Kodachrome više ne proizvodi, što opet nije istina, ne pravi se Kodachrome 25, ali 64 se i dalje pravi. Istina na razvijanje se šalje u jedinu laboratoriju koja se nalazi u Americi. O poređenju slajd filmova i samih negativna više ništa ne pišete. Koji film je kakav, koji se koristi za portrete a koji je bolji za pejzaže, a koji ima sitnije zrno... Verujte mi, i u Srbiji ima još uvek dosta korisnika koji koriste film. Možda sam bio malo oštiri ali u suštini to je to. Nisu sve ovo samo moje primedbe već su to i primedbe mnogih mojih prijatelja, a ja sam ih sakupio, filtrirao i napisao najkraće što sam mogao.

Kao što se obično kaže svima se ne može ugoditi. Promena koju ste primetili nije vezana za kvalitet već za težinu papira čime smo uspeli ono što niste primetili, a to je da bez promene cene povećamo broj strana za 16, što se mnogima itekako sviđa. Činjenica je da smo se okrenuli čitaocima ali da smo prekinuli s objavljivanjem fotografija poznatih fotografa tu niste u pravu. Ako vam imena kao što su Jozef Kudelka, Piter Marlou, Jan Artis Bertran ili fotografije s konkursa World Press i YuPress Photo, pored ostalih predstavljenih fotografa, ne predstavljaju dobre fotografe onda verovatno niste obratili pažnju ni da su skoro sve objavljene fotografije u okviru portfolija snimljene na klasičan način - na filmu. Što se tiče osnovna tehnike i znanja o blendi, ekspoziciji, vrstama objektivna ili tipova fotoaparata zar ne mislite da bi se velika većina čitalaca pobunila i rekla: "pa to ste već objavili"...što zaista i jesmo još u prvim brojevima časopisa kada smo se bavili osnovnim tehnikama snimanja. Možda bi trebalo da u svakom broju imamo stalni podsetnik za one koji takve stvari uopšte ne žele da saznaju, jer da hoće literature ima na sve strane.

S druge strane fotografija nikada nije bila vezana samo za film čija nabavka je kod nas bila problem i u vreme kada ni slovo D od digitalnog nije bilo u upotrebi. A konstatacija da "ne znaju deca" veoma podseća na one priče naših roditelja i roditelja naših roditelja o nekim prošlim ali uvek "pravim" vremenima. Točak razvoja nije moguće zaustaviti. Koliko ja znam proizvodnja Kodachroma 64 je naknadno pokrenuta a poređenja vrsta i kvaliteta filmova su problematična i u svetu a kamoli kod nas. Čak postaju i bezpredmetna jer ih kod nas ne možete kupiti. A ja bih postavio jedno pitanje vama: gde kod nas možete u prodavnici kupiti novi T-Max ili gde se može razviti, ali stvarno kvalitetno dijapozitiv, osim pomenutog Kodachroma i to u Americi (bilo koji kolor slajd je teško nabaviti jer je potražnja izuzetno mala, što znači za dobavljače neisplativa). Nadamo se da ćete u ovom broju ipak pronaći nešto za "svoju dušu" jer pored glavnog portfolija tu je i prikaz analogne Mamiye 645 i članak o kontroli dubinske oštine.

ČISTA LJUBAV

DARKO IVANČEVIĆ

Kao prvo, želeo bih da pohvalim časopis i načinjene promene. Shvatam da pokušavate da nađete neki kompromis između "umetničke" crte i opšte prihvaćene popularnosti i to vam za sada ide prilično dobro. Mesečno izdanje najiskrenije pozdravljam, ali moram priznati da mi je stari logo prirastao k'srcu i po mom skromnom mišljenju elegantniji je od novog, ali možda ću za koji mesec (kada se naviknem na ovaj novi) drugačije razmišljati. U ne tako dalekoj prošlosti fotografija me je isprva snažno privukla, a zatim i potpuno osvojila. To se nekako poklapa sa periodom najvećeg razvoja digitalnih fotoaparata jer su mi omogućili da potpuno kontrolišem krajnji rezultat. Trudim se da gotovo svakodnevno naučim nešto novo (koliko to vreme dozvoljava), a pri tome se služim raznoraznom literaturom (knjige i internet), kao i samostalnim eksperimentisanjem i probanjem. Krajem 2006. godine seo sam za računar, osmislio, dizajnirao i pokrenuo svoj sajt iz čiste ljubavi prema fotografiji. Detaljnije o svemu gore rečenom na: www.dphotoworld.com

Ovo pismo dobro se nadovezuje na prethodno jer nam svima pokazuje koliko su različite vizure i pristupi svih nas jednoj te istoj temi. Često smo skloni da dozivamo stara dobra vremena jer je "tada sve bilo bolje" što je možda istina u nekim segmentima. Ipak, nove tehnologije, naravno donose promene, ali i mnogo toga dobrog. Digitalna tehnologija mnogima je omogućila da se oprobaju u svetu fotografije što je pre dvadeset godina bilo mnogo teže. Fotografija je tada bila "skup sport" i pozitivno je što se to promenilo. Dokaz za to je i Darkov sajt koji na najjednostavniji način dokazuje koliko prednosti donosi tehnološki napredak.

Think GAIA
For Life and the Earth

SANYO

eneloop
Ready to use Rechargeable BatteryPromenite baterije,
promenite budućnost

Punjive baterije

Smanjuju
troškove
Više energije
Ne zagađuju
okolinu

Alkalne baterije

Spreme za
upotrebu
Dugo vreme
skladištenja
Za sve upotrebewww.eneloop.infoREFOT B, ekskluzivni uvoznik i distributer - Pčinjska 15a, 11000 Beograd, t. 011/308-7004, e-mail: info@refot.com